

אהבת איתן

להנצחת זכרו הקדוש של כ"ק מרן הרבי מזוועיהל זי"ע | גליון 2 | יו"ל לרגל יומא דהילולא ג' טבת

העומד מאחורי

שלושת נסיכי העיר ביתר
הרה"ח ר' **יצחק פריימן**
שליט"א הרה"ח ר' **יצחק**
מרדכי דייטש שליט"א
והרה"ח ר' **דוד רובין**
שליט"א, חושפים ל"אהבת
איתן" בפאנל מיוחד את
השתלשלות העניינים
בהקמת העיר המעטירה
ביתר עילית

כאח לי התהלכתי

הוראות בחינוך

הגאון של העולם

איש דורות ראו עיניו

קשר אמיץ

ברית אבות לבנים תזכור

ברגשי גיל ורגן הננו להודות להלל ולשבח את בוראנו ית"ש אשר זיכנו עד הלום, לעמוד היום בגמרה של מלאכת מחשבת קדושה זו שהחלה מאין, כשלצידנו לא עמד כל ניסיון או תשתית מוקדמת, מי פילל כי אכן יתגשמו כל הרצונות וההשקעה הגדולה, בצורת גליון מהודר רב פארות זה שהנכם עומדים כעת בשערו, אכן, אך ורק בחסדי ה' עלינו כי לא כלו רחמיו, בזכותו וכוחו של רבינו כ"ק מרן מוהר"א זצוק"ל זיע"א, שלמען הנצחת שמו נתכנו עלילות דברים הללו. כולנו עדיין זוכרים את החור הגדול שנפער בליבנו עם פטירתו של רבינו הגדול, גאון הענווה וענק הפשטות אשר ליטש את מידת האמת לדרגות בלתי ניתנות להבנת אנוש. ולגבינו החסידים, הישישים, הוותיקים, האברכים, והבחורים, היה רבינו זיע"א יותר מכל, אבינו רוענו! ידענו כי לכל שאלה יש משיב, ולכל בעיה יש פותר, לכל צרה פועל ישועות, ולכל שבר היה מי שיעודד ויחזק, וירומם את רוחנו.

מי האמין כי נוכל לעבור כמה שנים לאחר פטירתו של הרבי זיע"א, ולהתנהג כמימים ימימה?! אכן, בחדש ה' הגדול עלינו, השאיר לנו את מורשתו ודרכו הגדולה של הרבי זצוק"ל, בדמותו של רוענו אבינו הנאמן, עט"ר מרן כ"ק אדמו"ר שליט"א הממשיך ומנהיג אותנו בטוב ובנעימים עד ביאת משיח צדקנו.

מה מאוד נדהמים אנו לראות במשך עבודת הקודש של הנצחת זכר אהבת איתן, איך נחשפים מדי יום ביומו עוד ועוד מפניני צוף הנהגותיו בקודש של רבינו זצוק"ל, אוצרות פז השמורים בליבות התלמידים והחסידים ואנשי מעשה, ותיקים כצעירים.

ואנו מתפעמים כל פעם מחדש לראות עד כמה ועד היכן השיגה ידו של רבינו זצוק"ל, כאשר במילה אחת, בהבעת פנים אחת, או בציווי 'סתמי' כלשהו, הניע לבבות והבקיע מחיצות, והם דברים אשר עדיין בכל יום מזריקים חיות וחיוזוק לשומעיהם, עד היום הזה ממש.

ומבמה זו של השקעה כה רבה למען זכרו הטהור של רבינו, תצא קריאת חיבה לכל קהל אנ"ש הע"י, הדור אשר ידעו את רבינו הגדול ולו בהשגה בעלמא, נא ונא למען כבודו וזכרו של רבינו, לא העת לדום ולהחריש את כל אשר ראו עיניכם, אל תמנעו הטוב מן הדורות הבאים, פתחו מאוצרותיכם! הנציחו אותם לדורות!

את המטרה הזו חרתה מערכת "אהבת איתן" על דגלה, ולשם כך הוקצה מקום נכבד בגליון זה והבאים אחריו בעזרתו יתברך, לכל אותם זכרונות פרי עטם של חסידים תלמידים ובניו הרוחניים של רבינו הגדול מוהר"א זצוק"ל, כפי שהם, אם בעט ואם בסיפור, ומכאן ואילך עליכם מוטלת החובה הנעימה לעבור כברת הדרך הקצרה הזו, ולשלוח זכר טוב אל תיבת המערכת, למען ישתו העדרים, ולזכר נשמתו הטהורה של רבינו.

ובאותה הזדמנות נודה מעומק הלב לכל החסידים והידידים, אשר תרמו רבות מאוצרותיהם, בזכרונות וסיפורי הוד, תמונות ומסמכים תיעודיים, למען ידעו דור אחרון בנים יולדו יקומו ויספרו לבניהם. זכותו של כ"ק רבינו הגדול מוהר"א בעל האור אברהם זצוק"ל יעמוד להם לזכות עולם.

מובאת בזה תודת המערכת להאי גברא יקירא איש אשר רוח בו, הרה"ח ר' יצחק מרדכי דייטש שליט"א על כל העזרה והסיוע בעין יפה וברוח נדיבה להופעת אהבת איתן - לזכרו של רבינו מוהר"א זצוק"ל תהי משכורתו שלימה מעם השי"ת שיתברך בכל מיילי דמיטב בכפלי כפליים, וזכותו של מוהר"א תעמוד לו ולדורותיו בכל אשר יפנה, אכ"ר.

מו"ל ועורך אהבת איתן:
תיעוד זווהיל שמעון
חי קאהן.

תיעוד

עורך לשוני:
הרה"ח נפתלי הרץ שליט"א.

עורך תמליל:
יוסף קלפולץ הי"ו.

תמליל ראשי:
י. א. ד. ש.

עריכה גרפית:
"פינטל".

הגהה ויעוץ:
הרה"ח יצחק מרדכי דייטש שליט"א.

דא"ח רבינו זי"ע <04 דא"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א <08 דא"ח הגאון הגדול רבי מיכל זילבר <12 בדידי הוה עובדא | הרה"ח ר' גדליה משה בלוי שליט"א <16 | הרה"ח ר' יצחק מרדכי דייטש <19 | הגה"צ רבי שלמה מרקוביץ שליט"א <23 | הרה"ח ר' מנדל ריבלין <25 כאח לי התהלכתי <26 העיניים אשר ראו <23 הגאון של העולם <40 בצל תורתו של מהר"א <47 מלוד ועתלית ועד הגבעה הצרפתית <50 ונשמע קולו בבואו אל הקודש <58 לעולם יהא אדם <66 החשיפה מאחורי מסווה הפשטות <76 להאמין ללא סייג <82 בניינה של קהילה <92 ירושלים של מעלה <116 רבי גבוה מכל העולם <119 תמונות השנה <122

התמונות והמסמכים באדיבות: הדא"ח כ"ק מרן רבינו מוהר"א בעל האור אברהם זצוק"ל באדיבות הרה"צ יעקב גולדמן שליט"א. הדא"ח כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א באדיבות הרה"ח משה פולק שליט"א.

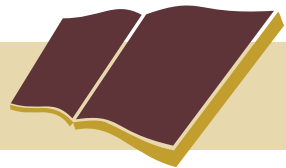
רב תודות: הרה"ח משה וולף שליט"א - עיתון המודיע. משפחת הרה"צ שטרנברג זצ"ל. ארכיון משפחת הרה"צ ספרין שליט"א. ארכיון משפחת הרה"צ יעקב גולדמן שליט"א. ארכיון משפחת הרה"צ מיכל רוזנבוים שליט"א. ארכיון משפחת הרב נתן זאב גרמייזא שליט"א. ארכיון משפחת הרה"ח יצחק פריימן שליט"א. ארכיון משפחת הרה"ח יצחק מרדכי דייטש. ארכיון משפחת הרה"ח דוד רובין שליט"א. ארכיון הר"ר ישראל דייטש הי"ו. ארכיון הר"ר מוטי וינשטוק הי"ו. הבה"ח גרוס (אנטוורפן)

שמעון חי קאהן

תיעוד זווהיל: 0524716666sk@gmail.com

פלאפון: 05731-82828

תיעוד

דברי אלוקים חיים

צדיק הדור, וכך בכל שנה ושנה הקריאה מעוררת הזמן והצדיק עומד וזוקף את ראשם של ישראל.

תיקון המידות שבאדם בין אדם לחברו, תלוי בכך שהאדם יבטל את עצמו בענוה ושפלות רוח, ומידת הענוה קונים על ידי אהבת חברים ודיבוק חברים זה עם זה, ומרומז הענין בפרשתנו שבריש הפרשה כתיב (כא א) 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' ולעיל מיניה בסיום הפרשה הקודמת לאחר קבלת התורה כתיב (כ כג) 'ולא תעלה במעלות על מזבחי' שהפירוש בזה הוא (עי' רש"י ד"ה אשר) שלא ירחיב הכהן פסיעותיו בשעה שעולה על המזבח, ולהורות נתן שאף לאחר קבלת התורה כשמתעלים למדרגות גדולות, לא תרחיב פסיעותך בעלותך על המזבח להתנהג בגדלות ח"ו, אלא נהוג עצמך בענוה ושפלות וכמפורט בהמשך הפסוקים 'ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם' דיני ההנהגות בין אדם לחברו, ואלה מוסיף על

כטל חרמוני (שם פסוק ב), מה טל חרמון אין בו מעילה אף שמן המשחה שבזקן אהרן אין בו מעילה, ועדיין היה אהרן דואג אמר שמא משה לא מעל אבל אני מעלתי, יצתה בת קול ואמרה לו 'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד', מה משה לא מעל אף אתה לא מעלת. כלומר שהשמן נספג כשיעורו, ורק רישומו נשאר ויורד על פי מידותיו. כבכל שבת אחים גם יחד.

והנה אמרו חז"ל (רש"י להלן ל טז) שמצוות מחצית השקל באה לכפר על מעשה העגל, ונקראה תרומה זו 'כסף הכיפורים' להורות על מציאות זו, ונצטוו על מנין זה לאחר יום הכפורים, שנתרצה המקום לישראל לסלוח להם. **ולכך נאמר בה 'העשיר לא ירבה והדל לא ימעט' והושוו עניים ועשירים כאחד לרמז על השתוות כל בני ישראל, כי הרי לכן נתנו רק מחצית השקל לומר שכל אחד נחשב כמחצית לעומת חברו וזוקף אליו להשלים עצמו.** וכאשר כל ישראל מתאחדים כאחד נזקף ראשם על ידי משה רבנו

יומא דהילולא של רביה"ק
בעל היקרא דמלכא זי"ע

שביבי אור מתוך דא"ח של כ"ק מרן רבינו זצוק"ל בימי שבתות התאחדות בצפרא דשבתא עת התכנסות קהל עדתנו אחת בשנה בענין אחדות ואהבת ישראל

על ידי האחר שירצה לקבל ממנו ולהתאחד כאחד, וכענין שכתב בעל הטורים (שם פסוק יב) שתיבת 'ונתנו' נקרא ישר והפוך, לרמז שכל הנותן לחברו מקבל ממנו חזרה מה שנתן להתאחד כאחד על ידי שניהם. וזו היתה מידתו של אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום (אבות פ"א מ"ב ובגמרא סנהדרין ו:), ומצינו בגמרא (הוריות יב.) שדרשו על אהרן הפסוק (תהילים קלג א) **'הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד'** וגו'. שבשעה שמשך משה את אהרן בשמן המשחה כמין שני טפי מרגליות היו תלויות לאהרן בזקנו, ועל דבר זה היה משה דואג, אמר שמא חס ושלוש מעלתי בשמן המשחה, יצתה בת קול ואמרה 'כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו וגו'

שבת ההתאחדות שאנו נמצאים בו כעת ושחל בפרשת שקלים ואיתא במדרש (תנחומא פרשת כי תשא) אמר משה לפני חקב"ה משאני מת איני נזכר אמר לו הקב"ה כשם שאתה זוקף קומתם של ישראל עכשיו, כך אתה זוקף קומתם בכל דור, שנאמר 'כי תשא את ראש בני ישראל'. והיינו על ידי הצדיקים שבכל דור שהם בבחי' משה, וכאשר נקבצו בשבת זו לפונדק אחד תלמידיו ומוקיריו של כ"ק אאמו"ר זי"ע בסמוך ליום ההילולא להתייחד עם זכרו ועם דרכיו הנעלים, הוא בחי' מילתא אלבישייהו יקרא לאלו שזכו לאור תורתו בחיים חיותו, ובדודאי זוקף קומתם כבחיו, ומתוך אמונה שלמה שזיו קדושתו מרחף על הבית הזה ועל ההתכנסות לשם שמים, הרי יש בש"ק זו שמוקדש כולו לה' בצוותא חרא בשירות ותשבחות, בסעודות שבת בצוותא ובלימוד דברי תורותיו ודרכיו, משום ברכה רבה והשפעה לימי החול ולכל ימות השנה לחתחזק בדרכיו, ויהיה שם שמים מתאהב ומתקדש על ידינו.

עוד יש לרמז בלשון הוזה"ק בהקשר לענין שבת התאחדות שהזמן גרמא עתה, כי ידוע שענין אחדות ישראל הוא היותם קומה שלימה כאומרים ז"ל (סנהדרין כז:): כל ישראל ערבים זה בזה, ובכללות הקומה יש בחינות מתחלקות כמו כהנים לוויים וישראלים, ובקיום המצוות הם מתחלקים שיש מצוות השייכות רק אצל הכהנים ויש מצוות השייכות רק אצל הלוויים ויש מצוות שרק הישראלים מקיימים, כמו כן יש מצוות שלא כל ישראל יכולים לקיימם רק יושבי ארץ ישראל והם המצוות התלויות בארץ.

אמנם כאשר מקיימים המצוות בכוונת אחדות ובהתכללות בשם כל ישראל, הרי זה נחשב כאילו כל ישראל כולם קיימו כל תרי"ג המצוות. ולא שייך פירוד בין הדבקים רק כשהיחידים פוגמים במחשבתם ומהרהרים מחשבת פיגול כאילו מכוחם הם מקיימים המצוות ומעשיהם מתייחסים אליהם בלבד, אבל כשמתבוננים שכל ישראל כולם הם קומה אחת מאוחדת והכח לקיים המצוות בא להם מאת השי"ת כי הוא הנותן להם כח לעשות חיל, על ידי זה מתאחדים כלל ישראל כאחד ומשלימים הקומה.

ועל פי זה נראה לפרש מאמר חז"ל (מגילה כח.) שמידת הוותרנות מאריכה ימים, ולפי מה דאיתא בווהר הק' (תיקוני תיקון ל) שתרי"ג המצוות הם כנגד תרי"ג אברין דמלכא, ומידת הוותרנות היא הלוא מאחדת ומחברת את ישראל, ועל ידי זה נעשה השלמות שלא יחסר כלום בעשיית המצוות, אחר שכל אחד עושה את חלקו ויחדיו יהיו תואמים לקיום כל המצוות, ושפיר יש בה סגולה לאריכות ימים כי אין שום פגם בחיות האברים.

וזהו דאיתא בווה"ק אינון סדורין דגלגולא, שכאשר האדם מבין שכל העולם כולו כגלגל החזור הוא, וכל העניינים מתגלגלים מלמעלה לפי רצון הבורא ית', **על ידי זה מתקן בו העניינים שבין אדם לחברו המדוכרים בפרשה זו,** ושפיר נרמז בזה הפרשה ענין הגלגולים.

ידוע שענין מחצית השקל הוא שכל אחד ירגיש את עצמו 'מחצית' לעולם חברו, וידע שעליו להשלים חלקו

הראשונים ומשפטים מורה על לשון פשטות כי שבהם כל התורה תלויה.

וכפי ששמענו בשם זקני הרה"ק מוהרג"מ זי"ע שהיה מספר שבעיר זוועהל היתה חבורה של שלושה קדושים מתלמידי הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע, ודרכם היה להתוועד מפעם לפעם והיו משוחחים בענייני מידות ואהבת ישראל, ופעם אחת העלו דברי הגמרא (שבת לא.) שמספרת על נכרי אחד שבא לפני שמאי אמר לו גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת וכו', בא לפני הלל גייריה אמר לו דעלך סני לחברך לא תעביד זו היא כל התורה כולה ואידך פירושה הוא זיל גמור.

והעירו שלכאורה למה אמר לו מה דעלך סני וכו' זה כלל כל התורה, הרי במקום אחר אמרו חז"ל (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד) 'ואהבת לרעך כמוך' זה כלל גדול בתורה. אלא סברת הלל הזקן היתה, כי הוראה זו לאהוב את הזולת כמוהו ממש, אינה ניתנת להסביר לנכרי שלעולם לא יבין מדרגה כזו, אבל המדרגה הקטנה הימנה שלא לצער את הזולת בצער שאתה לא רוצה להרגיש, זה אפשר גם הגוי להבין בשכל הגשמי שלו.

ויוצא מדבריהם, שאם הנכרי יכול להבין בשכלו המגושם עיקר זה של מה דעלך סני וכו', אם כן אנו בני העם הנבחר צריכים להגיע למדרגות הרבה יותר גבוהות, **ועלינו החוב מוטל להבין את הכלל הגדול 'ואהבת לרעך כמוך' שתכליתה להשיג אהבת ישראל אמיתית.** וזהו **מטרת ההתכנסות בשבת זו להתוועד בשבת אחים גם יחד באהבת רעים ודיבוק חברים, ובקבלת התורה - תורת רבוה"ק זי"ע מבארו של בעל ההילולא ואבותיו הק' נ"ע ולאורם ניסע ונלך עד ביאת ינון בב"א.**

■

מצות מחצית השקל מורה על אחדות, כי עצם הדבר שכל ישראל חייבים בהבאה מלמד על אחדות ישראל, שהמצוה נגמרת רק כשכל בני ישראל נוטלים בה חלק. [וגם, כי מטרת השקלים הם לצרף את כל שקלי בני ישראל

לקופה אחת, ומהם מביאים קרבנות ציבור על המזבח.].
ואפשר להבין לפי זה מה שאומרים בפייט של תפלת מוסף בשבת זו 'ושקל אשא בבית נכון ונישא', שלכאורה היה הפייטן צריך לומר 'וחצי שקל' אשא, שהרי המצוה היא במחצית השקל וכך נקיימה כשיבנה בית המקדש במהרה בימינו.

וזהו שאמרו חז"ל (ירושלמי שקלים פ"א ה"ד) כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת כסא כבודו, והראהו למשה ואמר לו זה יתנו כזה יתנו. ולכאורה תמוה, לשם מה הוצרך הקב"ה להראות לו מטבע של אש, וכי קשה למצוא מטבע של מחצית השקל לידע על מה הכוונה, ובמה נחה דעתו בזה שהראה לו מטבע של אש.

ויש לרמוז בכך, שהיות ומצות מחצית השקל באה לכפר על מעשה העגל, ומעשה העגל היתה תוצאה של פירוד הלבבות בין בני ישראל, לכן התקשה משה להבין איך אפשר שמטבע חצויה שיביא כל אחד מעצמו תגרום התאחדות הלבבות, ועל כן הראה לו הקב"ה מטבע של אש, לרמו לו שכמו שהאש אינה יכולה להיות חצויה וחלוקה, כך יהיו בני ישראל מתאחדים על ידי מצות מחצית השקל.

וזהו שאנו מתפללים בלשון הפייטן 'ושקל אשא בבית נכון ונישא', כי הבית העתיד להיבנות במהרה בימינו נאמר עליו (תפלת נחם של ת"ב ומקור הלשון בירושלמי ברכות פ"ד ה"ג) 'ובאש אתה עתיד לבנותה', ולרמז שעתיד בנין הבית יהיה באחדות הלבבות, ואז נקיים המצוה באחדות ונשקול 'שקל שלם' המורה על אחדות.

■

הנה השבת היא יסוד קיום כל התורה כולה ויסוד קיומם של עם ישראל, ומצינו במשנה שהפרק השביעי של מסכת שבת מתחיל במאמר: כלל גדול אמרו בשבת וכו'. ובפרק זה נלמדים עיקרי הלכות שבת ול"ט המלאכות האסורות שכידוע כוללים אבות מלאכות ולכל אב מלאכה יש תולדות ידיה. וכפי דאיתא בגמרא (שבת לא:) ילפינן להו כל מלאכות שבת ממלאכת המשכן, ורק מלאכה שהיתה במשכן נקראת אב מלאכה לגבי שבת. והמשכן הוא הבית

אשר אותו איוה ה' ב"ה להשכין שכינת עוזו בו כי נתאווה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים (תנחומא כי תשא סכ"ד), ול"ט אבות המלאכות האסורות המה להעלות ולתקן את עבודות ויגיעות ימי החול לצד הקדושה.
וכמו כן מצינו בדברי חז"ל שהתבטאו בלשון כלל גדול פעם נוספת, כדאיתא במדרש (ב"ר כד ז) רבי עקיבא אומר 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא יט יח) זה כלל גדול בתורה. והרי אם כן, שהשבת ואהבת ישראל הם 'כלל גדולי בתורה ובגמרא (שבת סח.) אמרו אמאי נאמר כלל גדול גבי שבת משום דאית בהו אבות ותולדות, וזהו יסוד השבת כאמור (להלן לא זי) 'ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם'. ונמצא שכאשר מתכנסים יחדיו ביום השבת באהבה ורעות מתקנים ומקיימים את מהות היום על ידי האהבה והאחדות בצוותא.

ובהתוועדות זו מעלים זכרו של צדיק הוא ניהו כ"ק אאמ"ר זי"ע ועומדים אנו עכשיו בעיצומו של יום השבת, בוודאי שאנחנו צריכים לידע את מטרתנו וייעודנו שבהתכנסות זו, שהיא לידע ולהשיב אל לבבנו את מאמר הכתוב (להלן לא יג) 'אך את שבתותי תשמורו כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדשכם', ויחד עם זאת להתחזק בהליכות מלכי בקודש ודרכי אורחותיו הטהורים ומידותיו התרומיות שהתייחד בהם באהבת ישראל ושאר שלל מעלותיו הטהורות, וזכותו בוודאי תעמוד לנו ללכת בדרכיו ולראות ברכה במעשה ידינו.

■

איתא בחלק המוסר שבסדר 'חק לישראל' בפרשתנו (ימים ד' ה' ו') אם מן השמים סייעוך לבקש רפואות תַּעֲלֶה למחלותיך ולתקן החטאים, פקח עיניך וראה כי תחת אשר הרבית פשע טוב אשר תאחזו להפוך הפש״ע לשפ״ע, והוא כי ראשי תיבות שפ״ע אות פ' רומז לפיזור ממון לצדקה אות ש' רומז לשבת להיות שומר שבת מחללו במחשבה דיבור ומעשה, אות ע' רומז לענוה להיות מתנהג בענוות חן ושפלות רוח, ובהתנהגות זו מהפכים הפשע לשפע ברכה וטובה. וממשיך שם, שמן השלושה העניינים הרמוזים הכי נכבד הוא הרמז לשבת, שמעלתו גדולה כמו שאמרו חז"ל (שבת קיח:) כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.

ולהבין הענין שסגולת השבת גדולה כל כך שיהיו מוחלין לאדם על עוון עבודה זרה החמורה מכל העבירות, כי כאמור על ידי השבת הופכים פשע לשפע, ועוד כי אמרו חז"ל (ב"ר יא ח) אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע לכולן יש בן זוג, ולי אין בן זוג, אמר לה הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך. וענין בן זוג הוא שמתייחדין כאחד ואחד משפיע לשני, ולזה נעשו כנסת ישראל בן זוגו של יום השבת, שבני ישראל מתאספים ומתכנסים יחדיו ביום

זה ומתייחדים בקדושת היום. ושפיר הוי קדושת היום כפרה לעוון עבודה זרה כי כאשר בני ישראל עושין היחוד השלם לחבר את כנסת ישראל לקודשא בריך הוא ממילא מתבטל קליי העבודה זרה.

■

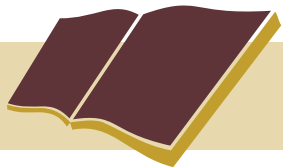
יסוד גדול לקבלת התורה עד עצם היום הזה, שיהיו בני ישראל מחוברים באחדות הלבבות כאיש אחד בלב אחד, ואז אפשר להתחבר אל התורה הקדושה. כי התורה נקראת 'תורת אמת' (מלאכי ב ו) והאמת רק אחת היא שהלוא אי אפשר שיהיו שני דברים נפרדים ששניהם אמת, ולכך היו צריכים ישראל להשיג האחדות ורק אז זכו להתחבר אל התורה.

בשבת זו אנו מתאספים יחדיו בקירוב הלבבות, וראויה שבת זו להקרא 'שבת התאחדות' מפני שהשבת עצמה שמא דקודשא בריך הוא (זוה"ק פרשת יתרו פח:), וכשמתאחדים יחד כאיש אחד בלב אחד הרי שייך יותר להתקרב אל הקב"ה ששמו מרומז בעצם יום השבת על ידי התחזקות במידת האמת שמהותה אחדות, ומשום כן שפיר הוי מעלה כפולה שמתחזקים במידת האחדות ביום השבת, שהמעלות הללו חברו יחדיו במטרה אחת להתקרב אליו ית"ש יותר ולהתחזק ביתר שאת לעבודת הבורא.

ואם כי תהילה לאל עליון זכינו להתעלס באהבים חברים מקשיבים עובדי ה' ועושי רצונו האמונים עלי חוק עבודתו ית' בלימוד התורה ועבודת התפלה כראוי וכיאות, אמנם מטרת ההתאחדות היא להוסיף התחזקות על התחזקות ולטכס עצה ותחבולה איך להתקרב יותר אליו ית'. ומשום הכא האחיזות במידת האמת עצה גדולה היא, להיות כאיש אחד בלב אחד באהבת אמת, כי כל הרוצה ליטול את השם ולהדבק באילנא דחיי מתאחד במטרה נעלה זו, ומידת האמת והאחדות אחת המה וכמו שמובא מהרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע שמי שאינו חמור אצלו השקר כעבירות החמורות שבתורה לית דין בר נש, ובהתאחדות הלבבות והתחזקות בתורה שהיא מקור האמת זוכים להתעלות יחד ולבוא לדביקות ה'.

וזהו הענין שבהמשך פרשתנו חוזר ומביא פרשה שלימה שהיתה לפני קבלת התורה ובין הפסוקים מובא מה שאמרו ישראל 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע' (כד ז), להורות שצריך לעמוד במגמת התעלות תמיד בכל עת יותר ויותר. **וכח האחדות היא עצה להתעלות ועל ידה זוכים להתקרב יותר אל הקב"ה כאיש אחד בלב אחד ולהשיג הדביקות בו ית', עד שנזכה ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי עולמים.**

הדא"ח באדיבות: בנו של מרן רבינו בעל ה"אור אברהם" זי"ע הרה"צ רבי יעקב גולדמן שליט"א

דברי אלוקים חיים

שילך ויראה מה נהיה עם "אחיק" - עם האחוה ואחדות, אם כבר באו לדרך הזאת של אחדות, ואם לאו שישפיע עליהם לעבוד את ה' באחדות כדכתיב (צפני' ג, ט) "לעבדו שכם אחד". ויעקב הוסיף "והשיבני דבר" שישב לו אם הצליח בדרכו להשפיע עליהם את הדרך אשר ילכו בה, בדרך האחוה והאחדות ביניהם.

ובבוא יוסף פגש בדרכו את האיש שהוא מלאך גבריאֵל (תנחומא וישב ב) "וישאלהו האיש לאמר מה תבקש" (בראשית לז, טו) ואמר לו יוסף "את אחי אנוכי מבקש" (שם טז), היינו שמבקש להשפיע על אחיו את השליחות ששלחו יעקב בענין האחוה ואחדות ביניהם, ואמר לו האיש "נסעו

מזה" (שם יז), וברש"י 'הסיעו עצמן מן האחוה', שלא השיגו עדיין ענין זה. ויוסף במסירות נפש לא חשב על עצמו דבר והלך בשליחות אביו להשפיע עליהם במידה זו, לקיים "והשיבני דבר" להשיב לאביו שהצליח בדרכו. וכשבא לשם וראוהו אחיו ובאותו זמן עברו שם אורחת ישמעאלים ולא באו לדרך זו, הלכו ומכרוהו להם, עד כדי כך שהסכימה שכינה עמהם (תנחומא וישב ב) ולכך "וישבו לאכל לחם" (בראשית לז, כה), שאף שעשו מעשה זה לא חשבו שעשו רעה אלא בישוב הדעת יחד עם הסכמת השכינה בקדושה ישבו לאכל לחם ללא כעס ובהלה או נקמה וכדו', אלא שלא הלכו בדרכו של האחדות, עד שנתגלגל הדבר והורד למצרים.

ואחר שהורד מצרימה נתגלגל הדבר שירדו אחיו למצרים לשבור בר, ומיד התנכר אליהם יוסף לבודקם ולראות אם כבר באו לדרגה זו שמבינים ומשיגים את הדרך הרצויה בעבודת ה' על ידי אחדות ועל ידי עשה לך רב, ואמרו לו אחיו "שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש אחד" וגו' עדיין אנחנו

ית', וזה מרמז להם יוסף בחלומו שהעבודה הרצויה צריכה שתיעשה על ידי ש"אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה" (בראשית לז, ז), מאלמים יחד לאלומות שיהיה התחברות בין כולם יחד לעבודת השי"ת, וכן "תסובינה אלומותיכם ותשתחוין לאלומתי" (שם), שצריכים שיהיו כפופים לאחד, ובזה הרמז היה התנגדות גדולה בין אחיו ומיד אמרו לו "המלוך תמלוך עלינו אם משול תמשול בנו".

וכן המשיך ורמז להם בחלום השני ושם אמר להם כך, שבוודאי כל אחד יש לו דרך בעבודת השי"ת ודימה אותם לכוכבים שלכל כוכב יש לו אור בפני עצמו וכל אחד עומד בפני עצמו, וכמו שכתוב מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא", שלכל אחד יש שם ואור בפני עצמו, וכמו כן רמז להם בעבודת השבטים שהם נדמים לכוכבים שלכל אחד דרך מיוחד, וכמו שמבואר ממרן אאמו"ר זיע"א (תשנ"ו) שיש י"ג שערים בתפילה נגד י"ג שבטים (יחד עם אפרים ומנשה) ולכל אחד שער בפני עצמו ויש שער אחד הכולל את כולם יחד, וכן כאן שכל אחד הוא אור ודרך בפני עצמו, אמנם "ואחד עשר כוכבים משתחווים לי" (בראשית לז, ט), וכאן ברמז הזה לא התנגדו לו כל כך אחיו אלא שקנאו בו אחיו ושתקו. ורק יעקב גער בו אמנם "שמר את הדבר" (שם יא) שראה שעדיין לא השיגו דרגה זו בעבודת השי"ת ושמר את הדבר מתי יבואו לזה, שיעקב למד בבית המדרש של שם ועבר (בר"ר סג, י) וידע שזוהי הדרך הרצויה בעבודה וכך קיבל מהאבות ואת הדרך הזאת מסר ליוסף בעת שלמד עמו (רש"י בראשית לז, ג), ולכן שמר מתי יבואו לזה.

וכעבור תקופה שלח יעקב את יוסף "לך נא ראה את שלום אחיך וגו' והשיבני דבר" (בראשית לז, יד), כלומר

כל זמן שלא הצליח

בדרכו הרי הוא באמצע

שליחותו והבין שכל

שליחותו למצרים היא

כדי להשפיע מידה

זו ורק אח"כ יכול

להתגלות אל אביו,

ועתה שהצליח בדרכו

והשפיע עליהם ללכת

בדרך הזאת של אחווה

ואחדות בעבודה, וכן

בענין של עשה לך רב,

מיד נתוודע להם ואמר

"מהרו ועלו אל אבי"

דא"ח מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שנשמעו בצפרא דשבתא פרשת ויגש שבת התאחדות - תשע"ג

מכירת יוסף, שלכאורה גם זה נשגבה מבינתינו שלוקחים אח ומוכרים אותו, ובפרט כשמדובר בשבטי י-ה, ועוד למוכרו לישמעאלים הגרועים שבאומות. וכן יש להתבונן בענין החלומות שחלם יוסף, שנראה שכל מה שאירע ונתגלגל עד שהורד מצרימה היה בשביל קנאה שקנאו בו אחיו על שאביו גילה אהבתו אליו יותר משאר אחיו ועשה לו כתונת פסים, וכדאיתא בגמרא (שבת י:): 'לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים', ולכאורה בלא הקנאה הרי נגזרה הגזירה מתחילה בברית בין הבתרים, כדכתיב (בראשית טו, יג) "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם", וכן איתא (שבת פט:): 'ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל אלא שזכותו גרמה לו', וכן איתא בספה"ק שבשביל שהיו צריכים להכין לבני ישראל הדרך שיוכלו לעמוד בנסיונות הקשים של מצרים 'ערות הארץ' לכך יוסף היה צריך לירד למצרים להכין שיהיה המקום ראוי לישראל, אם כן הרי כל ירידתם למצרים היה מוכרח להיות ללא קשר לענין הקנאה.

אלא כמו שנתבאר לעיל אשר כל הענין של מכירת יוסף הוא נשגב מבינת אנוש וגבוה מעל גבוה, אולם תורה היא וללמוד אני צריך, ובכל זאת שייך לדרוש ולהבין מה שנוגע לנו ללמוד משם, שנראה שכל מה שנגרם ליוסף היה בשביל הקנאה, וכמו שאמרו לו אחיו אחר החלומות "המלוך תמלוך עלינו אם משול תמשול בנו" (בראשית לז, ח), והוא שליוסף ואחיו היה להם מחלוקת גדולה מהי הדרך הראויה לעבודת השי"ת, שהשבטים סברו שכל אחד יכול ללכת בדרכו לעבודת השי"ת ללא שום קשר אחד עם השני ובדרכו יכול להגיע לתכלית הרצויה לקרבת אלוקים.

ושיטת יוסף היתה שהדרך הראויה היא 'עשה לך רב וקנה לך חבר' (אבות פ"א מ"ו), **שגם בעבודה צריך שיהיה על ידי אחדות והשתתפות אחד עם השני, ובכך יקבלו דין מן דין**, וכן בענין 'עשה לך רב' שאחר שמשתתפים יחד באחדות צריכים שיהיה אחד שכולם כפופים אליו ועל ידו יקבלו השפעתם וכך יהיו כולם כקומה אחת למלכותו

יגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני וגו' (מד, יח). צריך להבין שהרי בפרשה הקודמת (מד, טז) אמר יהודה "מה נדבר ומה נצטדק האלוקים מצא את עוון עבדיך הננו עבדים לאדוני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו", הרי כי השלים יהודה עם כך שבנימין וכל אחיו יהיו עבדים ליוסף, ואם כן מה נשתנה כי ניגש יהודה ובכל התוקף מחד גיסא ובתחינה ובקשה מאידך גיסא פעל לפדות את בנימין להשיבו אל אביו, והלא אמר "מה נדבר ומה נצטדק". עוד צריך להבין מה שנראה שיהודה הצליח כאן בדרכו יותר ממה שהצליח בדיבורו אל יוסף עד עתה, שכאן נגלה אליו יוסף והתוודע אל אחיו ואמר להם "אני יוסף".

ובוודאי כל מה שאירע כאן עם יהודה ויוסף הם יחודים נוראים וסודות גדולים שהם למעלה מהשגתינו, וכמו שמבואר בספה"ק "תולדות יעקב יוסף" בפרשה זו, "כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו" (תהילים מח, ה), שהם שני מלכים יהודה ויוסף (בר"ר צג, ב), שהוא סוד יחוד משיח בן יוסף ומשיח בן דוד. אמנם בכל זאת צריכים להבין מה שאפשר לדרוש בהם "כי ממנו נקח לעבוד את ה'". וכן להבין מה הטעם אשר יוסף לא התוודע עד עתה לאחיו על אף שידע שאביו מצטער בביתו. אמנם אפשר שמשום שהרי מצינו שיצחק ידע שיוסף הורד מצרימה וכמו שכתוב (בראשית לז, לה) "ויבך אותו אביו", וברש"י 'בוכה מפני צרתו של יעקב אבל לא היה מתאבל שהיה יודע שהוא חי', אלא שלא גילה ליעקב כדאיתא במדרש (בר"ר פד, כא) 'אמר הקב"ה לא גילה לו ואני מגלה לו', ועל דרך זה כתב ב"כלי יקר" (בראשית מב, ז) שיוסף לא גילה לאביו כי הוא חי לפי שחשב אם הקב"ה לא גילה לו אם כן רצה הקב"ה בצערו כ"ב שנה מידה כנגד מידה, ואיך יגלה הוא מה שכיסה הקב"ה, ומכל מקום עתה שכבר הגיע זמן הגילוי מדוע עייב עוד ולא גילה לאחיו מיד בפעם ראשונה שבאו כי הוא יוסף. עוד צריך להבין מה שהתנכר יוסף כל כך אל אחיו ועשאם כמרגלים וכגנבים.

ולהבין כל זה צריך להקדים ולבאר את כל ענין

למעלה: הבדלה שבת התאחדות, יארכייט מוהר"א זצוק"ל - תשע"ג
למטה: טיש יארכייט מהר"א זי"ע

שנים עשר אחים, איש בדרכו ילך לעלות ולהתעלות בתורה ועבודה, אולם "והאחד איננו" (בראשית מב, יג), שאין אצלם את המידה הזאת של אחד - אחדות.

ולכך אמר להם "מרגלים אתם" (שם יד), כלומר אתם מחפשים למצוא את הנקודות החלשות אצל הזולת, היפך מהתכלית לראות מעלת חברינו ולא חסרונם, ולכן שילחם מאיתו. וכשבאו אליו בפעם השניה שוב שאלם ובדקם אם כבר התקרבו למידתו, וזהו מה ששואלם כל פעם מחדש על אביהם ואחיהם וכמו שמבואר ממרן זקני זיע"א בספה"ק "יקרא דמלכא" (תשט"ו), ששאלם בכל פעם היש לכם אח, זה סימן העוד אביכם חי (בראשית מג, ז), אם הנקודה של אביהם והוא השליחות ששלחו אביו בענין האחוה חי אצלם, וזהו ההמשך "היש לכם אח", אם יש אצלכם מידת האחוה, וכן בפעם השניה "השלום אביכם הזקן אשר אמרתם העודנו חי" (שם כז), ואחר שראה יוסף שעדיין גם בפעם השניה עדיין יהודה התווכח עמו והיה לו דין ודברים עמו אם כולם עבדים או רק בנימין שוב שילחם מאיתו ואמר להם "ואתם עלו לשלום אל אביכם" (שם מד, יז).

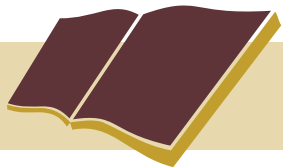
וזהו "ויגש אליו יהודה" שמקודם אמר "מה נדבר ומה נצטדק" ואחר ששילחם חזר אליו וניגש אליו, **ואיתא ממרן הרה"ק רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א** שהגשת יהודה ליוסף היה ענין של קירוב הלבבות שהרגיש יהודה כמו שמבואר במדרש (בר"ר צג, ו) שדין רפשי מבית אבא, שהרגיש שהוא מתוך משפחתם ונתקרב אליו, וכן מבואר באוה"ח הק' (בראשית מד, יח) 'כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם' (משלי כז, יט), ולזה נתחכם יהודה להטות לב יוסף עליו לרחמים והקריב דעתו ורצונו אליו לאהבו ולחבבו כדי שתתקרב דעתו של יוסף אליו, והוא שעתה יהודה הבין והשיג שדרך העבודה צריכה להיות בדרך האחוה, ונתקרב אליו וכן אמר לו "בי אדוני", ואמר לו "יש לנו אב זקן וילד זקונים קטן" (בראשית מד, כ), והיינו שעדיין בחי' אבינו הוא זקן אצלנו, וכן "וילד זקונים קטן", וכמו שמבואר בזוה"ק (ח"א קנד.) שכשיוסף נמכר ונאבד לקח בנימין את עבודתו של יוסף ודרכו ואמר שהוא ישפיע את הדרך הזאת, ולכך קרא לכל בניו על שם הגעגועים ליוסף (סוטה לו:), וזה רמז לו יהודה שעדיין "וילד זקונים" בחי' עבודה שלו הוא "קטן" אצלם, וכן "ואחיו מת", אבל "ויגש" להתקרב ומבין ומשיג שזו הדרך אשר ילכו בה, וכמו שאמרו האחים "כי הגה המלכים עברו נועדו יחדיו", שני מלכים אלו נועדים יחד מה לנו ביניהם (בר"ר צג, ב) שראו את הקירוב שנועדים יחדיו.

וכשראה יוסף שהאחים מתקרבים אליו בדרך

האחוה מיד נתוודע אליהם ואמר להם "אני יוסף" (בראשית מה, ג), ושוב שאלם "העוד אבי חי" (שם), שזאת הנקודה של אביו האם הוא חי אצלם "ולא יכלו אחיו לענות אותו" (שם), ואמר להם יוסף "אל תעצבו" (שם ה) שכל מה שאירע "לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים" (שם ח), **והכל בכדי להביא ולברר ענין הזה של אחווה ואחדות בעבודה, וכן בענין השני שיראו ממנו ונחלקו עליו בענין עשה לך רב שצריך שיהיה אחד שכולם יהיו כפופים אליו ועל ידו תבוא ההשפעה**, ועל זה קנאו בו ואמרו "המלוך תמלוך עלינו אם משול תמשול בנו" דהיינו שחשבו שיתגאה עליהם ולכן אמר להם "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה" (שם ד), וכדאיתא בספה"ק "באר מים חיים" כלומר כאשר הייתי בענווה ושפלות בעת אשר מכרתם אותי ממכרת עבד ולא הייתי נחשב בעיני לכולם כן עתה אני אותו יוסף בענווה ושפלות, ורצה לרמז להם שכמו שבשעה שמכרוהו באותו מעמד לא היה בהתנשאות אלא בשפלות גדולה, כמו כן עתה על אף שנהיה אב לפרעה ומושל בכל מצרים עדיין הוא באותו שפלות אשר מכרתם אותי מצרימה ולא שחס ושולם רמז להם אותו המכירה אלא שאין להם מה לחשוש מהדרך הזאת.

ובזה מובן גם מה שיוסף לא אמר ליעקב עד עתה אשר הוא במצרים, שהרי יעקב שלחו לראות את שלום אחיו ולהשפיע עליהם מידה זו, ואמר לו "והשיבני דבר", וכל זמן שלא הצליח בדרכו הרי הוא באמצע שליחותו והבין שכל שליחותו למצרים היא כדי להשפיע מידה זו ורק אח"כ יכול להתגלות אל אביו, ועתה שהצליח בדרכו והשפיע עליהם ללכת בדרך הזאת של אחווה ואחדות בעבודה, וכן בענין של עשה לך רב, מיד נתוודע להם ואמר "מהרו ועלו אל אבי" (שם ט), "אל תרגזו בדרך" (שם כד).

וכך הוא דרך העבודה שכולם יהיו באחדות גמורה, עשה לך רב וקנה לך חבר, וכמו שמבואר בהפטרות השבוע "ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה וגוי ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים וגוי וקרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד והיו לאחדים בידך" (יחזקאל לו, טז-יז), ובהמשך כתיב (שם כא-כב) "ש"אני לוקח את בני ישראל מבין הגויים אשר הלכו שם וקבצתי אותם מסביב והבאתי אותם אל אדמתם ועשיתי אותם לגוי אחד בארץ בהרי ישראל ומלך אחד יהיה לכולם למלך ולא יהיו עוד לשני גויים ולא יחצו עוד לשתי ממלכות עוד וגוי ודוד עבדי נשיא להם לעולם" (שם כה), **ונזכה לסיום ההפטרות (שם כח) "וידעו הגויים כי אני ה' מקדש את ישראל בהיות מקדשי בתוכם לעולם" במהרה בימינו.**

דברי אלוקים חיים

שבלכם ולשוב בתשובה.

ולשם כך התחכם אותו צדיק להתנכל אליהם בדברים לאמר 'מרגלים אתם', וכוונתו היתה למצוא עלילה איך להכריח אותם להביא את בנימין אחיו הקטן אליו, ובזה רצה לבחון את מידת האמת שבהם האם אכן ישמעו אליו להביא את בנימין עצמו או יאחזו במידת השקר כבתחילה ולהביא לו אסופי מן השוק. ומפורש רמזו בפסוק שזו היתה כוונתו שכן אמר להם 'בזאת תבחנו חי פרעה וגו' שלחו מכם אחד וגו' ויבחנו דברים האמת אתכם', והיינו שרצה לבחון אותם האם השכילו לשוב בתשובה ולאחזו במידת האמת. וכאשר ראה את אחיו בנימין לפניו הבין שכבר עזבו את הרע שבעבר ותקנו את מידת הרמאות שבלבם.

ומבואר עתה שפיר שאכן הסיבה מדוע לא הביאו בחור מן השוק ואמרו עליו שאחיהם הוא, היתה מחמת התרחקותם ממידת השקר עד קצה הגבול, ואפילו במחיר צערו העצום של יעקב אביהם שהיה מלא פחד וחשש לשלוח את האח הקטן עמהם ואמר להם בנחרצות 'לא ירד בני עמכם וגו' וקראהו אסון בדרך אשר תלכו בה והורדתם את שיבתי ביגון שאולה', אבל הם לא העלו על דעתם עתה לחזור על מעשה הערמה ושקר, והעדיפו לדחוק את צער האב ולהכריחו לשלוח את בנימין אתם.

ולמדנו איפוא עתה, אשר נקודת מידתם של השבטים הקדושים היתה אחיזתם במידת האמת מידתו של יעקב אבינו ע"ה כמו שאומר הכתוב (מיכה

אולם קצת תימה איך אפשר לנו לומר שלא העלו על דעתם אפשרות של הערמה, הלוא הם עצמם הערימו על יעקב אביהם בשעה שמכרו את יוסף ושלחו לומר לו 'זאת מצאנו הכר נא הכתונת בנך היא אם לא', ואף הצליחו לרמות אותו שנטרף בנו והתאונן בקול בוכים 'חיה רעה אכלתהו טרוף טורף יוסף' וישב להתאבל עליו בצער רב 'כי ארד אל בני אבל שאולה', הרי שכשרצו היו יכולים להערים.

וליישב זאת נתבונן במה שתמה הרמב"ן בפרשת מקץ להבין למה התנכר יוסף אל אחיו כל כך, ומבאר בארוכה שהיה יודע יוסף בוודאות שהחלומות שחלם עליהם 'והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי' בהכרח שיתקיימו, והיה מטכס עצות איך לראות את התגשמותם בפועל, ולכך עשה מה שעשה בידעו שרק באופן כזה יתקיימו במלואם.

ואפשר לומר עוד בזה, שבאמת הרי יוסף הצדיק חסיד בכל דרכיו היה והעביר על מידותיו בצורה מעוררת השתאות, כמו שאנו רואים במהלך הפרשיות שלא היתה בלבו שום טינא או טענה על אחיו ולא הקפיד עליהם כלל, כמו שאמר להם מפורש 'ואתם חשבתם עלי רעה אלוקים חשבה לטובה'. ואך לדבר אחד היה לבו דווה עליו כיצד יכלו לעשות מעשה בלתי הגון כזה ולהערים על אביהם הצדיק בדבר שקר גס ומוחלט, ומחמת מידת האמת שבו היה מבקש לבחון אותם האם השכילו להבין את חומרת טעותם והאם עלה בלבם כבר לתקן את הרע

דא"ח מתוך משא ראש הישיבה הגאון הגדול רבי מיכל זילבר שליט"א ביומא דהילולא של כ"ק מרן האדמו"ר בעל האור אברהם זצוק"ל

אך כמדומני שאפשר לנו למצוא תירוץ קרוב יותר אל דרך הפשט, וביישוב זה נלמד הבנה רבתי על מהותו ורוממות אישיותו של כ"ק אדמו"ר זי"ע בעל ההילולא.

ונקדים להביא מה שהגמרא ביבמות (סג.) מספרת על האמורא הקדוש רב שהיתה אשתו מצערת אותו תמיד, וכשהיה מבקש ממנה לבשל לו עדשים היתה מבשלת לו מיני קטניות וכשהיה מבקש ממנה מיני קטניות היתה מבשלת לו עדשים, כדי לצערו. כשגדל בנו רב חייא ראה את התנהגותה של האם והחליט לעשות סוף להתנהלות זו, וכשהיה רב אומר לו לבקש מאמו שתבשל לו משהו היה מהפך את הבקשה וכך היה רב מקבל מה שחפץ. ובתחילה סבר רב דלמא הטיבה האם את דרכיה, אבל אמר לו רב חייא לא כן אלא שאני הפכתי הדברים, נענה אליו רב, היינו דקא אמרי אינשי דנפיק מינך טעמא מלפך [פעמים שהבן מחכים את אביו, אני היה לי לעשות כן - רש"י], אבל אתה אל תעשה זאת עוד משום 'לְמַדּוֹ לְשׁוֹנֵם דְּבַר שְׁקֵר' (ירמיהו ט ד).

והנה לכאורה ממה התפעל רב כל כך עד שהתפלא על עצמו שלא חישב לבד לעשות תחבולה זו, הרי כל בר דעה דחד יומא יכול 'להמציא' המצאות כאלו להערים על אשה סוררת. אלא למדנו בכאן על גדולתו וטהרת מידותיו של האי אמורא קדישא רב, שלא עלתה על דעתו אפשרות כזו שיכולים להערים ולשקר את הזולת, וכשראה מאן דהו עושה זאת לא היה יכול לכבוש התפעלותו לרגע.

ולפי זה מובנת התמיהה שתמהנו על השבטים הקדושים מדוע לא הערימו על מלך מצרים להביא לפניו בחור מן השוק, מפני שהשבטים הקדושים לא העלו על דעתם כזו אפשרות של 'לשקר' ולהערים על אנשים, פשוט לא חשבו על כך ואפילו לא הוצרכו להעלות את התחבולה ולהורידה מעל הפרק.

בפרשת מקץ מספרת התורה שכאשר הופיעו אחי יוסף עשרה לפני מלך מצרים במטרה לשבור אוכל לבני ביתם אשר בארץ כנען, העליל עליהם המלך לאמר 'מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם', וכשגילו לו על אחיהם הקטן בנימין שנשאר עם אביו בארץ כנען הוסיף ואמר להם שלא יוכלו לראות את פניו עוד 'כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה'. ולאחר מכן כשחזרו האחים ארצה כנען סיפרו לפני יעקב אביהם את כל הקורות עמהם, ומסרו לו שאינם יכולים לרדת שוב לשבור אוכל כי אם בבוא בנימין אחיהם עמם, ואף כשניסה יעקב להשתדל ולבקש שלא יעשו זאת לא התרצו אליו וכל כך לא היו מוכנים להתפשר עמו עד שנעמד יהודה ואמר 'אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאותיו אליך' וגו'.

והנה יש לתמוה תמיהה עצומה ומעניינת מאוד שהעלה בספר 'לב אריה' (פרשת ויגש אות ה) להגאון רבי אריה לייב ראצקער זצ"ל מגדולי תלמידי הגאון הנודע מהרא"ל צינץ זצ"ל, וזה דבר השאלה, לכאורה למה הוצרכו השבטים הקדושים לחפש כל כך הרבה עצות ותחבולות איך להתראות עם מלך מצרים באופן שיניח את דעתו, ולשם מה היו צריכים להתעבר עם אביהם הצדיק על לא דבר, הלוא היו יכולים להביא בחור מן השוק ולהציגו לפני המלך ולומר הנה אחינו הקטן לפניך.

ואף אם נאמר שחששו על שמעון שהיה אסור במצרים והוא הרי לא ידע את אשר יזמו אחיו, ובאבחת טעות אחת יקלקל את תכניתם, זה אינו, שהרי לא טיפש היה שמעון שלא לשים לב למה שעושים האחים, ובוודאי כאשר יראה מה שמנסים להערים על המלך יצטרף מיד אליהם ויאמר על הבחור הזה שאחיו הוא.

ומנסה ליישב התמיהה במהלך מחודש, שהיה יהודה יודע בכך שיוסף הוא זה המשנה למלך מצרים ועמהם הוא מדבר, לכן השתמט מהם שלא לעשות הערמה זו.

ז (כ) 'תתן אמת ליעקב'. ומשמעות זו המידה היא שלא זו כמלוא נימה מדרך האמת והיושר, והיו מוכנים למסור נפשם על כך בכל לב.

ובאשר עומדים אנו ביומא דהילולא קדישא של רבנו הגדול מרן אדמו"ר זי"ע, נעלה על נס את עוצם דביקותו של האי צדיק במידת האמת, היתה זו אצלו מידה ותכונה העולה על כולנה מבין שלל מידותיו התרומיות והליכותיו הטהורים, ועליה חניך והדריך את בניו-תלמידיו חוסי צל קדשו המתלכדים תחת דגלו בחבורתא קדישתא הדין. וכמו שכבר ספרתי לפני הקהל הקדוש דנן שפעם אחת אמרתי אליו בדרך הלצה אודות ענין אחד שהיה יכול להרוויח סכומי כסף גדולים בהשתמטות של הערמה במקצת, ומיד אמר לי מתחלחל, בשביל שאוכל לעשות דבר זה אני צריך לרדת לעולם הזה מחדש, בגלגול זה לא אוכל לומר דיבורים כאלו.

המידה הזו בלטה אצלו מאוד על כל צעד ושעל, ממש באופן נורא, לא היה באפשרות למצוא אצלו פינה אחת של פניה ושקר, ואפילו כשהיה יודע על הנהגות מסוימות שלו שאנשים כאלו ואחרים מתרעמים עליו ובאים בטענות, לא היה מונע עצמו מכלום ולא אכפת ליה מתגובותיהם של הסובבים, הוא את שלו עשה וצדיק בדרכיו אחז ללא כחל ושרק.

ובתור איש אמת המקפיד על מוצא פיו בלא לחפש להשתמט מהם בשום אמתלא מעולם, היה גם כן מדייק מאוד בזמנים, כשהודיעו על שעה מסוימת של התחלת התפלה או שאר ענין לא היה מאחר בדקה אחת. ופעם אחת אף הערתי לתלמידי הישיבה למה אינם לומדים מדרכיו של אותו צדיק ולנגוע בקצהו לכל הפחות במידה השווה לכל נפש כגון זו, וכשספרתי לו על תביעתי מהתלמידים התחייך ואמר לי בדרך צחות כדרכו בקודש, נו, מה אתה רוצה שילמדו מהחיסרון שלי....

כזה היה אותו צדיק וזו היתה התנהגותו וכל שיגור ושיחו עם הבריות, אמת קנה ואל תמכור אחוז בה בדביקות הפוך בה והפוך בה דכולא בה, ועלינו להתבונן בפעולות צדיק לחיים וללכת בדרכיו הנכוחים אשר לימד אותנו דעת להבין את נקודת האמת ואפסיות השקר.

ונדע בזאת אשר יסוד היסודות של בנין העולם על מידת האמת עומד, וכמו שאמרו חז"ל במדרש (בראשית רבה ח ה) בשעה שבא הקב"ה לברוא את אדם הראשון נעשו מלאכי השרת כיתים כיתים וחבורות חבורות, מהם אומרים אל יברא ומהם אומרים יברא וכו', חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים ואמת אומר אל יברא שכולו שקרים וכו', מה עשה הקב"ה נטל אמת והשליכו לארץ הדא הוא דכתיב (דניאל ח יב) 'ותשלך אמת ארצה', ע"כ.

ואומרים העולם בדרך צחות, שמידת האמת כל כך איתנה היא, שבשעה שהשליכה הקב"ה ארצה בחוזק ובעוז,

לא נרתעה האמת מפני עוצמת ההשלכה ולא נכנעה להכנס לעומק האדמה אלא 'אמת מארץ תצמח' והיא עולה פורחת להעמיד את העולם עליה, ולהנחות את יושבי תבל החפצים לירא את שמו ית' וללכת בדרכיו להיות נאחזים בה. וידוע מאמר העולם שמעלתה של האמת היא שאי אפשר לחקות אותה, כי אם יחקה את האמת שוב אין זה אמת כי אם שקר גס וברור.

וכמדומני שיש כאן לימוד הגדול ביותר שאפשר לנו להתלמד ממידותיו של אותו צדיק, זהו דבר השווה

לכל נפש לכל אחד ואחד לפי דרכו ולפום שיעור ומדרגה דיליה בכל שלב ושלב ממהות החיים, הן בהתנהגות הפרטית בין אדם לבין עצמו ובין אדם לבני ביתו ומשפחתו, וכך גם בין אדם לחבריו, קחו נא זאת לדרך חיים תצאו בעקבותיו של אותו צדיק ולכו בדרך האמת, וזכותו של בעל ההילולא בוודאי תגן בעדנו ובעד כל ישראל להיוושע בדבר ישועה ורחמים בכל העניינים, ויעזרנו הקב"ה על דבר כבוד שמו ונוכה לראות בגאולת ישראל השלימה בב"א.

תמונות: הגאון הגדול ר' מיכל שליט"א אצל רבינו זי"ע | נואם הכבוד ביום ההצלה דסאטמאר | בשיעור תורני בישיבה הגדולה דסאטמאר | עם כבוד קדושת מרן אדמו"ר שליט"א בטיש יארצייט של רבינו המהר"א זצוק"ל

אורו של אברהם

◀ הרה"ח ר' גדליה משה בלוי שליט"א

ארבע שנים כבר עברו חלפו ביעף, מאז שקעה שמשו של רבינו כ"ק אדמו"ר ה'אור אברהם' זיע"א, אך בכל זאת לא כבה האור הגדול שהזריח רבינו בלבנותו למעלה משלושים שנה, שהרי זה היה כל מהותו וישותו, בבחי' "הוא היה - אומר", להאיר על כל סביביו את זריחת אור פניו המאירים. על כולם, כקטן וכגדול שוה בשוה, הקרין רבינו צוֹק"ל שמחה ותקוה נכונה, לכל אחד ובכל מצב, תמיד מתוך שמחה של מצוה הנובעת מאמונה פשוטה, ומי לנו גדול מהגה"ח רבי אלי' ראטה זצ"ל שהעיד כי תמיד כשנכנסו אל הרבי - בכל מצב רוח - היו יוצאים מאת הקודש בשמחה ומתוך תקוה. ועל הרבי ניתן להמליץ: "הכי קרא שמו אור אברהם", כי היה זה 'אור' מיוחד שביטל את כל גשמיותו, רבינו מעולם לא דאג את דאגת המחר לצרכיו שלו בעניינים הגשמיים, ולא עוד, אלא גם על דברי תורותיו לא דאג ואפילו לא על קברו! תחושתו תמיד היתה 'מה שיש לי זו מתנת שמים וצריך להודות על כך, שהרי לא מגיע לי כלום'... ועם מחשבות כאלו מי יכול לחשוב על דברים אחרים?

שיחת ת"ח

בעצמי נוכחתי לראות כמה פעמים, כשהרה"ח רבי יעקב אייזנבך זצ"ל היה נכנס אל רבינו זיע"א בערב סוכות, וידיו עמוסות במבחר לולבים והדרסים מהודרים, והניחם לפני הרבי לבחור לו את ארבעת המינים, רבינו לקח מה שלקח, ואחר כך נענה בטהרתו: "באיזה זכות הביאו לי לבחור הארבעת המינים, הרי עצם זה שקיבלתי המינים עד חדר פנימה היא מתנת שמים, ועוד נותנים לי גם לבחור?!" מרגלא בפומא דרבינו זיע"א על מאמר חז"ל (ע"ז יט): 'אפילו שיחת חולין של ת"ח צריכה תלמוד', כי התלמיד חכם בכל מה שידיבר לא ימלט כי יקשר בתוך הדברים איזה דבר לימוד או הלכה או מנהג או סיפורי

צדיקים, ובזה הינו נבחן אם הוא תלמיד חכם. ומדבריו של רבינו ניתן ללמוד על עצמו, כי כך היה אצלו תמיד, כל ענין, כל שיחה שעלתה, היה תמיד מקשר עם דבר הלכה או מנהג, עם מאמר חסידי או סיפורי צדיקים. רבינו זיע"א סיפר שבצעירותו לאחר הבר מצוה, למד אצל ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, והמנהג בישיבה היה שמדי פעם נכנסו לראש הישיבה לדבר עמו בלימוד, רבינו שכל ימיו גדל בין צדיקי החסידות לא הכיר מנהג זה, ופעם פנה ראש הישיבה אל רבינו זיע"א בתמיהה: "מדוע אינך נכנס אלי?", הוא הוסיף ושאל "וכי לא קשה לך כלום בסוגיא הנלמדת?", שזה היה מסכת קידושין, רבינו ענה לו בפשטות ובביישנות: "ב"ה אני מסתדר היטב בהבנת הגמרא ואין לי קושינות".

הראש ישיבה שלא האמין כי בחור מסוגל כך להבין בעצמו את הסוגיות, החל לשאול את הרבי שאלות שונות, "איך הבנת את שאלה פלונית בסוגיא?", אמר לו רבינו שהבין כך וכך, הראש ישיבה התפעל ואמר הלא זה כתוב בספר המקנה, הוא המשיך לשאול "ואיך הבנת את תוס' פלוני המוקשה?", רבינו השיב מיד שלמד את התוס' כך וכך, והראש ישיבה משתומם ואומר זה כתוב בחידושי המהרי"ט, כשהסתיימה ה'בחינה', קרא ראש הישיבה בהתפעמות: "אם לא היה לך גילוי אליהו אינני מבין איך הבנת לבד סוגיות אלו".

מרביץ תורה

שחו לי בני גילו של רבינו, דכבר בצעירותו ידעו החברים כי אם נצרכים איזה ידיעה בכל נושא שהוא, הרי רבינו הוא הכתובת לכך.

ברשימת הרבנים של 'מדריך הטלפונים' היה רבינו מופיע בין הראשונים, עקב שם המשפחה המתחילה באות ג', והיות שהטלפון אצל רבינו היה תמיד זמין, היו הרבה אנשים מתקשרים אליו בשאלות הלכתיות בכל

רבינו היה מדגיש תמיד שעיקר התפילה היא כוונת פירוש המילות כפשוטם! בהם צריך לכוון עם ריכוז נפלא. הרבי לא אהב את כל הסממנים החיצונים בתפילה, אלא חתר לכוונת פשטות פירוש המילות, עוד הזהיר הרבי שלא לדבר קודם התפילה, וגם שהמחשבה הראשונה כשקמים בבוקר צריכה להיות 'לעבוד את השי"ת', וזה משפיע על כל היום.

אמר כמה פעמים, שאם זה היה תלוי בו היה מתפלל תמיד כותיקין, על זה הביא את הגמרא על אותו אמורא שבימים שזכה להתפלל בנץ היה שמח כל היום, הרבי הקשה על זה, לשמחה מה זו עושה, והרי מעשים בכל יום שהמוני יהודים מתפללים בנץ? אלא ההבדל הוא כי אמורא זה נעמד להתפלל בכוונה רבה בלי להסתכל בשעון, וכשיצא לו פעמים במהלך תפילתו שכיון לנץ החמה, אז היה שמח שמחה מיוחדת. הרבי היה מעורר תמיד על שמירת הזמנים לעבודת הבורא. על כך הביא את המשנה המספרת כי חלונות היו בלשכת החליפות ששם גונזין (משמרות הכהונה) את סכיניהן, והחלון של משמרת (משפחת) 'בלגה' היתה סתומה כעונש.

חז"ל הביאו ב' טעמים לעונש זה על משפחת בילגה, אחת, דקנסוה רבנן משום מעשה שהיה, שאשה אחת ממשמרת בילגה ומרים בת בילגה שמה, נשתמדה ונשאת לסרדיוט אחד ממלכי יונים, וכשנכנסו יונים להיכל הלכה וטפחה בסנדל על גבי המזבח והתריסה: לוקוס לוקוס, עד מתי אתה מכלה ממון של ישראל ואין אתה עומד להן בשעת דחקן. וכששמעו חכמים בדבר זה, אמרו אם לא ששמעה מאביה שהיה מבזה את העבודה לא אמרה כן, ובשביל אביה קנסו את כל המשמר, דאוי לרשע ואוי לשכנו.

והטעם השני מביאים חז"ל שענשוש מפני שהיו מאחרין לעבודתן. והקשה רבינו זיע"א דלכאורה יש פער עצום בין חומרת שני הטעמים הללו, שהרי הראשון הצביע על זלזול קשה במזבח, ואיך ניתן להשוות את טעם האיחור למעשה כזה? אלא הענין הוא, כי שורש שני המעשים אחד, שבשניהם רואים זלזול בעבודת הקודש, עד כי הושוו זה לזה לגבי העונש הקשה. ומכך עורר רבינו בגודל העניין של ההקדמה לתפילה, ושמירת הזמן.

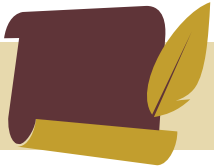
אביהם של שבורי הלב

המיוחסים של רבינו היו אלה השבורי לב והנדכאים, הם היו באי ביתו והרבי האכילם והשקם והעניק להם כבוד, הוא היה שומע בקשב את הגיגיהם ופעמים שהיה עומד ומאזין לחזנות של מי מהם. גם בשעת חליו כשכבר כלו כוחותיו וקשה היה לו להתייחס ולתת את תשומת הלב לכל הבאים, אבל לנדכאים אלו מצא הרבי כוחות מיוחדים, לתת להם היחס כפי שהורגלו.

כמו כן, ראינו בסוף ימיו איך נפרץ סכר דמעותיו בכל שמחה או ח"ו להיפך, שבימים כתיקונם לא נתן אף פעם לרגשותיו להתבלט כלפי חוץ והיה בבחינת 'מח שליט על הלב'. פעם התקשר אדם אחד לרבינו והזמין לסעודת הודיה עבור בנו שנתרפא בדרך פלא, אודות ברכתו של רבינו, רבינו דחה את בקשתו בכל תוקף, הוא ברכו ופטרנו לשלום, לתדהמת הנוכחים שלא הבינו מה קרה כאן, סח רבינו כי למעשה אינו מכיר את האיש כלל, אלא שאיש זה התקשר אליו וסיפר שמצאו אצל בנו את המחלה הידועה ר"ל, והרופאים אומרים לו שהמצב קשה עד למאד וכי ימיו ספורים, והאיש פרץ בבכי מר.

רבינו לא עמד בכך ומתוך שלא יכול

... "אביהם של שבורי הלב הרבי זי"ע בבכייה בעת קריאת קוויטל

בדידי הוה עובדא

לראות בצערו הקשה, נפלטה ההבטחה פיו שבעז"ה הוא מבטיחו שהכל יבוא על מקומו בשלום, ובירכו והרגיעו ופטרנו לשלום, כשעשו הרופאים בדיקות נוספות נדהמו על השינוי הדרסטי בממצאים, ואכן בתוך תקופה קצרה הכל נעלם, רבינו סיפר את ההתרחשויות בהפטירו בפשטות "בסך הכל רציתי להרגיעו", כביכול אינו כל זה קשור אליו, ומסיבה זו לא רצה רבינו להשתתף... הגה"ח רבי אלי' ראטה זצ"ל סח פעם מענוותנותו של רבינו, וסיפר שפעם הגיעה אליו אשה קשת רוח ושלחה לשאול אם אפשר להכנס לרבינו, ואמר הרבי שיכולה, אבל היא במרירותה החליטה שאינה רוצה להכנס אלא שרבינו יגיע אליה בחוץ, רבינו קם ללא אומר ודברים ויצא מביתו לחצר כדי למלאות את מבוקשה ולהרגיע את רוחה.

קרה מקרה ובערב שבת שכחו לכבות את ההסקה במקוה של הרבי, המים היו ממש רותחים שלא יכלו להכנס לשם הן מבחינה הלכתית והן בגלל גודל החום, רבינו הלך בחשאי למקוה הציבורי שהיה בשכונת בית ישראל, ונוהר שאף אחד לא ידע מכך, כדי שלא יכעסו על האחראי בעבורו.

ופעמים רבות שמעו ממנו איך שגונח מעומק ליבו שאין לו מנוח, על שפלוני עדיין לא נפקד בזש"ק ועל פלוני שמתקשה במציאת שידוך לצאצאיו.

”יפה שעה אחת של קורת רוח...”

◀ הרה"ח רבי יצחק מרדכי דייטש שליט"א

ולא פירש. במשך השנים התחלתי להבין כי דרכו של הרבי היא דרך אחרת לגמרי, דרך שהיה חוזר על זה השכם והערב, כי על האדם לבנות את הקשר עם הקב"ה ולא לבנות את עצמו, ורק לזה לשאוף, להיות דבוק להקב"ה בכל פעולה, תמיד היה שם שמים שגור על פי הרבי זצוק"ל, וכך הוא חנך, שתמיד יחשבו על דבר אחד, מה רצון הקב"ה כעת.

הוראות חותכות בענייני נפשות אצל הרבי היה דבר פלא כאשר מצד אחד הפשטות היתה מדהימה, הרבי עשה את עצמו כאפר ועפר, אך כאשר הגיע לתשובות על שאלות בכל התחומים היה עונה תשובות ברורות וחותכות, בלי שום גיגוני ענווה והיה עומד על דעתו. במשך השנים ראינו עשרות סיפורים של ניתוחים ואשפוזים, שבהם הרבי היה מבטל את דברי הרופאים במחי יד, והורה לנהוג לפעמים ההפך ממש.

אציין סיפור שבדידי הוה עובדה, אחד מילדי קם בבוקר ולא יכל ללכת. בתחילה חשבנו שזה כלום וזה יעבור, אך כאשר זה נמשך יום יומיים הלכו לרופא והוא שלח את הילד למיון בביה"ח, במיון החליטו הרופאים לאשפוזו לסידרת בדיקות, באותם ימים שהיתי בחו"ל למען המוסדות, ואבי שליט"א התקשר לרבי וגולל לו את הדברים, הרבי תמה: למה

פעם שלרבי היה שמחה בליל שישי בביתר, ואז זכיתי שהשיעור התקיים בביתי. ואף כאשר הרבי זצוק"ל חלה, עדיין, כל זמן שהיה שייך היה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מעודד את המשך קיום השיעור בלילי שישי.

חייבים להודות לה'

הייתי מתלווה אל רבינו בכל מיני הזדמנויות ומפעם לפעם גם ל'הליכות'. פעם בערב פסח התלויתי אל הרבי, ואז הרבי שאל אותי האם לא זקוקים לעזרתך בבית? עניתי לו שאני נהנה שעכשיו האחים שלי עושים את העבודה בשבילי! תשובתי מאוד לא מצאה חן בעיני הרבי, והוא דיבר איתי אחר כך שעה ארוכה על חשיבה על הזולת, ועל להיות נושא בעול עם חברו.

בתור בחור צעיר שאלתי פעם את הרבי מה הפשט במה שאנחנו אומרים בינשמת: 'לפיכך אנחנו חייבים להודות לך', היכן מופיע חיוב זה? הרבי ענה לי: "תחשוב כאשר אתה הולך ברחוב ושואל מאן דהו 'מה השעה', גם אם הוא עונה לך, אין לך חיוב כה גדול להכיר לו טובה על כך, אולם מה אם אתה מבקש ממנו טובה גדולה מאוד והוא עושה לך? כאן אתה כבר חייב להגיד לו תודה... על אחת כמה וכמה שעל טובות הקב"ה הגדולות אתה חייב להגיד תודה - לפיכך אנחנו חייבים להודות".

היה פעם ובקשתי לשמוע מהרבי, היות ואנו עומדים בימים נשגבים במה אני צריך להתחזק, אמר לי הרבי: תיקח דבר חיזוק לא ליימים הגדולים! אלא דבר שימשיך לתמיד, העניין בימים הקדושים הוא להתחזק לכל הימים, אבל אין ענין להתחזק רק בימים הגדולים.

וכן באחד ההזדמנויות החלו לעשות מבצעים שונים אצלנו בישיבה, ואחד המשגיחים עודד לקנות פנקס, ולכתוב שם כל התעלות בתורה ובמידות וחשבון הנפש וכדומה, מאוד התלהבתי מהרעיון ושאלתי על כך את הרבי, אך הוא אמר לי 'זה לא דרכינו', ניסתי לשאול למה, אך הרבי סתם

בלים נפלו לי בנעימים להיות קרוב אל הקודש, במשך תקופה ארוכה הייתי עולה בכל יום בשעה חמש אחר הצהרים, לביתו נאווה קודש של רבינו זצוק"ל, לשאול את פיו אם רצונו לצאת ל'הליכה'. כבר בתור בחור צעיר זכיתי לשיעור קבוע אצל רבינו מידי יום חמישי בערב. וכיצד זכיתי לכך? היה בחור מסוים, שאינו חסיד זוועהיל, אשר הוריו היו קשיי יום, וכתוצאה ממר נפשו לא הסתדר במקום לימודו וכו', ואז בדרך כלל שהיא מצא הבחור את עצמו אצל הרבי זצוק"ל, הוא החל להגיע לעריכת השלחן וכדומה, ואני התחברתי אליו.

באחד הפעמים סיפר לי אותו בחור, כי הוא ביקש מהרבי שיקבע איתו שיעור לימוד שבועי, כיוון שהוא יודע שהרבי מקיים הרבה שיעורים עם כל מיני קבוצות, לכן גם הוא רוצה לזכות בכך, ואז הוא הוסיף לרבי שיש לו חבר חסיד זוועהיל, כאשר הכוונה אלי, שגם הוא רוצה להצטרף לשיעור... והרבי הסכים.

ומאז התחלנו ללמוד שיעור בספר התניא, מידי ליל שישי, במשך הזמן הצטרפו לשיעור עוד מספר אברכים, והיתה תקופה ארוכה שלשיעור היה מגיע החסיד הנודע הרב אליהו גרמייזא זצ"ל, שהיה טורח במיוחד ממקום מושבו בקוממיות, ואחרי השיעור בפרץ התרגשות של צהלה, היה מתחיל לשיר שירי שמחה והודאה!

אני זוכר שפעם סיפר רבי אליהו לרבי על מקרה מסוים שהיה לו, שהביא לו נסיון להכשל במידת הכעס, אך הוא הצליח להתגבר ולא לכעוס. אחרי זמן אמר לו הרבי "ר' אליהו הסיפור שלך חיזק אותי..."

שיעור זה נמשך שנים רבות, וזכינו לשמוע מהרבי שיעורים בהרבה ספרי חסידות, סידורו של שבת, בני יששכר, אגרא דכלא, אור החיים הקדוש, ועוד. הרבי בהקפדתו על הקביעות היה מסדר כל מיני אירועים לפי השיעור, לדוגמא, היה פעם שהרבי נסע למירון לפני שבת סליחות כבר ביום חמישי, ובאותו שבוע התקיים השיעור בליל שבת לפני הטיש, בחדרו שעל גב המערה... כן היה

◀ רבינו זי"ע בחתונתו של הרה"ח ר' גדליה משה בלוי שליט"א

על עז"ד מסוים שאם ישתמש בשירותיו יוכל להוציא מהביטוח סכום נכבד, הלה עמד בקשר עם העז"ד שהמליץ לגשת לרופא פלוני ולעשות צילומים כאן ושם...

תוך כדי הדברים נכנס אותו חסיד אל הרבי וסיפר את כל הניסים שקרו לו, רבינו הורה לו שיעשה קידוש הודיה בשב"ק על חסדיו יתברך, בין הדברים סיפר הלה לתומו גם על העז"ד ותביעת הפיצויים שמתכנן, רבינו הסתכל עליו בהשתוממות, "על מה אתה מדבר איזה ביטוח ואיזה כסף?", ההרגשה היתה כאילו במקום להודות להשי"ת מתעסקים בדברים שאינם כשרים, כמובן שלאחר מאורע זה ירד מיד מכל הענין.

קנא קנאתי לה'

ידוע שתקופות ארוכות לא בא בשר לפי רבינו זצוק"ל, מפני שהקפיד על שחיטות

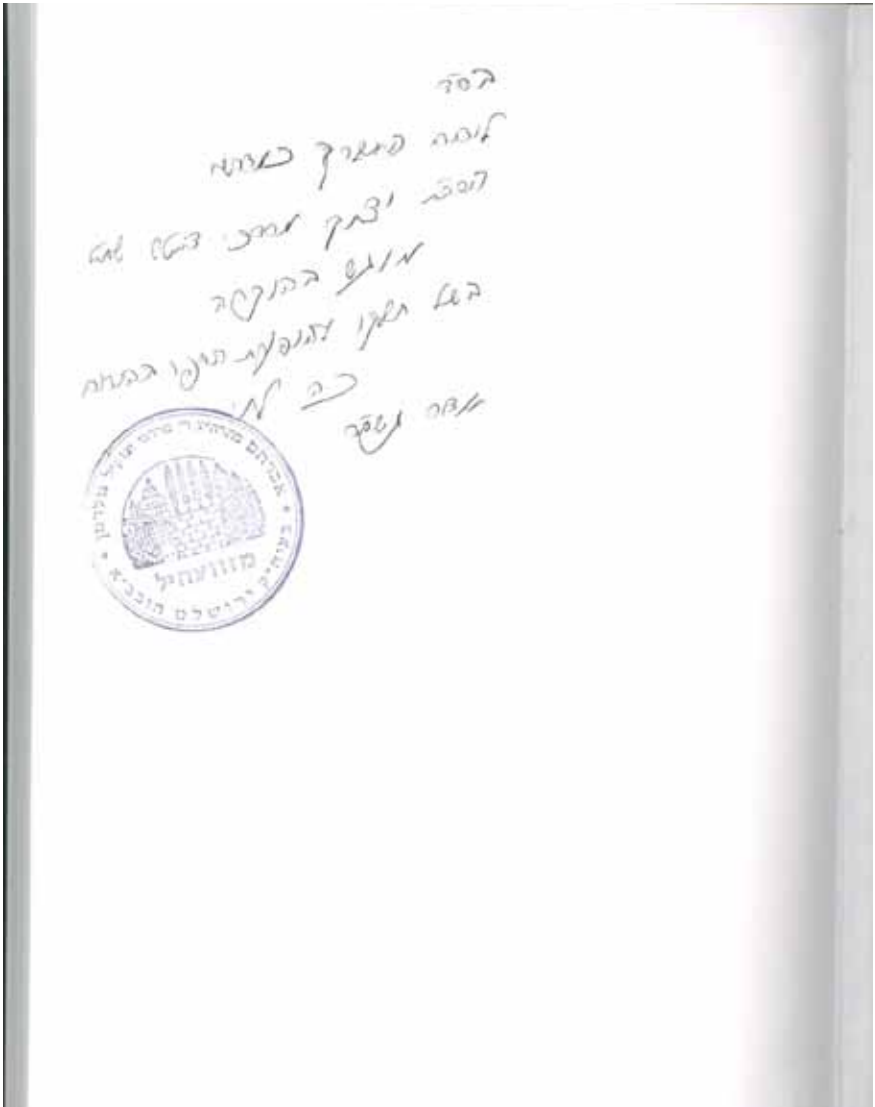
הר"ר יצחק מרדכי שליט"א מתלווה לרבינו זי"ע

הלכו לבית חולים? אפשר לחזור הביתה זה שום דבר!

הרופאים שמעו שיש כוונה לחזור הביתה, והם התחילו להסביר שזה לא פשוט ואף מסוכן, ואם רוצים לחזור הביתה חייבים לחתום על טופס לקחת אחריות... הרבי הורה לחתום ללא שום היסוס. ואכן למחרת בבוקר הילד קם כאחד האדם!

כאשר למען בריאותו של רבינו ניתנה ההוראה כי הוא מוכרח ללכת ולשאוף אויר, היה הרבי זצוק"ל עסוק מדי בשביל צרכי עמך ישראל, ולא מצא זמן לפנות עבור הליכה ולכן לא יצא באופן תדיר, וגם כשיצא, הוא הסכים ללכת רק על יד הבית כדי לא להטריח נהג, גם כאשר כל מיני אנשים התרגשו לפגוש את הרבי לצלם להסריט, ואף להטריד בשאלות ומשאלות. אולם, אחר האירוע, כאשר הוראת הרופאים היתה חד משמעית שבזה תלוי כל ההחלמה והשיקום, ורבינו שבכל מאודו לא היה חפץ להטריח אחרים בשבילו, ידע שבזה זה תלוי, לקח את הדברים לליבו, וכך התחלנו ללכת.

היו צריכים לחפש מקום יותר מסודר, ואז הציע אחד מהחסידים לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שיש מקום מתאים ברמות, הרבי שליט"א יחד עם הרה"צ רבי יעקב הלכו לראות את המקום והוא אכן מצא חן בעיניהם, ומני אז היה רבינו יוצא לשם, רשמי בכל יום, אך בפועל פעמיים שלוש בשבוע. והאת, כי אם היה יהודי קשה יום שרצה לבוא לרבי מיד

ספר "יקרא דמלכא" הקדשה מרבינו זי"ע: לידידי האברך כמדרשו, הרה"ח יצחק מרדכי דייטש שיחי, מוגש בהוקרה בשל חלקו להופעת הספר בהידור, כה לחי, אדר תשס"ד

ויקם... וילך הרמתה

(שמואל א' ט"ז)

רק שם ברמות ב"שני שבילים" כהגדרת הרבי, שם מצא ניחא לגופו העיף. כשהיינו הולכים ב"שני שבילים" היו רואים משם את קבר שמואל הנביא, ואכן נפשו של הרבי נקשרה אל הנביא, ובהגיע יום ההילולא בכ"ח אייר, הביע הרבי את רצונו כי היום במקום לקיים את ההליכה הרגילה, ניסע לקבר שמואל הנביא, אולם חששתי כיצד נוכל להגיע עד למקום הקבר הרי כל הדרכים סגורות בידי המשטרה, ויהיה צורך לטפס את כל ההר ברגל, דבר קשה עד מאוד במצבו

של הרבי.

סיפרתי את חששותי לרבי אך הרבי אמר 'יהיה בסדר', והנה כשהגענו לשם עמד שם מארגן האירוע מטעם משרד הדתות, ומיד כאשר ראה את הרכב של הרבי מתקרב, התרגש מאד והסביר למפקד משטרה במי המדובר, המפקד העביר הוראה לפתוח את כל המחסומים עד סמוך לקבר. כאשר הגענו למערת הקבר החלו אנשים לפנות מקום לרבי, אך הרבי התישב בפינה ליד הכניסה, הוא הוציא את הספר תהלים שהביא עמו וקרא בדבקות גדולה.

כאשר יצאנו מהמקום המפקד שוב פתח את כל הדרך, ועצר את התנועה כדי שהרבי יוכל לנסוע ללא הפרעה. וכאן היה דבר מעניין, המפקד שעצר את התנועה ניגש בהכנעה אל הרבי וביקש ממנו ברכה שיזכה לזיווג הגון, הרבי שלא כדרכו סירב לתת לו ברכה, (לענ"ד הרבי בראותו שהוא אינו שומר תורה ומצוות לא רצה לתת לו ברכה שיקים בית שלא כדת משה וישראל). מנהל האירוע ביקש מהרבי שיואיל לברכו כיוון שהוא מפקד המשטרה ופועל עבור המקום, אך הרבי סירב. המפקד שנתקף ב'אמונת חכמים' החליט שהוא חייב ברכה, והצהיר 'אני לא מאשר לרבי לנסוע עד כי יברכני', וכאן עשיתי מעשה, ראוי או לא ראוי, הרבי אמר מה שאמר ואני אמרתי למפקד 'הרבי ברך', ואז הוא נתן לנו לנסוע.

יצוין כי לא ידוע לי שהרבי היה פוקד

את קבר שמואל הנביא ביום ההילולה לפני שהיה הולך בשני שבילין ומאז היה כל שנה נוסע.

נקודה מעניינת שראינו בנסיעות היתה שהרבי אף פעם לא גילה אזנינו על הרגשיו, אם קר לו או שמא חם, בימי הקור בחורף הייתי צריך להבין מעצמי אם קר לרבי, ולבקש מהנהג לעשות חימום, הרגשנו שזהו מעין סיגוף אצל הרבי, אפילו כשהרבנית ביקשה את הרבי ללבוש מלבוש חם, הוא לא הלביש. וכך, אף פעם לא ראו על הרבי אם קר

למעלה: השביל כהיום - בעת השיחה עם ר' יצחק מרדכי שליט"א למטה: הרבי זי"ע בהליכה בשבילי רמות לעת ערב

או חם אלא על ידיו יכולנו לראות כשהופיעו עליהם סימני קור...

משכין שלום

פעם בלכתינו ב"שני שבילין" והנה עובר על יד הרבי איש יהודי והוא גונח, הרבי שואל אותו מה קרה, ואז הוא התחיל לשפוך את מר ליבו על שלום ביתו הרעוע ה"י, הרבי התיישב עמו על אחד הספסלים והחל לברר מה הגורם, ואז שאל אותו לאיזה חוג שייך חמיו, וכשענה לו, אמר הרבי, טוב, בחוג זה של חמך מכירים

בדידי הוה עובדא

בשעות הקשות כששהה הרבי בבית הרפואה. **הרב אליהו שוורץ** שהיה מקדיש מזמנו כמלמד בתלמוד תורה עבור הרבי, כך נקשר מאוד לרבי, והרבי היה מחבבו מאוד. יצוין סיפור מעניין, כי פעם כשרי אליהו הגיע עם רכב מפואר במיוחד לקחת את הרבי, הרבי נכנס לרכב כמו כל יום ולא אמר כלום... אך ביציאתו התפלא 'היכן הידית שהיה נשען עליה כל פעם'...

אז נוכחנו לראות עד כמה אצל הרבי, אין עניני הפאר והכבוד תופסים מקום. במיוחד יש לציין את האברכים **הרב יצחק ראטה, הרב דוד פיש. הרב זישא דייטש** שהתמסרו בכל מאודם עבור כל ענייני וצרכי הרבי זצוק"ל. ואחרון חביב, מי שהיה מארגן את כל העניין הרב **אהרן יוסף דייטש** מנכ"ל המוסדות שליט"א, שהמסירות שלו לרבי אינה ניתנת לתיאור במילים, והוא אשר בכל פעם היה מארגן את כל הענינים של תיאום וסידור עהצה"ט.

שותפים לעבודת הקודש

וכאן עלי לציין לטובה את השותפים לעבודת הקודש, אותם שהיו מסיעים את הרבי בחפץ לב ובשמחה כל פעם שהיה צורך בכך, ה"ה **אבי מורי שליט"א** אשר כל פעם שהתבקש היה עוזב הכל ומתייצב בשמחה. יצוין, כי הרבי העיר לי מדוע אתה מטריח את אביך... ואז הסברתי לו שאבי מורי שמח בכך, רק אז הוא הסכים.

הרב שמעון קאהן, שהיה מסור עד מאוד לכל ענייני הרבי זצוק"ל, בפרט בענייני ההליכה שלכך אף קנה עבורו כיסא מתקפל מרופד ונוח במיוחד, כדי שאם הרבי ירצה לנוח באמצע שיהיה כסא מוכן עבורו, וכן גם מטריה גדולה שהביא במיוחד, ועוד פעולות רבות בכדי להקל על חיי הרבי. במיוחד זכורה התמסרותו המפליאה אל הרבי יום יום,

סיפר את הסיפור, שזכר ממה שהיה נוכח בשעת מעשה, כאילו שזה היה אתמול ולא חלפו מאז כחמשים שנה. רבי משה והסובבים עמדו נפעמים מכך.

בשנים שלאחר האירוע המוחי התחילו לראות אצל הרבי קצת יותר מלפני זה. אצלי זה התבטא כי כל פעם לא היו רואים אצל הרבי כלום לא יכלו לראות שום דבר מהמתחולל בנפשו בתוכו, לא היו רואים שום סימני התרגשות, כל הזמנים היו שוים אצלו לטובה ולברכה, בזמנים ובמקרים הכי קשים לא היו רואים כלום.

אולם מאחרי האירוע בכל דבר שבקדושה בכל סיפור צדיקים היו זולגים דמעות מעיני קדשו. אני נזכר למשל, כאשר סיפר לי הרבי שהוא היה אצל זקנו מרן מוהר"ש זיע"א, וזקנו הסביר לו את 'עבדים היינו' באידיש, והרבי סיפר לי זאת בבכי מרטיט.

הר"ר יצחק מרדכי שליט"א בסוד שיח עם רבינו זי"ע - חנוכה תשס"ח

הרה"ח ר' יצחק יוסף ראטה שליט"א מסיע ברכבו את כ"ק רבינו זי"ע

הגה"צ רבי שלמה מרקוביץ שליט"א נכדו של מרן כ"ק האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל זי"ע מגולל מעט מזכרונות ימי קדם, מגדולת וקדושת כ"ק האדמורי"ם לבית זוועהיל זיע"א.

הגה"צ רבי שלמה מרקוביץ שליט"א

הרבי התעקש כי הכסף אינו מגיע לו, ותבע כי הגבאים יתחייבו בטרם עריכת התקיעות, שיחזירו את הסכום כולו לאותו יהודי. הגבאים, שסביבם נסבה כל המהומה, טענו בתוקף ועזו כשהם שואלים בכאב, איך ניתן להחזיר הכסף שנתרם עבור הרבי ורווחתו, בזמן שמי כמוהם יודע את הדחק הנורא שבו שרויה משפחת הרבי. בצר להם פנו הגבאים אל הרבנית והתחננו לפניו שתשכנע את הרבי לקבל את הכסף הנחוץ למשפחה כאוויר לנשימה. הרבנית שמעה את טענות הגבאים, ובאה

של הרבי, ובלבד שיוכה לבנים שיאירו את עולמו הקודר. ואכן גזירת הצדיק נתקיימה במלואה, הלה איבד את פרנסתו ואת רכושו, וזכה לחבוק בנים, ולגדלם לתורה ולתעודה, וכהיום לומדים בני בניו במוסדות זוועהיל! קרה פעם ביום ראש השנה טרם נעמד הציבור לשמוע קול שופר, והרבי רבי גדליה משה זיע"א, לא מסכים להכנס לביהמ"ד אל התקיעות, עד מהרה עברה השמועה בין קהל החסידים המתוחים מדאגה, כי הרבי מסרב להכנס כל זמן שלא יסודר עניין סכום כסף שיהודי אחד תרם מרגשי ליבו לרווחת הרבי.

על כ"ק אדמור מוהרג"ם זצוק"ל

פעם בא אי מי מחשובי העם היותר אמידים, לפני הרבי מהרג"ם זצוק"ל, ותינה בפניו את מר ליבו על החושך המכסה את חייו, באשר לא נפקד בזרע של קיימא, ועדיין אין לו שם וזכר בעולם. הרבי ששמע בכאב את צרתו הגדולה, ענה ואמר לו בהחלטיות: "אם אתה רוצה לזכות בזרע של קיימא, תצטרך לוותר על ממונך הרב, ולהשאיר עניו", אותו עשיר, לא היסס וקיבל על אלתר את פסקו

הרבי זי"ע בריקוד בחתונת ר' יצחק מרדכי

הרבי זי"ע בחזרה מהכותל המערבי - זאת חנוכה

אותי, תגיד לו שיתקשר אלי... אותו יהודי שאל את הרבי 'מיהו כבודו', ואז אזורתי עוז למרות שידעתי תמיד עד כמה הרבי סולד מכך, ואמרתי ליהודי אתה מדבר עם הרבי מזוועהיל, ומיד נתתי לו את מספר הטלפון, היהודי התרגש מאוד... מה קרה בהמשך אינני יודע, אך זאת ידעתי כי הרבי לקח על עצמו עוד 'תיק' בלי שום חשבונות רק חשבון אחד לעזור לעוד יהודי. דבר זה ידוע, כי בתים רבים בישראל

חבים את השלום השורר בהם לרבי שהשקיע בם הרבה כוחות גוף ונפש. היה פעם בעת לכתנו בשכונת בית ישראל, עבר יהודי מבוגר והוא אמר שלום לרבי בשפה רפה, הרבי ענה לו שלום עליכם ר'... אתה הרי... היהודי עמד נדהם, ואמר אם כבודו זוכר בבירור מה שהיה לפני חמישים שנה אכן מתאים לכם להיות רבי... בהקשר לזה כאשר הרבי הגיע לנחם אצל הרב משה וובר זצוק"ל סיפר לו סיפור שלם שהיה עם זקנו הרה"ק רבי שלומקיה. הרבי

אל הרבי ואמרה, בשלמא אם היית מקבל את הכסף רק בזכות עצמך, ניחא, עוד יכולת להתעקש ולהחזיר, אבל הלא זכות אביך הרבי רבי שלומקה היא אשר עומדת ותובעת את רווחתך ופרנסת המשפחה החשובה, רק לאחר הדברים הללו, נחה דעתו של מוהרג"ם זיע"א ונכנס אל הקהל לשמוע התקיעות.

על כ"ק אדמור מוהר"ם זצוק"ל

אני זוכר כי פעם נתעורר אצלי איזה עניין באמצע הלילה, שהייתי מוכרח להתייעץ אודותיו, והחלטתי שלמרות השעה הבלתי נוחה, אעפ"כ העניין הנחוץ הזה דוחה, ואנסה לגשת לביתו של כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זיע"א. כאשר הגעתי אל ביתו, נדהמתי לראות את הרבי יושב ולומד בטבעיות כאילו היה עכשיו יום, ועם מי הוא למד? עם בחור אחד שבור מאוד, שהיה עלול להתדרדר בדרךו רח"ל, והרבי בטוב ליבו המופלג, לא יכל לראות כבלע את הקודש, וקבע סדר לימוד עם אותו בחור בכל לילה!

כך, מצא הרבי את השפה המיוחדת המתאימה לליבו של כל בחור. עם בחורי הישיבות בני העלייה, היה מדבר חסידות עמוקה ודברים גבוהים ביותר, ועם הבחור החלש ידע לקבוע עת לימוד כך שימשכו ויעלהו על המסילה הנכונה!

אני זוכר כשלמדתי את ספרו של הרבי מוהר"ם זצוק"ל לראשונה, לא האמנתי שצדיק בדרונו חיבר את הספר הזה! לפי שכלי הדל ספרו נראה יותר קרוב לספרים של הבעש"ט והתניא...! הרבי מוהר"ם מדבר על הדברים הכי עמוקים והוא מכניס את הפשט בפסוק באופן שמתיישב מיד, בלי צורך לדחוק!

כשהכרתי את אדמו"ר מוהר"ם לראשונה, לא הבנתי את ההלוך ילך אצל "רבי"ס", ולא הכרתי שום אדמו"ר לבד מה'בית ישראל', הוא תפס אותי ביותר, ועכשיו כאשר אני עושה חשבון עם עצמי, אני מסכם כי הרבי היה גבוה מעל גבוה, בהתמדתו העצומה לבד ניתן לראות את גדלו, אני זוכר שהיה לומד שעות ארוכות עם ילדים(!) שהוצרכו קידום בטבעיות גמורה, וזהו לימוד שכמובן סתם אדם אינו נהנה ממנו כ"כ, וכן ניתן להוכיח בגודל דרגתו כשנחשפים לכשרונו הגדול ועמקותו הנפלאה.

על כ"ק אדמו"ר

מוהר"א זצוק"ל

רבי שלמה מרקוביץ שליט"א מספר בהרחבה על ליבו הרחום של כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל: הרבי היה קשור אלי מאוד, ובגודל אכפתיותו במעשי כל אחד, ובהרגשתו, היה כל אחד ממקורביו בטוח בעצמו כי הוא הכי קרוב אל הרבי, ואין לרבי בעולם כי אם אותו.

את הרגשת הקירבה המיוחדת אל הרבי, חותי אישית בשני עניינים, האחד בהשתתפותו המורגשת של הרבי זצוק"ל בשמחותיי, מתוך קירבה רבה, והשניה היותר בולטת, כאשר הרבי זצוק"ל טרח בכל נפשו ומאודו, גם כשלא היה לפי כבודו, למען אמי, בהתמסרות בלתי מצויה הוא היה ממש רץ בעבודה, וכל זאת בשעה שבביתו פנימה, שררה העניות והדחקות הנוראה שאי אפשר להעלות על הדעת, עד כדי כך, שבמשפחת הרבי היו מצמצמים הוצאות הכרחיות שונות, על סמך זה שבעוד תקופה הם צריכים ממילא לקנותם!

"כזו היתה רחבות ליבו של הרבי זצוק"ל", מסכם רבי שלמה את מידת החסד הנשגבת, כשדוק מכסה את עיניו, "הרבי זצוק"ל היה בעל חסד עצום ללא גבול, ו"איבער גיגעבין" (מסור) לכל אחד, קטן כגדול!".

רבי שלמה המתרגש מהעלאת זכרונות חיים מן הרבי זצוק"ל, אינו יכול בלי להזכיר בערגה את פשטות הנהגתו הצנועה של רבינו זצוק"ל "הרבי דיבר על עצמו בביטול היש שכזה, כעפרא דארעא ממש", מתאר רבי שלמה, הוא תמיד התאונן בפני הקרובים אליו על כך שהוא צריך לשאת על עצמו את בגדי הכבוד הרבניים, אשר מכבידים על נפשו. גם כאשר הורה הוראות הנהגה שונות מדעת קדשו, כפי שהבין ברוחו הגדולה, הוראות שהתבררו כמעשה אות ומופת, גם אז עדיין היה הרבי מתבטא כלפי הסובבים בגודל ענווה, על כך שאינו ראוי לענות ולצוות הוראות...!", רבי שלמה מחווה בעצב על המציאות כהיום כאשר כל מי שיכול לדבר מדבר בלי סוף, גם כאלו שרחוקים מלדעת את אשר צריך לדבר, והנהגה הרבי זצוק"ל שבגודל קדושתו כן ידע והשיג את הדבר אשר ישיב לשואליו, ועדיין המעיט מכבוד עצמו וכוחותיו הגדולים.

"אכן, מסיים רבי שלמה, "הנהגתו הרוממה של כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, היתה ייחודית מאין כמוה, כאשר הרבי היה מיחידי סגולה, מנהיגי ישראל אשר כוחם בפנימיותם ולא בחיצוניות הגלויה, זו היתה עוד פנינה בשרשרת ההנהגה של בית זוועהיל הקורנת מהודה, ותמשיך להנהיג ולהשפיע עדי ביאת מלכנו משיחנו במהרה בקרוב.את הקשר שלי עם "זוועהיל" החלתי לפני עשרות

שנים, עוד מימי הרבי מוהר"ם זצוק"ל, שאותו הכרתי בשנות נעוריי. למדתי אז בישיבת מאה שערים הסמוכה, ותקופה אחת כשנערכו שיפוצים בישיבה, העתיקנו את מקומנו להיכל ביהמ"ד של זוועהיל, שם זכיתי להיות בקרבת הרבי מוהר"ם. באותם ימים לא היו גבאים ולא שעות.

נוכחתי אז לראות את סעודתו של הרבי במטבח ביתו, סעודה שהורכבה כולה מלחם והערינג...

מוהר"ם אף נשא דברים לבני הישיבה, וזכור לי עד היום הנושא של 'לעולם יהא אדם' שהרבי לימד אותנו, תוך שהוא מסביר לנו - הבחורים הצעירים - כי צריך להיות ראשית לכל 'אנשים', היינו לשמור מאוד על רכושו של השני וכמובן להזהר שלא להזיק.

עדיין אני זוכר את הלוויתו של הרבי רבי מרדכל'ה זצוק"ל, זכיתי אז לעמוד בסמוך לרבינו מוהר"א כשהכריז החסיד רבי אלי' ראטה על רבינו כממשיך שושלת הקודש לבית זוועהיל, הרבי פרץ אז בבכי הדבר בלט שאינו רוצה באדמורו"ת.

באותה תקופה נפתח ה'יחידר' הראשון של זוועהיל, וכבר היה מלא בילדי חמד, באותו יום - יום הפטירה עוד הסתכל הרבי בסיפוק גדול, על צאן הקדשים ראשוני התלמידים בת"ת זוועהיל, הוא צפה עליהם כשהם יורדים מן הטנדר כשהוא שואב רוב נחת מכך ביומו האחרון.

■

בטרם אדבר על כ"ק הרבי מוהר"א

<< המשך בעמוד 39

את הקשר שלי עם "זוועהיל" החלתי לפני עשרות שנים, עוד מימי הרבי מוהר"ם זצוק"ל, שאותו הכרתי בשנות נעוריי. למדתי אז בישיבת מאה שערים הסמוכה, ותקופה אחת כשנערכו שיפוצים בישיבה, העתיקנו את מקומנו להיכל ביהמ"ד של זוועהיל, שם זכיתי להיות בקרבת הרבי מוהר"ם. באותם ימים לא היו גבאים ולא שעות.

נוכחתי אז לראות את סעודתו של הרבי במטבח ביתו, סעודה שהורכבה כולה מלחם והערינג...

מוהר"ם אף נשא דברים לבני הישיבה, וזכור לי עד היום הנושא של 'לעולם יהא אדם' שהרבי לימד אותנו, תוך שהוא מסביר לנו - הבחורים הצעירים - כי צריך להיות ראשית לכל 'אנשים', היינו לשמור מאוד על רכושו של השני וכמובן להזהר שלא להזיק.

עדיין אני זוכר את הלוויתו של הרבי רבי מרדכל'ה זצוק"ל, זכיתי אז לעמוד בסמוך לרבינו מוהר"א כשהכריז החסיד רבי אלי' ראטה על רבינו כממשיך שושלת הקודש לבית זוועהיל, הרבי פרץ אז בבכי הדבר בלט שאינו רוצה באדמורו"ת.

באותה תקופה נפתח ה'יחידר' הראשון של זוועהיל, וכבר היה מלא בילדי חמד, באותו יום - יום הפטירה עוד הסתכל הרבי בסיפוק גדול, על צאן הקדשים ראשוני התלמידים בת"ת זוועהיל, הוא צפה עליהם כשהם יורדים מן הטנדר כשהוא שואב רוב נחת מכך ביומו האחרון.

■

בטרם אדבר על כ"ק הרבי מוהר"א זצוק"ל אפתח באנקדוטה 'פשוטה' הנוגעת בגודל פשטותו וענוותנותו של הרבי זצוק"ל. היה זה לאחר שהוספתי את המרפסת לביתי, ובאותו זמן בנו אף בשביל הרבי מרפסת, כך יצא שהמרפסות היו בסמיכות אחת לשניה, פעם אירע שהייתי צריך להיות אצל הרבי בשליחות אבי, בעניין כלשהו, כשהייתי בביתו, אמר לי בחיוך משובב: "לא היית צריך לטרוח לבוא אלי, הלא יכולנו לדבר מהמרפסת"...

בכזו פשטות התנהג בכל אורחות חייו,

בדידי הוה עובדא

טוב שכן טוב

< הרה"ח ר' מנדל ריבלין שליט"א

במהלך השנים החלתי גם להשתתף בשמחות של זוועהיל, פעמים כשנבצר ממני להגיע, אני משתתף בשמחה בריקוד מתוך ביתי כאח קרוב. באחת מן השמחות שנמשכה עד שעת לילה מאוחרת, עליתי בסוף השמחה להשתתף, והרבי כדרכו בקודש, שאל אותי בבת חיוך על פניו 'האם הרעש מפריע לך...'. בשידוך של בתי תחי' עליתי אל הרבי, להזמינו אל התנאים שאערוך בביתי שבבנין הסמוך, והפצרתי ברבי שיכוא מאחר שזה כה קרוב אל ביתו. ואכן הרבי נעתר לבקשתי והטריח עצמו בעליית המדרגות הרבות על אף שלא היה בכוחותיו, הוא נכנס לביתי ושימח אותנו מאוד בזכות הגדולה.

זכיתי שהרבי בעצמו העיד עלי, היה זה כשאבי ז"ל הגיע באחד השבתות לביתי, ולמנחה וסעודה שלישית ירד לביהמ"ד עם הרבי, לאחר הבדלה נענה הרבי זצוק"ל אל אבי עלי: "בנך הוא 'שכן טוב'".

■

גם היום אני רואה ב"ה בהמשך השושלת אצל הרבי שליט"א, שרואים אצלו את אותם דברים שראינו אצל האדמו"רים הקודמים לבית זוועהיל, ואני יכול להעיד מדידי מעובדות שהיו לי כי כ"ק הרבי שליט"א ממש מזכיר את רבי שלומקה זיע"א.

פעם הגעתי למקוה ביום שישי בשעה שתים ועדיין היה נעול, כשהרבי שליט"א יצא הוא התנצל(!) בפני כי יהודי אחד עיכב אותו כאילו שהיה חייב לי על כך, והלא זהו מקווה פרטי, אך זוהי דרכה של זוועהיל!

בשבוע שלאחר מכן ישבתי בביהמ"ד ביום שישי, והנה הרבי נכנס ומסמן לי כי אפשר ליכנס... לא די שעושים לי טובה בכך שאני משתמש במקוה, עוד הרגיש הרבי מחויבות לדאוג לי שארגיש בנוח, כאילו הוא חייב לי. ב"ה חסידי זוועהיל זכו להסתופף בצילו של הרבי אשר ממשיך את מורשת בית זוועהיל עם אותם הנהגות, ובייחוד הנהגת הפשטות המיוחדת שהיא סמלה של זוועהיל, ה' יאריך ימי'ו על ממלכתו.

כאח לי התהלכתי

הגאון הרה"צ מזוועהיל רבי דוד שליט"א עם כ"ק מרן רבינו זצוק"ל בברכת המזון יומא דהילולא של רבינו אביו של רבינו בעל היקרא דמלכא רבינו מוהר"ם זיעוכ"א - תשס"ח

בני ברק של שנת תשע"ג:

העיר החרדית הגדולה ביותר. זהו מרכז העצבים של העולם החרדי, כאן בדירותיהם הצנועות של גדולי ישראל הפזורות בעיר, נחתכים העניינים הקובעים את דרך חייהם של מאות אלפי יהודים ברחבי תבל, על פי דעת התורה הקדושה.

מרכזי החסידות שבעיר המתרבים מיום ליום, משפיעים השפעה מיוחדת על רוחה של "בני ברק", מבתי אדמור"י החסידות אשר מקום מושבם בעיר ומחוצה לה, יוצאת הבשורה המלהיבה את העיר באש קודש של עבודת ה', המתבטאת בהליכותיהם היומיומיות של בני העיר כולם.

זר כי יקרה לרחובותיה של עיר התורה והחסידות, יעמוד וישתומם לשעה ארוכה, לנוכח המחזה הבלתי שגרתי שיפרס לנגד עיניו, אלפים אלפים של אברכים, בחורי ישיבות, ילדי תלמוד תורה, העוברים על פניו ספריהם תחת חיקם ותלמודם בידם, מה שממלא את חלל עולמם רחוק כמרחק הקטבים בקצות תבל ממה שמעניין את מקביליהם בעיר הסמוכה ת'ל אביב', שם ספון המון העם בסלונים ובמסעדות אל מול המסך

המרצד מטשטש החושים, ואילו כאן זוהי "עיר התורה" במלוא מובן המילה, עיר שנושמת תורה ושכל אוירה ספוג אדים מענגים של תורת תינוקות של בית רבן. ואם יתארח בעיר הזאת ביום השבת, הרי שהתפעלותו תרקיע שחקים, איך באבחת שעות ספורות משנה העיר את צורתה כליל, כאילו ירד עליה איזה מעטה בלתי נראה שמחולל בה אותות. בהגיע שעת הדלקת הנרות, נעלמים להם באורח פלא כלי הרכב הרבים הממלאים את העיר בשאון, ושקט חריג יורד על הרחובות הריקים, אז מגיחים מן הבתים אלפי בני העיר וילדיהם לבושי חג, ובכמה מבתי הכנסיות מה'ממהרים לבוא', כבר בוקעים ועולים צליליה של תפילת קבלת שבת העריבה.

רחוק מאוד מתיאור זה היתה צורת בני ברק של שנת תשכ"א, שאליה בא להתגורר איש שיחנו החשוב הרה"צ רבי דוד גולדמן שליט"א בן כ"ק מרן האדמו"ר מוהר"ם זיע"א ורב קהילת זוועהיל בני ברק.

בימים ההם, המימד הפיזי של העיר הצעירה היה מצומצם מאוד, רובם של בתי העיר היו בקתות חד קומתיות, ובחלק גדול של העיר כהיום השתרע מדבר שמם למלוא

העין. לבד זאת, אם נתבונן במצבה הרוחני של בני ברק של אז, נתחיל לקלוט את גודל הפלא שהתרחש עמה מאז עד היום. בימי השבת קודש עדיין נלחמו חרדי בני ברק במשמרות מחאה, נגד חילולי השבת הקבועים שהתקיימו בפרהסיא ע"י השכנים החילוניים שבזו לאורח חייהם של השכנים החרדים.

גם השפעתה של תנועת החסידות על צביונה של העיר, היה מועט עד בלתי מורגש. ככל העיר היו שניים או שלושה בתי מדרש חסידיים בלבד.

אולם איש שיחנו שליט"א שעבר לגור בבני ברק לאחר נישואיו היישר מה"חממה החסידית" בבית המדרש בירושלים בהנהגת אביו זצוק"ל, נתפנה מיד לפעול להרבות תורה וחסידות. תלמידיו הצעירים העריצוהו עד למאוד. עד כדי כך הגיעה אהבתם שאחד מאבות התלמידים סיפר, שפעם אחת ראה את בנו המטפס לגג הבית, שאלו האב מדוע אתה מטפס שם? ענהו אותו תלמיד: "כי מהגג למעלה אפשר לראות את ביתו של רבי"... "כששמעתי את הדברים האלה, ידעתי שבני נמצא בידיים הנכונות" נענה האב המרוצה.

וכך ממצב זה, החל קרנה של קהילת זוועהיל להפציע "יש מאין", בראשות הגאון

“כי מהגג למעלה אפשר לראות את הרבי... הגאון הצדיק שליט"א בעת השיחה

“אכן, אני זוכר כי כבר בימי ילדותו התבלט אחי בכשרונותיו הגדולים שכולם הפליאום, הוא נבחן בכל מקומות לימודיו את הגמרא שקלא וטריא בע"פ, לשביעות רצון רבותיו בכל שנות ילדותו

הרה"צ שליט"א זכרונות מאחיו הגדול כ"ק אדמו"ר מהר"א זצוק"ל.

פיסת עץ מקדמת אותנו על דלת ביתו של איש שיחנו, ועליה מופיעות בפשטות המילים "דוד גולדמן". פיסת עץ המסתירה בצניעותה את מה שנמצא מאחוריה, בבית אשר משמש את רבי דוד שליט"א זה ארבעים שנה, ועם זאת מגלה היא פרט אחד לאמר: "כאן מתגורר איש לבית זוועהיל"! לא "הרב" ולא שאר ענייני כבוד, הפשטות היא המכסה את הכל.

בחמימות ובברכה התקבלנו בבית הרה"צ שליט"א, ואת השיחה פתחנו בשאלה המתבקשת: בתור אחיו של כ"ק אדמו"ר מהר"א בוודאי תדעו לספר לנו על ימי נעורו, מה שאיננו שומעים כ"כ מפי החסידים!?

רבי דוד שליט"א: "אכן, אני זוכר כי כבר בימי ילדותו התבלט אחי בכשרונותיו הגדולים שכולם הפליאום, הוא נבחן בכל מקומות לימודיו את הגמרא שקלא וטריא בע"פ, לשביעות רצון רבותיו בכל שנות ילדותו.

"גם בימים יותר מאוחרים, היה אאמו"ר כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל אוהב להתייעץ עמו בענייני השעה, בטרם היה מכריע.

אוהב את הבריות

כתובת מפורסמת לנשברי לב ונוזקים לעזרה, בין זו הגשמית ובין הרוחנית, היה

ליבו של אחי הרבי זצוק"ל, רבים רבים הסיפורים על החסדים שהיה עושה הרבי, פעמים בנסתר ופעמים לעין כל, והללו לא היו מעשים בודדים ש'במקרה' התרחשו, הם היו חלק בלתי נפרד מחייו של הרבי זצוק"ל. "זו היא זוועהילו!" נענה איש שיחנו. "ואף אצל אאמו"ר היתה עשיית חסד טבע בנפשו, ואת כל חיינו כילדים ליוותה עבודת חסד זו. ולדוגמא, אבי זצוק"ל היה מקפיד מידי שבת להביא אורחים אל ביתנו, ועד כדי כך היתה זו הנהגה קבועה, שאבי הקדוש קבע בביתנו שנשות המשפחה יאכלו בחדר אחר, מפאת האורחים שבאו לסעודות השבת. "אמנם זקנתי הרבנית עזרתו בקודש של כ"ק אדמו"ר מהרג"מ זצוק"ל, התעקשה להסב עם אבי בשולחן אחד, היא אמרה כי היא כיתתה את רגליה עד לבית אבי כי רצונה לשבת עמו, ואכן הופלתה היא לטובה והיתה סועדת עמנו.

"היה יהודי חסיד אחד בשם רבי שמואל פרקש, שהיה מורם מעם, היתה לו הנהגה שביום השב"ק אינו מדבר כי אם בלשון הקודש, והוא היה סועד עמנו מדי שבת בשבתו, אף שחתנו התגורר די קרוב, אך הוא העדיף לשהות עם אאמו"ר זצוק"ל בסעודה, שם הרגיש התרוממות הרוח".

מסתבר שאת מידה רבה זו ירש כ"ק אדמו"ר מהר"א מאביו אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, והשוואה זו בולטת במיוחד לאור מה שהר"ד שליט"א מוסיף ומספר: "כילדים אני זוכר שהיינו ישנים עשרה ילדים יחד, כולנו בדירת שני חדרים, ואיך הסתדרנו? אחד היה יושן על החלון, (החלונות של אז שהיו רחבים במיוחד), ועוד אח שישן ב"בוידעם" שבמטבח, וכו', ועל אף כל זאת, אם היה איזה אורח שלא היה לו מקום ללון (ורבים היו כאלו), אאמו"ר לא הסתכל על כלום וסידר לו מקום מכובד איתנו בבית הצר!"

תיאור חי זה, אי אפשר שלא יזכר לרבים איך היה נראה ביתו של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, אשר מלבד בניו שליט"א שגידלם וחינכם,

הימים נתברר כי בתיבות אלו עוררו הצדיקים השפעות קדושות, שקויימו בצורה על טבעית. כך, מספר אחד האברכים, כשעמדתי לקראת נישואיי, השפיע בביתי כ"ק אדמו"ר מהר"א זצוק"ל שפע קודש. עמדתי אז בפני הוצאות כבירות, והרבי שישב עמנו, נענה בפ"ק ואמר: "מקובלני ממו"ז הרה"ק רבי שלומקה זיע"א כי מעת שבאים בקשרי שידוכין ועד ליום הנישואין יורד שפע קודש מלמעלה", והרבי סיים ואמר: "כל מה שצריכים עתה לקראת החתונה, שיוזילו ממון בלי לקמץ כי הכל כאשר לכל יכלל בשפע זה!". אותו אברך מספר בהשתאות על דרכים בלתי טבעיות שהקרו לפניו מלמעלה, כשהשיג כסף די הצורך על כל מה שקנה והכין לקראת החתונה, כך קויימו דברי הרבי, שנאמרו כ'ווארט' סתמי, במלואם!

הר"ד שליט"א מוסיף על דברים אלו ומספר: "שני מחותנים שזה עתה השתדכו ביניהם הגיעו פעם אל מו"ז הרה"ק רבי שלומקה זיע"א, והתווכחו ביניהם בדבר ההתחייבויות הכספיות שקיבלו עליהם, פנה רבי שלומקה אל אחד מהם ואמר לו: 'מה אכפת לך שמן השמים ישלחו את ההשפעה על ידך'? סיפור זה מאיר גם הוא על הדרך לפעול את הישועות במשפט רגיל לכאורה, הטומן בחובו השפעה גדולה".

כאח קרוב לרבי זצוק"ל, אולי תספרו באזננו איזה עובדה ומעשה מופת שראיתם אצלו?

"מעשה אחד נחרט בליבי שאיני יכול לשכחו מרוב השתוממותי אז כשהתרחש", מעיד הר"ד שליט"א "היה זה בשמחת פדיון הבן שערך אחד החסידים, שם הייתי יחד עם הרבי זצוק"ל, והמלצר בסעודה ההיא, היה אברך חסידי שהיה כשמונה שנים לאחר נישואיו, ול"ע היה חשוך בנים, כאשר הגיש הלה את מנת האוכל לרבי, ניצל את ההזדמנות והזכיר את עצמו לפני הרבי להפקד בורע של קיימא, הרבי שאלו: 'וכשיהיה לך (בן) תתן לי סנקאות?' 'כן!' ענה אותו יהודי, 'אם כך, יהיה לך!' הבטיח לו הרבי.

במילים ספורות אלו שנאמרו בפשטות וללא גינונים פעל האברך את הישועה הגדולה שלה הוא מחכה בכליון עיניים מזה שמונה שנים. "כתשעה חודשים מאז נולד לו בן זכר למז"ט"! מסיים הר"ד את הסיפור המפעים שהוא היה עד לו.

תוכלו לספר לנו על קשרכם המיוחד עם רבינו הקדוש קשר עמוק שכולנו הרגשנו בו?

"תדעו לכם שבתוך המשפחה פנימה לא נהג הרבי זצוק"ל מעשה אדמורו"ת כלל, עמנו הוא התנהג כאח בין האחים ללא הבדל, ואכן הוא כיבדנו מאוד. "בכל ערב פסח היה הרבי משגר אלי מצות שמורות מאלו שנאפו בחבורה הזוועהילאית באווירת קדושה. ואכן מנהג זה נמשך גם היום

כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א שולח לי גם הוא מן המצות מדי שנה בערב פסח".

ראשיתך מצער

אנו מבקשים לשמוע מפי הר"ד שליט"א את סדר הגלגולים שעבר הרבי זצוק"ל לאחר נישואיו כאשר עבר מדירה לדירה, וכמובן בחוסר האמצעים דאז היו אלו דירות מצומקות וצרות, דברים שלא השפיעו כלל על סדר יומו של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל.

"לאחר חתונתו הוא חי מאוד בדחקות אשר כידוע היה מצוין במידת ההסתפקות". מעיד הר"ד שליט"א, "בראשונה לאחר נישואיו התגורר בבית ברחוב שמואל הנביא שם היתה לו דירת חדר, שהמבוא שימש בה כמטבח, וחדר בית הכסא היה משותף עם השכנים, לאחר כמה שנים כשכבר היה מטופל בכמה

במילים ספורות אלו שנאמרו בפשטות וללא גינונים פעל האברך את הישועה הגדולה שלה הוא מחכה בכליון עיניים מזה שמונה חודשים מאז נולד לו בן זכר למז"ט"! מסיים הר"ד את הסיפור המפעים שהוא היה עד לו.

ילדים חזר לגור עם משפחתו בבית אאמו"ר זצוק"ל, אבי זצוק"ל שסיים אז לבנות את הקומה השניה לבית (ברחוב אדמון) התגורר בקומה העליונה, ואחי הרבי זצוק"ל התגורר בחדר למטה.

"כעבור תקופה עבר לבית ברחוב הושע שם אוכלסה משפחתו בחדר אחד מתוך דירה שנודכה ע"י בעל הבית שנפטר בינתיים, אלמנת אותו נדיב עדיין התגוררה בחדר הסמוך, והרבי באותם ימים השתמש בחדר ההוא רק בלילה, וביום היתה משפחתו שוהה בבית אבי זצוק"ל. לאחר שנפטרה האלמנה, עברה כל הדירה (ברחוב הושע) לרשותו, והוא העתיק את כל מגוריו לשם, ולאחר כמה שנים עבר לדירתו האחרונה בסמוך לבניין מוסדות זוועהיל".

רק כשאנו שומעים על תנאי החיים הקשים ששררו אז, ומעלים לנגד עינינו את מצוות הכנסת האורחים שקיים הרבי בביתו שלא צומצמה כלל, אלא קוימה לכל פרטיה ודקדוקיה בתוך אותה הדחקות, אנו מתחילים להבין עד היכן הגיעה צדקת ליבם של כ"ק האדמוריים זצוק"ל שמשם הפקירו את עצמם עבור הזולת ונוחיותו.

בדרך אגב ולפני סיום, אנו מבקשים לשמוע מכבודכם, על מנהגה של זוועהיל לעלות אל הכותל המערבי תדירות. הזכורים לכם דברים מיוחדים בעניין?

"אינני יכול לומר לכם איך התנהגו בימי הרבי רבי שלומקה בעניין הכותל, אבל אני

יכול לספר לכם מזכרוני, שמלבד החגים הקבועים שנהגים היום ללכת אז לכותל המערבי, בשנים קדמוניות, נהגו בזוועהיל שגם מדי שבת מברכים לפני תפילת המוסף, הלך כל הקהל אל שריד בית מקדשנו להעתיר את התפילה המיוחדת שם"!

עוד עניין הבולט בהנהגת אדמור"י זוועהיל, הוא מנהגם הידוע בעצירת רגשותיהם, ההימנעות מלבטאן כלפי חוץ, מידה זו נצפתה במיוחד אצל הרבי זצוק"ל, עד לשנותיו האחרונים, כאשר בשעות קשות כבמשמחות, כאשר באו אליו החסידים עם בשורות טובות או רח"ל עם הפכן. פניו של הרבי זצוק"ל נשארו תמיד חתומות, ושום דבר מהמתחולל בליבו לא התבטא על פניו.

"היתה זו הנהגה מכוונת" מדגיש הר"ד שליט"א, "זה היה מנהגה של בית זוועהיל תמיד שלא להחצין את הרגשו!"

לסיום, אולי תסכמו את דמותו של אחיכם הגדול במשפט מתמצת?

הר"ד שליט"א חוזר על הנקודה שכבר הוזכרה במהלך השיחה, היא נקודת ה"אמת ללא פשרות" של הרבי זצוק"ל, זוהי לדידו נקודת התמצית שמסמלת את מהותו של רבינו, "הוא היה תוכו כברו ממש! כל מה שניבט כלפי חוץ ביטא את פנים אישיותו!", במשפט קולע זה, מסכם איש שיחנו שליט"א שיח מרתק שבידו לאלפנו רבות את הדרך נלך בה, לאורם של צדיקים, זכותם יגן עלינו.

ממרום גילו, וממקום מושבו בבני ברק מביט הרה"ח הישיש רבי מרדכי פריימן שליט"א על מרוצת הדורות המתחלפים לנגד עיניו, כחסיד זוועהיל בכל נימי נפשו, הדבוק אל רבותיו כ"ק האדמו"רים זיע"א ושליט"א:

את תשעים שנותיה האחרונות של חסידות זוועהיל, מסכם בפני מערכת "אהבת איתן", החסיד הנאמן שליוה את החסידות, כילד, כבחור, כאברך, וכעומד בראש משפחה זוועהילאית חשובה < השנים הרבות עם הרה"ק רבינו מהר"ש זיע"א < העדות הנאמנה של הרה"ק זיע"א, על אישיותו של הבחור 'מרדכי פריימן' < הוראותיו הפרטניות של כ"ק אדמו"ר מוהר"ם בענייני הפרנסה < ועד שליחות הקודש של בנו רבי חיים נחום שליט"א בבנין עיר התורה והחסידות ביתר עלית ע"פ ציווי ועידודו של כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל < **ויגד מרדכי**

השנינים אשר ראו

כאשר ר' מרדכי מספר לנו את המעשה הזה, מזדרז הוא להוסיף, בנימה נחרצת: "און ס' איז אמת!" (וזה אמת), כאשר את דבריו הוא מלווה בהקשה על השולחן למשנה תוקף, "מימי לא דיברתי על צדיקים ח'". וכאשר אני שומע אנשים הפותחים פיהם לדבר בגדולי ישראל והפוליטיקה, אברח מנושאים אלו!

רבי שלומקה השיב בביטחון: "דבר אחד יכול אני לומר לכם, מרדכי מאמין באמת בכל הצדיקים!", כמובן שעדותו האישית של רבי שלומקה הספיקה לו, וחיש מיהר לגמור את השידוך למזל טוב.

כאשר ר' מרדכי מספר לנו את המעשה הזה, מזדרז הוא להוסיף, בנימה נחרצת: "און ס' איז אמת!" (וזה אמת), כאשר את דבריו הוא מלווה בהקשה על השולחן למשנה תוקף, "מימי לא דיברתי על צדיקים ח'". וכאשר אני שומע אנשים הפותחים פיהם לדבר בגדולי ישראל והפוליטיקה, אברח מנושאים אלו!

ומה לנו גדול יותר מעדותו הנאמנה של קדוש ישראל אדמו"ר רבי שלומקה זיע"א, בכדי לתאר את אמונתו האיתנה כצור חלמיש, של ר' מרדכי, אמונה בה' ובמשה עבדו, בצדיקים הקדושים המנחים דרכינו, ובפרט אדמו"ר זוועהיל לדורותיהם, אמונה שעברה מבחן ארוך בן תשעים שנים וצלחה אותו בהצטיינות.

אכן, העיניים אשר ספגו בקרבם את מראיהם של הצדיקים הקדושים! ואת עצמת הרוח הלזו, בהתבטלות גמורה לצדיקים והאמונה התמימה לדבריהם, אנו מבקשים לדלות מלא המחתה מפיו של ר' מרדכי, המהוה בעינינו כעין גשר מאותם חיים מלאי קדושה ואושר, אל חיינו אנו בדור האחרון הזה.

במחיצתו של רבי שלומקה

אנו פונים אל ר' מרדכי ושואלים: כאחד מן היחידים שבדור שעדיין זוכר בצלילות את ימי הנהגתו של הרה"ק

השייך אליו מימים ימימה, ועוד הזהר לבל ייצא הדבר מפיד'!

"וכן היה, החסיד "קנה" את צרכי הסוכה, ולקראת סוכות בא הכל על מקומו בשלום, כשאף אחד אינו מעלה בדעתו שבשנה זו "קנה" רבי שלומקה את סוכתו מחדש..."

ר' מרדכי נזכר במחזה נורא אשר נגלה לעיניו באחד מביקוריו בביתו של רבי שלומקה "היה זה מראה שלא אשכח, כאשר באתי לביתו של הרבי, וכידוע שכדי שיהיה ביתו פתוח ומסור לכל, היו קירותיו עשויים מזוגיות זכוכית ענקיות שיכלו לראות את הבית פנימה הגניבה, נענה, 'אני יודע מי לקחם, ובעז"ה על סוכות כבר יחזרו אלינו!', החסידים ששמעו כה, השתוממו ושאלו את רבי שלומקה, 'וכי נביאות היא זו?', 'לא' השיב להם הרבי, 'כבר ימים רבים שהבחנתי ביהודי אחד אשר מדי עברו ליד ביתי לוטש הוא עיניים לעבר צרכי הסוכה הנמצאים שם, ורגליים לדבר שאלו נמצאים בידיו'.

"רבי שלומקה פנה אל אחד החסידים וציווהו: 'קח מעות אלו, ועלה אל ביתו של אותו יהודי, אמור לו שהנך מחפש לקנות צרכי סוכה, 'אולי' יש לו למכור, והוא בוודאי ימכור לך בזול', הרבי הוסיף והזהיר: 'שלם לו את הדמים כאילו אתה קונה ממנו באמת דבר

לומר לי מה פשר המראה הזה, אך הוא התחמק. לאחר שהפצרתי בו סיפר לי כי דבר תדיר הוא אצל אביו הקדוש שהוא פושט את גופו מעליו לזמן מה ונתעלה לעולם העליון, ולאחר מכן חוזר לעצמו כלא היה.

"עוד אנו מדברים, והנה רבי שלומקה נעור מעלפונו, הצבע חזר לפניו והוא קם ממיטתו כאחד האדם. ויהי לנס בעיני'."

בירושלים של אותם ימים ידעו כולם כי בשכונת בית ישראל שוכן איש קדוש עד למאוד, ועל אף שרבי שלומקה כשעלה לארה"ק ביכר להסתיר את שיעור קומתו, ואת עובדת היותו מנהיג עדה בגולה, אך יהודיה של ירושלים שנתברכו בטעם וריח מפותחים בעיניי קודש, גילו במהרה את גדולתו, ובעיר ירושלים עברו מפה לאוזן שמועות על קדושתו הנוראה.

"זכורני" מספר ר' מרדכי, "שאנו בתור בחורים צעירים באנו מדי יום להתפלל בבית מדרשו של רבי שלומקה זיע"א שהיה סמוך ל'שטיבלאך' בית ישראל, ומגודל היראה מפני אותו צדיק היינו מכסים את מצחנו בכובע, שמה יסתכל ויראה ברוח קדשו את כל מעשיו, פעם אחת שאל רבי שלומקה את משמשו בקודש, החסיד הנודע רבי אלי' רוט זצ"ל:

הרבי השדכן שלי. ר' מרדכי מחווה באצבעו על התמונה בביתו שחקוק עליה "הרבי שלי השדכן שלי"

פניו של ר' מרדכי עוטים דוק רצינות, והוא משיב: "דבר ראשון ברצוני לומר לכם, כי בכל הקשור אלי החשבתי את הרבי מהר"א זצוק"ל כמו רבי שלומקה ממש! הוא היה רבי בכל. את הדבר הקטן כגדול הבאתי אליו, ועל עצתו סמכתי בעיניים עצומות.

שידוך ברוח הקודש

איננו הראשונים הבאים לשוחח עם הרה"ח ר' מרדכי לדלות מאוצרו הטוב, כמה וכמה כתבי עת חרדיים כבר דאגו לפאר את עיתונם בשיחה עם ר' מרדכי כאשר דמותו מתנוססת בעמוד השער, והצד השווה לכולם הוא הסיפור הבא שאי אפשר לשוחח עם ר' מרדכי על עברו המפואר ולהחמיצו, סיפור של "בדידי הוה עובדא", שהתרחש כאשר הגיע לפרקו והוצעו לפניו הצעות שידוכין והרה"ק רבי שלומקה זיע"א פעל עבורו. כשר' מרדכי מספר את המעשה הלזה ניכר בו כי הוא 'חי' את הימים ההם, וכי הם משתקפים בעיני רוחו בצורה חיה. וכך הוה מעשה:

"כאשר באה לביתנו השדכנית לראשונה ובפיה הצעת שידוך עבורי, לא ידעו הוריי ז"ל לשית עצות בנפשם אם לקבל את ההצעה או לא. אבי זצ"ל על אף שלא היה חסיד זוועהיל, אבל הוא ידע שבטרם מחליטים בדבר כה גורלי פונים אל הצדיק ומתייעצים עמו, ואמנם עוד באותו היום פנה אבי והלך אל רבי שלומקה ושטח בפניו את ספיקו. רבי שלומקה שמע את כל הצדדים ואמר לו: 'שוב אלי למחר ואענך'. ומדוע דחה אותו רבי שלומקה? - מנהג קדוש היה לו לאותו צדיק שכל דברי ישועותיו

מדוע מורידים הם הבחורים את כובעיהם עד מתחת למצחם?", רבי אלי השיב כי הבחורים חוששים שהרבי "יקרא" את מצחם. כששמע רבי שלומקה כה אמר לרבי אלי: 'לך אמור לבחורים, שמי שידוע 'לקרא' את המצח, יודע לעשות זאת גם כשהכובע מכסה את המצח!.

ביתנו. הורי היו ערים כבר באותה שעה, אמי הצדקת ע"ה ששעת קימתה משנתה היתה מבעוד לילה, היתה מתישבת או לומר את כל ספר התהילים בנעימות, וגם אבי זצ"ל שהיה קם לפנות בוקר ללמוד ולומר תהילים אף הוא, כשנשמעו הנקישות התפלאו הוריי מי יכול לבוא בשעה כזו להתדפק על הפתח? אבי ניגש לפתוח, והנה לגודל תדהמתו הוא רואה את רבי שלומקה ניצב למולו. רבי שלומקה הגיע ותשובתו בפיו: "השידוך הזה אינו בשבילכם!", אבי זצ"ל, שנחרד מכך שהטריד את הצדיק, התנצל מאוד ואמר שלא ביקש להטריח את הרבי בשאלתו, הלא סיכמו שיבוא אליו למחר, אך רבי שלומקה דחהו בענווה ואמר: "הלא זה רק כמה צעדים ואינו טירחה עבורי", ונפטר מאבי לשלום.

"כמובן שדבריו של הרבי היו כפסק הלכה בעיניי אבי, וההצעה ירדה מיידית מעל הפרק. "לאחר תקופה הגיעה הצעה נוספת עבורי, זו היא זוגתי תחיה לאוי"ט, ובפעם הזאת גמר אומר אבי זצ"ל כי לא יתן לצדיק להטריח את עצמו, ועל כן הקדימו לפני כניסתו למקוה בבתי אונגרין ששם נהג לטבול, אבי נעמד שם והמתין לביאתו של רבי שלומקה, מיד כשהגיע הרבי ניגש אבי וסיפר לו על השידוך הנוסף שהוצע, וכי הוא מבקש מהצדיק שירה לו את הדבר אשר יעשה. רבי שלומקה נכנס למקוה, ומיד ביציאתו נענה לאבי: "כן, זהו השידוך". ואכן גמרנו את השידוך הזה ונישאנו ב"ה על פי רוח קדשו.

כך היתה דרכו של קדוש זה, וכך היה

רבינו זי"ע
בבר מצווה לנינו של ר' מרדכי שליט"א

פועל ישועות למאות ואלפים, עד כי מסופר שהיו ימים שהיה יורד למקוה לטבול כמה פעמים בזה אחר זה לאחר שנדרש לפעול ברוח קדשו עבור מספר מקרים!

הרבי היה חשוב בעיניי כרבי שלומקה זיע"א

ברצוננו לעבור עתה לכ"ק אדמו"ר מהר"א זצוק"ל, לכבוד יום ההילולא, מה תוכלו לספר לנו מזכרו?

פניו של ר' מרדכי עוטים דוק רצינות, והוא משיב: "דבר ראשון ברצוני לומר לכם, כי בכל הקשור אלי החשבתי את הרבי מהר"א זצוק"ל כמו רבי שלומקה ממש! הוא היה רבי בכל. את הדבר הקטן כגדול הבאתי אליו, ועל עצתו סמכתי בעיניים עצומות.

"זכורני שהרבי שהה איזה תקופה באתרא קדישא מירון, ואני ובני באנו אליו להקביל פניו, לאחר שנתנו לו ה'קוויטל', אמרתי לו: 'רבי, אולי נבנה כאן בית מדרש לרבי, שיוכל להתפלל בו ביישוב הדעת?', אך הרבי סירב

ואמר כי טוב לו כפי שהוא עתה. "צניעותו של הרבי בלטה מאוד כאשר היה שומר על שתיקה ולא מרבה במילים, היתה זו שתיקה רועמת, שאמרה פעמים יותר מהמילים עצמם".

אחד מיסודי החינוך שהעמיד כ"ק אדמו"ר מהר"א הוא כידוע עניין ה"רגילות וקביעות" בדברי קדושה. כפי שכבר סופר באכסניה זו מפי החסידים באי ביתו, אשר כל ילד שהיה בא להתברך אצל רבינו, היה הוא משדלו ומדרבנו להיות עקשן ורגיל בקבלות טובות כגון לילך למקוה בכל יום, או בעניין הימנעות משיחת חולין עם התפילין הק', הרבי עודד את אותם הצעירים, כי ע"י העקשנות יהפוך הדבר להרגל, ולבסוף יראו שאינו קשה כ"כ.

איש שיחנו מספר באזנונו עובדה מופלאה שהתרחשה בבדידה, כאשר בזכות העקשנות והרגילות שקבל על עצמו זכה ומן השמים סייעוהו להשלים את קבלתו עד תום.

"כבר לפני כעשרים שנה החיליתי לומר תהילים בקביעות, כאשר אני מסיים את הספר כולו מידי יום, הייתי מעוקש בקבלה זו ויהי מה, גם בימים הכי קשים שבשנה לא נמנעתי מהנהגה טובה זו, יהיה זה ביום הפורים או בתשעה באב.

"והנה ביום אחד קמתי משנתי וחשתי שלא

בטוב, אני חשבתי כי זוהי מחוש זמני שיחלוף מיד, אולם לאחר שדברתי עם בניי הבינו הללו כי יתכן שהמצב חמור, והאיצו בי לנסוע לבית החולים, הגעתי לבית החולים, ושם כנראה התמוטטתי ולאחר שקמתי (למחרת היום) סיפרו לי הרופאים כי היה זה אירוע מוחי היי, אבל ציינו שבחסידי השם עברתי אותו בשלום. "לפתע נכנס לחדר שבו שהיתי 'רב בית החולים' הוא פנה אלי ואומר לי: 'אתה יודע למה אני כאן?', אמרתי לו שאיני יודע, אמר לי הרב: 'צוות ביה"ח סיפר לי שבעת שישנת ללא הכרה, מלמלת תהילים בעל פה כל הזמן! נדהמתי לשמוע על הדבר ותמהתי: 'הלא אף פעם איני אומר תהילים בעל פה, ואיך ידעתי לומר מתוך שינה?' אך אז הבנתי כי מן השמים כיוונו את פי, כך שגם ביום שבו הייתי מחוסר הכרה גם כן לא החסרתי מאמירת התהילים!".

העיר ביתר עילית בהשראת הרבי

העיר ביתר. הלא בנכם הרה"ח ר' חיים נחום שליט"א הקריב בה את כל אונו ומרצו, האיך היה כ"ק אדמו"ר מהר"א מעורב ופעיל בה?

כ"ק אדמו"ר מזוטשקא שליט"א
בשיחה עם 'אהבת איתן', פותח
לראשונה צוהר לקשר האישי
האמיץ עם זוועהיל לדורותיה, מכ"ק
אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל חותנו, ועד
לרבינו אדמו"ר שליט"א. אדמו"ר
מזוטשקא שליט"א מצטט את
ההגדרה על כ"ק אדמו"ר מוהר"א
זצוק"ל גיסו וידיד נפשו:

הגאון שכל העולם

כ"ק אדמו"ר מזוטשקא שליט"א המקבל את פנינו בהארה הנסוכה על פניו תדיר, מואיל לפנות עבורנו מזמנו היקר, לאלפנו בינה מזכר ימים עברו, מה שלא זכינו לחוות בעצמנו, רק מי שיודע מסדר ימו העמוס לעייפה של הרבי שליט"א, יודע להעריך נכונה את גודל הזכות שנפלה בחלקנו לשמוע מפי הקודש לזכרם של רבותינו זצוק"ל.

עצם הסכמתו של הרבי שליט"א לקיים את השיחה, דבר שאינו מקובל אצלו כלל וכלל בעניינים אחרים, דיה כדי לראות את גודל הערכתו למפעל הנצחת זכרו של כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, שכידוע אהבה עזה שורה בין שני גיסים גדולים אלו.

כבר בראשית השיחה על גדולתם של רבותינו זצוק"ל, עולה ובא גודל מסירות נפשם במצוות 'הכנסת אורחים', כשהפקירו את ביתם הפרטי עבור הכלל, ממש כל דכפין בא והשיב נפשו כבתוך שלו לגמרי.

אדמו"ר מזוטשקא שליט"א: "כאשר באו האורחים לבית כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, את עיקר עבודת הקודש עשתה הרבנית ע"ה, שהתעסקה במסירות רבה עם האורחים, אך אני זוכר אף את הרבי מוהר"ם בעצמו שלא בחל בשום עיסוק עבור האורחים שבאו אליו שכן כשאדם בא מהדרך צריך לכבדו!

"תמונה חקוקה בלבי כאשר אמי ע"ה ביקרה בארץ ישראל, ונכנסה לבית מוהר"ם זצוק"ל, עמד הרבי בעצמו והכין במו ידיו

קפה, בפשיטות וענווה רבה. אכן, כל זה היה בעיקר בימי החול, ואת השבתות הקדיש הרבי בעיקר למשפחה".

כל הנכנס לשיחה אל כ"ק אדמו"ר מזוטשקא שליט"א נכבש בלבביותו הרבה, הרבי שליט"א משכיל בחכמתו לשלב בשיחותיו חיות ושמחה בנוסף לפיקחות רבה וענוות חן המוצאות ביטוי באמרותיו, ופעמים בשתיקותיו.

במהלך השיחה אודות ההערכה שרוחשים גדולי דורנו לכ"ק הרבי שליט"א, ובייחוד בולטת הערכתו של כ"ק אדמו"ר רבינו מזוועהיל שליט"א, אליו, מסתפק אדמו"ר מזוטשקא בענוותו, בניד ראש ושתיקה המרוממת מכל מילים, כאומר: "מה לי ולכבוד הגשמי שיכול העולם הזה להציע?"...

כאשר נשאל הרבי בעניין נישואיו כחתנא דביה נשיאה בבית רבינו מוהר"ם זצוק"ל, על אודות השידוך והשדכן, מגלה הרבי מבלי משים מעט מפרישותו בימי נעוריו, הוא מתחייך ונענה: "וכי איך יכולים אתם לשאול חתן מי היה השדכן שלו, וכי הוא מעורב כלל בעניינים, והלא הדבר מסור להורים, שהם הקובעים, ומה זה יש לו לחתן להיות קשור...? ואם אמנם הרבי שליט"א לא היה מעורב בענייני שידוכו שלו, אך את חותנו הגדול מוהר"ם זצוק"ל כבר הכיר מקודם, ואף אותה הרגשה בליבו כי זהו העתיד להיות חותנו! ומעשה שהיה כך היה, כפי שאנו שומעים מפיו

של הרבי שליט"א: "למעשה, בכל ימי נעורתי כשהייתי גר באמריקה, לא הגיע שמע 'זוועהיל' לאזניי, מעולם לא ראיתי ולא שמעתי על כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, עד שבא אל ביתנו לראשונה, היה זה בימי השבעה אחר פטירת אחותי הרבנית מ'ווערדען' ע"ה, והרבי מוהר"ם זצוק"ל בא בשערי ביתנו לנחם את אבי והמשפחה, בלוויתו היה החסיד הרב ר' משה ניישלאס מסקווירא.

"והנה, רק ראיתי אז את מוהר"ם בפעם הראשונה ומיד חלחלה בי ההרגשה 'זה יהיה חותני!' היה זה מופלא מאוד, כי כאמור לא הכרתי את הרבי או את מעמדו, ובוודאי לא ידעתי שיש לו בת, אף אחד לא דיבר על שום קשר של הרבי אלי, אך זו היתה סוג 'הארה' שהבזיקה בדעתי, כפי שאכן התרחש לבסוף.

חינוך של 'כעם'

אם קראתם מקודם את המילים, כי הרבי מזוטשקא שליט"א "פינה מזמנו היקר", עדיין יש לדעת, כי לאחר הקצאת הזמן עבור השיחה, לא מש ליבו של הרבי שליט"א מענייני הכלל והפרט הזקוקים לו, וכך, מדי דברנו נעור הטלפון, הרבי שליט"א מרים מיד את האפרכסת ומקשיב, אין לנו לידע מיהו מצידו השני של הקו, אך זאת אנו רואים כי פניו של הרבי שליט"א נדרכים בהאזינו את

ביקור חנוכה אצל רבינו זי"ע כ"ק האדמו"ר מזוטשקע זצוק"ל

דבריו, ולאחר שהות מסויימת ממחר הרבי להפטיר "שוין, בעזר ה' א' ישועה"! כשהוא שוב פונה אלינו לאחר שדאג להשיב את רוחו של עוד יהודי שביקש את הזכרתו אצל הרבי. מעניין לעניין באותו עניין שומעים אנו מפיו של הרבי שליט"א, על ההשגות שהיו בשנים קדמוניות. אם בדורנו דוגלים הפסיכולוגים למיניהם כי קשרו של האב לבן מתבסס על "שיחות נפש", "הידברות", וכו' מצטייר בפנינו עולם שונה בתיאורו החי של הרבי שליט"א, על אותם חיים תמימי טוהר, אותו חינוך זך שהצמיח את גדולי העולם אשר זיום מאיר עד לימינו.

אדמו"ר מזוטשקא שליט"א מספר: "אני זוכר כשהייתי ילד קטן כבן עשרה שנים, הייתי בא אל אבי זצוק"ל לשוחח עמו, והוא קרבני אליו ושאל אותי 'מה אתה רוצה ללמוד?' אם באתי באיזה עניין אחר היה משלחני מיד וחוזר ללימודו! לא היה מושג של דיבורי סרק...

"כך גם היה עם חותני כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, לא היתה אף פעם שיחה "סתם" על דא ועל הא, אם היינו משוחחים בביקור של הרבי בביתי או בשמחות, או אפילו בטלפון, היה זה בדברים של ממש, אף פעם לא הרמתי טלפון אל הרבי ללא מטרה מסויימת!"

לא ימוש ספר התורה

אחד היסודות המפליאים בחיי כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, שכ"ק הרבי שליט"א, מציינם בהתפעלות גדולה, הלא היא התמדת התורה באורח נדיר ביותר, שתפסה את כל יומו של הרבי זצוק"ל. סדר יומו של הרבי לא התחלק לזמנים שונים או לסדרים מגוונים, יומו של הרבי שהתחיל בתורה נגמר בתורה. לפני הטיש כבאמצע הטיש כלאחר הטיש, כל

נשימה ונשימה, הכל התחבר לכדי התמדה אחת גדולה בעמל התורה הקדושה.

אדמו"ר מזוטשקא שליט"א: "פעם אחת בעיצומו של יום השבת, התעלפה בתו של הרבי מוהר"ם, הוא היה שקוע ראשו ורובו בלימודו, וכששמע ההמולה הגדולה, סגר את ספרו ונפנה לטפל בה, כשהתעוררה מעלפונה והרבי ראה שכבר היא נושמת, עזבה הרבי, חזר ופתח את ספרו, ובאבחת רגע צלל למעמקי מצולות התורה, ממש כאילו כלום לא היה!".

ריבוי העובדות לאין ספור, על המוני

האינטרנט, זוהי עבודה זרה ממש

במהלך השיחה אין כ"ק אדמו"ר מזוטשקא יכול להתאפק, מלהביע את גודל חרדתו מן המצב השורר כהיום בעולם, כשמבול נורא מתירנות ופריקת עול הולך ושוטף מסוף העולם ועד סופו, ומאיים לסחוף אחריו את כל מי שאין שרשיו נטועים עמוק וחזק: האדמו"ר שליט"א מזדעק בלהבה, "האינטרנט המשוקץ! זהו 'בעיית הדור' ותפקידנו כהיום להשמר בעיקר מעבודה זרה זו, כי אכן זוהי עבודה זרה ממש, ואם פעם היו תשמישי העבודה זרה גדולים ומסורבלים, הרי שעבודה זרה זו שבדורנו היא קטנה מספיק להכניסה לכיס ולשהות עמה כל היום רח"ל, והגענו למצב האיום שכבר אי אפשר להבדיל בין יהודי בעל זקן לחילוני שפקר עצמו לגמרי, רח"ל".

מי הוא האיש שלא היה לו קשר עם הרבי זצוק"ל? הלא רחמנותו ואהבתו לכל אחד ואחד היתה לאין שיעור, אשר כידוע הרבי היה מתמסר כל כולו לכל יהודי באשר הוא ללא שום חשבנות אישיים, ולא חסך כל מאמץ כדי להביא מזור וישועה לעוד יהודי.

...דברים נלהבים מגדולתו של רבינו זצוק"ל. האדמו"ר שליט"א בעת השיחה

מבקשי העצה שזכו לישועה ורחמים בצילו של כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, מביאים אותנו אל השאלה הבאה לפני חתנו של הרבי זצוק"ל: מהיכן היו לו לכ"ק מוהר"ם זצוק"ל שעות כה רבות ליקבלת קהלי העצומה שביצע בעצמו? אדמו"ר מזוטשקא שליט"א: "צריך להבין שאצל הישווער' זצוק"ל לא היה מושג כזה של

כ"ק האדמו"ר מזוטשקא שליט"א עם כ"ק אדמו"ר שליט"א בדרך לשמחת הברית לנכדם (מימין כ"ק האדמו"ר משאץ שליט"א)

כאלו התרחשו כמה וכמה פעמים", מעיד הרבי שליט"א.

בגלל אבות

את האהבה המיוחדת שרחש כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, אל כ"ק אדמו"ר מזוטשקא שליט"א, גיסו, אין צורך לתאר, כלל ציבור החסידים יכול להעיד על כך ממראה עיניהם, ההערכה הרבה שזרמה ביניהם בלטה מיד. אף כעת בשיחה עם הרבי שליט"א אנו שומעים דברים נלהבים מגדולתו של רבינו זצוק"ל, מהאהבה הגדולה לאלפי ישראל, כפי שהרבי שליט"א מתאר:

אדמו"ר מזוטשקא שליט"א: מי הוא האיש שלא היה לו קשר עם הרבי זצוק"ל? הלא רחמנותו ואהבתו לכל אחד ואחד היתה לאין שיעור, אשר כידוע הרבי היה מתמסר כל כולו לכל יהודי באשר הוא ללא שום חשבנות אישיים, ולא חסך כל מאמץ כדי להביא מזור וישועה לעוד יהודי.

"וכמים הפנים אל פנים כן היה הרבי מוהר"א זצוק"ל אהוב על כולם, זה היה פלא איך הרבי התחבב על הציבור במהירות, הוא היה מסיח עם האנשים, ומפעם לפעם משמח את רוחם בדבר צחות, שפיכחה אותם. ובכך הסתיר את גדולתו בתורה שהיתה עצומה, אני זוכר שראש ישיבת מיר דאז התבטא על הרבי שהוא 'הגאון של העולם'.

"אבל ב"ה שהקב"ה לא השבית את חסדו, ואף כהיום זוכה עדת זוועהיל, למנהיג גדול ורם", מוסיף אדמו"ר מזוטשקא שליט"א ובקולו הערכה גלויה למורנו ורבינו שליט"א.

אדמו"ר מזוטשקא שליט"א: "את הרבי מזוועהיל שליט"א אני זוכר עוד מלפני עשרות בשנים כשעלה אבי זצוק"ל לבקר בארה"ק, והרבי דהיום שהיה אז בחור צעיר דבק בו והלך עמו לכל מקום, כשהוא דואג לכל מחסורו אשר יחסר, ושאל ממנו מלוא חפניו.

"אני זוכר שגדולי האדמו"רים חפצו ברבי מזוועהיל שליט"א כחתן לבתם, יען כי גדולתו ניכרה בו כבר בצעירותו, אכן, הוא לא 'סתם' רבי, הוא כבר יכל להיות רבי מזמן!"

"אשריכם שזכיתם!"

קורות הימים כאשר נשתדכו חצירות זוועהיל וזוטשקא, ועל רבינו מוהר"א זצוק"ל, והמשך ביסוס הקשר האיתן עד לימינו כפי שנשמעו ל"אהבת איתן", מאת הרה"צ רבי אשר יהושע רוזנבוים שליט"א, מחותנו של מורנו ורבינו שליט"א, המספר בשיחה מיוחדת, פרטים שונים המשלימים את השיחה עם אביו כ"ק אדמו"ר מזוטשקא שליט"א:

כאשר מו"ז כ"ק האדמו"ר מזוטשקא זצוק"ל הגיע לביקור בארץ ישראל יחד עם אבי מורי שליט"א האדמו"ר מזוטשקא, הציעו לפני מו"ז כ"ק אדמו"ר מוהר"ם בעל היקרא דמלכא' זצוק"ל את השאלה, האם צריך לצאת להקביל את פני הבאים, אולי יש להמנע מלבוא לשדה התעופה, שזהו מקום ירוד ברוחניות, מוהר"ם זצוק"ל לא הסתפק, ולכבוד האורחים הדגולים שלח על אתר משלחת לקבלת פני הגדולים, הוא שלח את בנו ממשיכו כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל ואיתו עמו בנו ממשיכו להבחל"ח כ"ק אדמו"ר שליט"א מזוועהיל, וכך נערכה הקבלת פנים בכל הכבוד הראוי.

זו היתה ביאתו של מו"ז הרבי מזוטשקא זצ"ל בארץ הקודש כמה שנים לפני פטירתו, בשנת תשל"ג. לאחר נחיתתו, הגיע לתל אביב שבימים ההם עוד היתה עיר מלאה ביהודים יראים ושלמים וכמה חצרות חסידים מובחרות שהיו בה.

אבי זצוק"ל שנישא לאמי מורתי בארה"ב המשיך להתגורר שם, אבל באותה תקופה בא אבי עמי ועם כל המשפחה, לביקור ארוך שארך כמחצית השנה כאן בארה"ק, באותו זמן התגוררנו בביתו של כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל.

שבתות בבית הרבי זצוק"ל

באותה תקופה הייתי נמצא בהרבה מן השבתות אצל כ"ק הרבי מוהר"א זצוק"ל שהתגורר אז ברחוב הושע בבית קטן וצר, כמפורסם, אך בית זה היה גדול וגדוש באהבת ישראל, והכנסת אורחים תדירה בנעימות מיוחדת, הרבי זצוק"ל נתן לנו הרגשת הנאה בשעת ביקורנו אצלו, ולא היינו היחידים המתארחים, אני נזכר בר' שלמה פרישטיק שיחיה לאורך ימים ושנים טובות, הוא היה מגיע באמצע סעודת השבת, ותמיד היה עושה מילי דשמחה, הוא היה מקיש בחלונות ולא בדלת וכדומה, כשנכנס היה מספר סיפורים ומשמח. אין לשכוח שלא היה זה

האורח היחיד בסעודות השבת, והשמחה שרתה בכל הנמצאים שם אצל הרבי מוהר"א זצוק"ל.

בשבת בבוקר בקידוש היו מגיעים עוד אורחים רבים ולו כדי לטעום ממטעמי הרבנית ע"ה, ששם המיוחד יצא לטובה. אני זוכר עוד, את הפעמים שהיינו מקיימים את סעודות השבת אצל כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, היתה לו הנהגה מיוחדת באכילת הסעודה הן בלילה והן ביום, שכל מה שהגישו לפניו היה מגיש לילדים הנכדים שעמדו סביבו, וכך היה אוכל, כפית לילד כפית הרבי, וכן שוב, והכל באותה כפית כשהרבי עוצם עיניו בדבקות. מראה זה מונח לי עד היום בעצמות!

עוד זכיתי בילדותי לנסוע עם מו"ז אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל למירון ביום ל"ג בעומר. אני זוכר כיצד היינו עולים רגלית מלמטה בכפר לאיזור הציון, לאחר מכן היה האדמו"ר מוהר"ם במשך כל ההלילה בציון הקדוש או בחצר כשרקד, ואני הילד ישנתי במיטתו שם בחדר המפורסם למעלה, הרבי לא ישן וכל הלילה אמר מזמורי תהילים למטה בציון.

בשנים שלאחר מכן, בסוף ימיו היה הרבי מוהר"ם זצוק"ל חלש מאוד לאחר שחלה בלבו. ואז כשראה אמו"ר הרבי שליט"א כי תש כוחו של חמיו אדמו"ר מוהר"ם בהתמסרותו הגמורה ללא גבול לציבור, פעל בהשתדלויות להתחיל בעשיית סדרים בביתו, עם גבאי מיוחד וזמני קבלת קהל ומענה טלפוני אמצעי, כך גם המעבר מבית המדרש אל חדרו של מוהר"ם זצוק"ל שהיה ישיר ללא מחיצה, בנו שם קיר אבן עם דלת שלא תהיה 'הפקרות'.

אך הרבי מוהר"ם זצוק"ל לא יכל לסבול את המחיצות ששמו בינו לבין הציבור שהיה צריך לו, וכשחזרנו כעבור זמן, כבר היו כל המחיצות מפורקות בהוראתו של הרבי, והכל חזר לקדמותו... אני זוכר שקבלת הקהל בחדרו של אדמו"ר מוהר"ם היתה בכזו טבעיות. היה שם בצד החדר מעין 'מטבח' קטן, ובדרך קבע היה שואל את הבאים אליו להזכרה לעצה וישועה, "אתם רוצים קפה? אכלתם כבר? אולי הנכם רוצים לסעוד?", ראיתי את הרבי מכין ומגיש פת שחרית לנמצאים אצלו וגם לנכדים, וזה היה טבעי תדיר ורגיל אז.

עוד מימי הרה"ק רבי שלומקה זי"ע כבר ראו הנהגה זו של בית פתוח לכל דכפין כשהוא עצמו סועד משיירי המון של הילדים שאכלו בביתו הפתוח, וזהו קו ההמשך של ההנהגה אצל אדמו"רי בית זוועהיל, וזהי זוועהיל, פשיטות ענווה וחסד!

שיחה רווית היסטוריה, עם הרה"ח רבי שמואל בנימין פישמן שליט"א מזקני חשובי החסידים בק"ק תולדות אהרן:

בצל תורתו של מוהר"א

מאז ימי הנאצים הארוכים בוינה המתנכרת < דרך ירושלים הישנה של מעלה < ועד לחיי נחת דקדושה בליבה של מאה שערים < על מה הקפיד הרה"ק רבי שלומקה זיע"א בצחצוח נעליו, ומי ביצע את מלאכת הקודש>>

זכרונות קדם

לפני השידוך שלי הגיע מאיזו סיבה כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל לביתנו, ואמי דברה עמו בעניני השידוך עבורי, נענה לה הרבי מוהר"א: "מה את רוצה? הלא כבר פעל שידוך טובו" כך אמר בפשטות. ואכן לאחר תקופה יצא השידוך לפועל, ואז אמרה אמי לאחיה הרבי זצוק"ל: "אתה כבר ידעת מקודם..."

הכלל, אצל הרבי מוהר"א זצוק"ל ראו דברים שלא רואים בשום מקום, ולדוגמא, בשמחות היה הרבי עולה ומרקד על הפארענטשעס כאחד מן הציבור, תוך השתתפות בשמחה עם כולם ללא הבדלים. גם גדלותו וגאונותו בתורה היתה שם דבר, ציינו זאת במיוחד גם במשפחה הרחבה, אני שמעתי זאת מאמי. גם את תורת הקבלה לא הניח הרבי זצוק"ל, כפי שנוכח כל אחד מדברי תורתו שאמר ששזורים בהם ענייני קבלה, אך את הכל דאג להסתיר, בהסתרה בתוך הסתרה.

מבעל ה'שומרי אמונים', הרבי היה ממש מלא וגדוש בכל. וב"ה, גם היום רואים בהנהגה של מחותני כ"ק אדמו"ר מזוועהיל שליט"א את המשך השושלת לבית זוועהיל, עם הפשיטות המרוממת כנהוג בדרך זוועהיל מקדמת דנא. "עטרת זקנים בני בניו!"

הרבי, ואני בעצמי ראיתי את הרבי כמה פעמים מוריד דמעות מתוך כואב על צערן של ישראל. וכך צריך לזכור את ידענותו הגדולה והעצומה בענייני החסידים וסיפורי המעשיות, ראיתי פעמים בשמחות את האדמו"רים מתולדות אברהם יצחק ותולדות אהרן היושבים בסמיכות לרבי זצוק"ל ומטים אוזן לשמוע מפיו מעשים ועובדות

קווים לדמותו

של היום מוסר בנו של הרבי שליט"א, הרה"צ ר' אשר יהושע שליט"א שיעור בדף היומי, ובערב מתקיים במקום שיעור בעיונה של תורה, בו משתתפים רבים מסלחה ומשמנה של לומדי הסביבה. בשב"ק לפני תפילת מנחה מוסר הרה"צ שליט"א שיעור בפרקי אבות ע"פ משנתו של זקנו בעל ה'נחל יצחק' זיע"א.

נקודה מעניינת וחריגה אותה יש לציין, שלאור חומרתו הייחודית של כ"ק האדמו"ר שליט"א שלא לצאת את הסוכה משך כל ימי חג הסוכות, בונים חסידיו בכל שנה סוכה מיוחדת בתוך בית הכנסת, בטכניקה מיוחדת למען הנוחיות וההידור.

החינוך דת"ת 'דושינסקיא' ע"ש המהרי"ץ דושינסקיא ז"ע, ואף ניהל אותו ביד רמה, במהרה ניתב מוסד זה את דרכו אל עבר שולחן המזרח של מוסדות החינוך בבני ברק. שמע חכמתו הגדולה של אדמו"ר מזוטשקא שליט"א לא נעצר על גבולות בני ברק, מכל קצוות תבל באים רבים לשחר לפתחו להתעשר באוצר חכמת החיים העצומה בכלל, ובפרט להתיעץ עם הרבי בנושאי חינוך, הרבי הינו מיחידי הסגולה בדורנו בבקיאאותו האדירה בנושא זה באופן כללי, ובהירות הבנתו בכל מעשה לגופו.

מוסדות חצר זוטשקא בבני ברק הכוללים בין השאר את ביהמ"ד הגדול, שטיבלאך, ומקוה טהרה, שוקקים חיים משך כל היום והלילה. כבר בשעות המוקדמות

כ"ק האדמו"ר הרה"צ רבי נתן דוד רוזנבוים מזוטשקא שליט"א נולד בעיר פראג שבצ'כיה לאביו הרה"ק בעל ה'נחל יצחק' זצוק"ל, לאחר כמה שנים היגרה המשפחה לארצות הברית, ושם יסד אדמו"ר מזוטשקא שליט"א, בעודו אברך - בברכתו ועידודו של ה'בית ישראל' מגור זיע"א - את מוסדות החינוך המפוארים של תלמוד תורה 'יגדיל תורה' בבורו פארק יצ"ו, וכיהן כמנהלם הרוחני רבות בשנים. כבר בשנה הראשונה ליסוד המוסדות נהו מאות תלמידים מכל הקצוות להתחנך בין שורותיו, בשל דרכי החינוך המיוחד אותם העניק האדמו"ר שליט"א לאלפי חניכיו.

עם בוא האדמו"ר לארה"ק, קבע את משכנו בעיה"ת בני ברק, שם יסד את מוסד

ניחוח עמוק מזכיר נשכחות מכה באפינו כאשר אנו עומדים ביראת כבוד מרובה על מפתן ביתו של הרה"ח רבי שמואל בנימין פישמן שליט"א. זהו ניחוח אשר אותו יחוש מיידית כל אחד מאיתנו שהסתופף בנעוריו בבית מאותם בתים של אנשי הדור הקודם, או אולי אנשי הדור שלפני הקודם, תחושה נשכחת זו מחזירה אותנו באחת לאותם חיים - מלאי חיות - שהכרנו וראינו בילדותנו אצל זקני החבורה.

מרגע כניסתנו פנימה אל ביתו נאווה של רבי שמואל בנימין שליט"א, אנו כאילו נשאבים במשאבות רבות עצמה לאותו הווי נורא הוד, בבית זה, ששנותיו כשנותיהם של חומות מאה שערים, עדיין לא הצליחו שיני הזמן לנגוס, קשתות הפתחים המקומרות אשר בין חדר לחדר, מספרות באלם את סיפורן של חיים אשר, להוותנו, כמעט ופסו מן העולם, ארון ספרי הקודש העתיק העמוס עד לעייפה, והמיטות הניצבות כמבושות בצידי החדר, כל אלו בתוספת דמותו המפעימה של הרה"ח רבי שמואל בנימין העומדת במרכז, בהכרח שיעוררו נוסטלגיה וכמיהה לישן נושן - בלב כל רואיהם.

אל קרבו אלפי שעות של גמיאה ממעיינות כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, השאירו בליבו חותם בל ימחה, כפי אשר נוכחים אנו אכן במהלך שיחתנו המאלפת.

את שיעוריו המאלפים של הרבי זצוק"ל והמתיקות המיוחדת ששרתה בהם, לא יכול רבי שמואל בנימין לשכוח, אותה ייחודיות שהיתה לו לרבי, בהשראת רוח טובה בין הלומדים, כאשר תשומת לב מירבית ניתנת לכל שואל ומעיר, "אני זוכר את הרבי בגודל עניויותו, כשהיה שומע את כל אחד מן החברים שומעי לקחו, לראות האיך הבין הוא את הסוגיא הנלמדת, הוא הקשיב בכובד ראש, כאילו הוא לומד מחדש", מתאר רבי שמואל בנימין בערגה.

לא בכל יום ניתן להתוודע למסלול חיים כה עמוס ומרתק, כשל סיפורו של רבי שמואל בנימין מאז היוולדו עדי הגיעו אל שיעוריו המתוקים של הרבי זצוק"ל, בבואו אל המנוחה ואל הנחלה במעונו הקט אשר בשכונת מאה שערים הוותיקה, כאחד מחשובי החסידים היושבים ראשונה בק"ק תולדות אהרן.

בוינה הכבושה

זהו איש שיחתו הרה"ח רבי שמואל בנימין שליט"א שמסלול חייו נפתח בווינה הרחוקה והמנוכרת, בבית אביו רבי זרח זצ"ל שלא נמנה בין קהילות החסידים, הוא היה בן למשפחת פרושים שנהגו מנהגי אשכנז. אולם בהתקדר שמי אירופה בעבים מבשרי רעות לאחר עליית הצורך הנאצי לשלטון בגרמניה

בעירום ובחוסר כל, אך נשמתנו באפנו וזה העיקר, שלא כרוב רובם של בני קהילתנו בווינה שחסו על ממונם הרב, ונמנעו מלעלות לארה"ק מאחר ששמעו כי הדחקות בכאן היא נוראה מאוד. ולדאבון ליבנו נכחדו כמעט כולם כשעלה עשנם עם שאר אחינו בני ישראל במשרפות השמד, הי"ד.

"כשהגענו לארץ ישראל אליה כספנו תמיד, מצאה אמי, בדרך מופלאה, עבודה, כמבשלת את מאכליו של כ"ק אדמו"ר מסיאטין זיע"א, ואז הכרתי לראשונה את צדיק זה", מספר רבי שמואל בנימין. ככלל, מסלול חייו של רבי שמואל בנימין פישמן שליט"א, רצוף בצדיקים שונים אשר רבי שמואל בנימין מצא את עצמו מתאבק בעפר רגליהם, היתה זו כמיהה עצומה בנפשו לשמוע וללמוד ולשמש את גדולי הצדיקים, להרוות את נשמתו הצמאה.

עם רבינו המהר"ש זיע"א

כך הגיע רבי שמואל בנימין בתור בחור צעיר אל הרה"ק מהר"ש מזוועהיל זיע"א. עולם חדש הפציע אל מול עיניו, עולם של קדושה ודבקות עלאית, כפי שהתבטא בהליכותיו הנשגבות של אדמו"ר מהר"ש זיע"א, או אז השקיע שמואל בנימין הצעיר את כל חושיו ומעייניו בהתקרבות לצדיק זה, עד כדי שהתעקש בכל כוחותיו על הזכות לצחצח את מנעליו של הצדיק הקדוש.

"רבי שלומקה זיע"א הסכים להטיל עלי את המלאכה, אך כמובן גם מלאכה זוטא כזו אינה נעשית אצל הצדיק ללא חשבונותיו השמימיים ודקדוקי החסידות, ועל כן דרש ממני שלא להשתמש בחומר הניקוי הרגיל שכולם משתמשים בו, אלא ביכר לצחצח מנעליו בשמן דווקא, אולי היתה כוונתו להשמר מהמודרניות ומתסמיניה שפשטו אז..." מנסה רבי שמואל בנימין שליט"א לנחש, וניכר כי רוחו מתגעגעת עזות לאותם ימים.

עם הרבי זצוק"ל

"ברוך ה', מאז הנני מלווה את בית זוועהיל לדורותיה. לאחר פטירתו של רבי שלומקה זיע"א, הייתי גם אצל כ"ק אדמו"ר מהרג"מ זצוק"ל וכ"ק אדמו"ר מוהר"ם, וביותר השתתפתי במשך עשרות שנים, בשיעוריו הקבועים של כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, שעדיין חקוקים על ליבי!" מעיד רבי שמואל בנימין, ומוסיף מזיכרונו: "גם כשהרבי היה מצוי בעניין עמוק תוך כדי מסירת השיעור, ובאמצע היה הטלפון מצלצל, היה עונה במלוא יישוב הדעת כאילו הוא עמד וציפה בדיוק לשיחה זו, הוא מצא את התשובה הקולעת הנצרכת לאותו שואל, וסיים עמו בנעימות והרגשה טובה!".

רבי שמואל בנימין מעיד בהתפעלות גדולה: "הרבי לא היה עושה מעצמו כלום! ובזה היה גדול מאוד בדור, הוא ממש לא אהב את הבלאגן וענייני הכיבוד הנהוגים, שהיו לדעתו מיותרים ובלתי מועילים, ולדאבוננו רבים רבים כהיום - אשר איני רוצה לנקוט בשמם - רודפים אחר כיבודי השוא במלוא המרץ, והוא היה בורח מזה כמפני אש!!!"

מרום גילו המופלג, משקיף רבי שמואל בנימין על הבלי ימינו, כאשר העולם הולך ונעשי חמרי יותר ויותר, ואל מול כל אלה, מתנוססת לה תפארת ענוות רוחו של רבינו זצוק"ל, שבדור גשמי זה הלא היא בולטת וזוהרת שבעתיים, כהר הגבוה היוצא וניצב מתוך העמקים הנמוכים!

”הוא ממש לא אהב את הבלאגן וענייני הכיבוד הנהוגים, שהיו לדעתו מיותרים ובלתי מועילים, ולדאבוננו רבים רבים כהיום - אשר איני רוצה לנקוט בשמם - רודפים אחר כיבודי השוא במלוא המרץ, והוא היה בורח מזה כמפני אש!!!”

הרב החסיד הגאון רבי אברהם מיכאל הלפרין שליט"א רבה של שכונת הגבעה הצרפתית בירושלים, ורב העיר עתלית לשעבר, מוביל את מערכת "אהבת איתן", בשבילי היכרותו האישית, את כ"ק אדמו"ר זצוק"ל. מילדותו ועד שנות רבנותו הרמה בשכונת הגבעה הצרפתית:

שיחה ארוכה ומיוחדת, עתירת גילויים מפליאים, עם מי שזכה לבלות ולשוחח שעות ארוכות במחיצתו של כ"ק אדמו"ר בעל 'יקרא דמלכא' זצוק"ל, וקיים קשר אישי מיוחד עם כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל במשך עשרות בשנים | קשר איתן

מלוד ועתלית ועד הגבעה הצרפתית

פנים בית מדרשו המפורז של רבי אברהם מיכאל שליט"א בשכונת "הגבעה הצרפתית"

רבים מבין חסידי זוועהיל כבר שמעו על רבה של שכונת "הגבעה הצרפתית", הרב הגאון רבי אברהם אברהם מיכאל הלפרין שליט"א, אשר לו קירבה מיוחדת לחסידות זוועהיל ולאדמו"ריה הגדולים זצוק"ל ויבדלחט"א, פעמים תדירות ניתן לראות את הרב שליט"א, בביקוריו בחסידות באירועים שונים, אם בשמחות בית זוועהיל, או בימי הילולא בעת עריכת השוה"ט, בהם מכובד הרב הלפרין שליט"א במקום של כבוד בכותל המזרח.

אף שקירבה זו כאמור בולטת לעין, עם כל זה, לא רבים מבין החסידים, יודעים לספר על טיב הקשר החם, שבין הרב אברהם אברהם מיכאל שליט"א לבית זוועהיל, מהו מקורה של שייכות מיוחדת זו, בין הרב הלפרין מרבני חסידות חב"ד אשר רווי, כפשוטו, בתורת החסידות, מי ששימש ומשמש משנות בחרותו ועד היום ברבנות והוראה, (ראה מסגרת), ולבית זוועהיל הירושלמית וכ"ק האדמו"רים שלה.

אף אנו לא עמדנו על עומקה של הקירבה הלזו, עד אשר לא שוחחנו בארוכה עם הרב אברהם אברהם מיכאל שליט"א, או אז נגלה לנו עולם חדש! היסטוריה נשכחת של מאורי החסידות מנהיגי בית זוועהיל, וכמו כן גילויים חדשים אשר לא שמענו מחיי האדמור"ים זצוק"ל, מימי ההוד בהנהגת כ"ק רבינו מהר"ש זיע"א, ועד כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, וכמובן על הקשר האישי הקרוב, להבדיל בין

חיים לחיים, לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. אל בית מדרשו של הרב הלפרין, בשכונת הגבעה הצרפתית, באנו לאחר תפילת ערבית, הבטנו בהשתאות בפלא הנחזה לנגד עינינו, כאשר בית המדרש מלא מפה אל פה, בחסידים ואנשי מעשה, אברכים רבים המפארים את בית הכנסת של שכונה זו, שעד לא מזמן היה צביונה רחוק מכל שמץ של ריח יהודי, מרחק אלפי פרסה.

והנה לנגד עינינו עוברים עתה בסך, אברכים צעירים עם ילדיהם הקטים, המתחנכים בטהרה על דרך ישראל סבא, לקבלת שלום מפי הרב שליט"א שמברכם במאור פנים ובחמימות כובשת. מראה מרהיב זה, אין כמוהו כדי להעיד על הרוח החדשה המנשבת בשכונת "הגבעה הצרפתית", אשר מיום ליום הופכים פניה ליהודיות יותר, והכל בניצוחו ובדרכו הנעימה של הרב הלפרין שליט"א, שבתבונה רבה מטיב לנווט את השכונה ולעצב את אווירתה, והתוצאות הברוכות מעידות כאלף עדים!

ככלות הציבור החשוב מעל פני הרב שליט"א, הגיע תורנו אנו. ניגשנו אל הרב שליט"א ברגש כבוד, סיפרנו כי באנו לשמוע מפיו, דברים ורשמים מזכרו של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, הרב אברהם אברהם מיכאל שליט"א קיבלנו בהארת פנים מיוחדת, ניכר עליו כי מקום כבוד והערצה שמור בליבו לשמו של כ"ק אדמו"ר מהר"א, אשר אותו הכיר עוד

האסט מיר פריילאך געמאכט

את שיחתנו עם הרב הלפרין שליט"א אנו פותחים בשאלה המתבקשת:

מתי החל קשר חם זה של כבוד הרב עם בית זוועהיל?

הרב הלפרין שליט"א: "למעשה, ההיכרות ביני למשפחת המלוכה, החלה עוד בעת שלמדתי בתלמוד תורה 'חיי עולם' בירושלים, שם זכיתי לחזות בנועם פניו של כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, בלמדו בישיבה עם בני ירושלים של מעלה, השולחן של אדמו"ר מוהר"ם ב'חיי עולם', היה שולחן המצויין על ידי בני הישיבה כשולחנם של גדולים וצדיקים, בשולחן זה ישבו יחד עם כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, גם האדמורי"ם מספינקא, מקאמרנא, מרחמסטריווקא, והגאון האדיר רבי גרשון לפידות זצוק"ל.

"לאחר כמה שנים שלמדתי בעיה"ק, עברתי ל'חיידר' חב"ד, בעיר לוד, יחד עם בני הרבי מוהר"ם זצוק"ל, הרה"צ רבי יעקב זצוק"ל, והרה"צ רבי דוד יבדלחט"א. לאחר נישואיו של הרבי מוהר"א זצוק"ל, היה בא לביקורים אצל חותנו שהתגורר בסמוך לישיבה הקטנה של חב"ד בעיר, ישיבה זו נקראה

"מתיבתא", שם למדתי וזכיתי לראותו רבות. "במתיבתא, היה יושב המשפיע החב"די הנודע רבי שלמה חיים קסלמן זצ"ל, כשהרבי היה מבקר בלוד, היה בדרך כלל נכנס ויושב בחברתו, היתה ביניהם ידידות גדולה מאוד, ורבי שלמה חיים הפליא את גודל הבנתו והשגותיו בתורת החסידות, והרבי אף בא להתוועדויות עמו. באותם ביקורים זכיתי להכיר את הרבי זצוק"ל.

"לאחר כמה שנים עליתי לישיבה גדולה "תורת אמת" של חב"ד, בעיה"ק ירושלים, ומשם החל הקשר המיוחד ביני לבין הרבי מוהר"א, שלמד שם כאברך, קשר זה הלך והתחזק במשך השנים, וב"ה זכיתי שהרבי רחש לי חיבה גדולה כ"כ, עד כי גם בשנותיו האחרונות כאשר נחלש גופו מאוד, זכיתי כי יטרח במיוחד לבוא לכאן ולהשתתף בשמחת אירוסי בתי, בביהמ"ד של השכונה".

הרב נזכר גם בקשר האישי שהיה לו עם אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, "אני זוכר כי לפני חתונתי נכנסתי אל הקודש פנימה, כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, למסור בידו הזמנה אישית, ואז אמר לי כי הוא יבוא לשמחת נישואיי מפאת לא מחמת קרבתו אלי בלבד, אלא גם מפני קירבה משפחתית מבי הצדדים,

בית מדרש "אהל שמואל" תמונה מבחוץ

עוד זכורני כי ביום שמחתי, הגיע הרבי מוהר"ם זצוק"ל מהחופה וכיבדוהו ב'ברכה אחריתי', והיה כה שמח בשמחתנו, הוא אמר אז בצחות לשונו: 'הייתי צריך לאכול מנה כפולה בשמחה זו, כי הלא הננו קרובים פעמיים'."

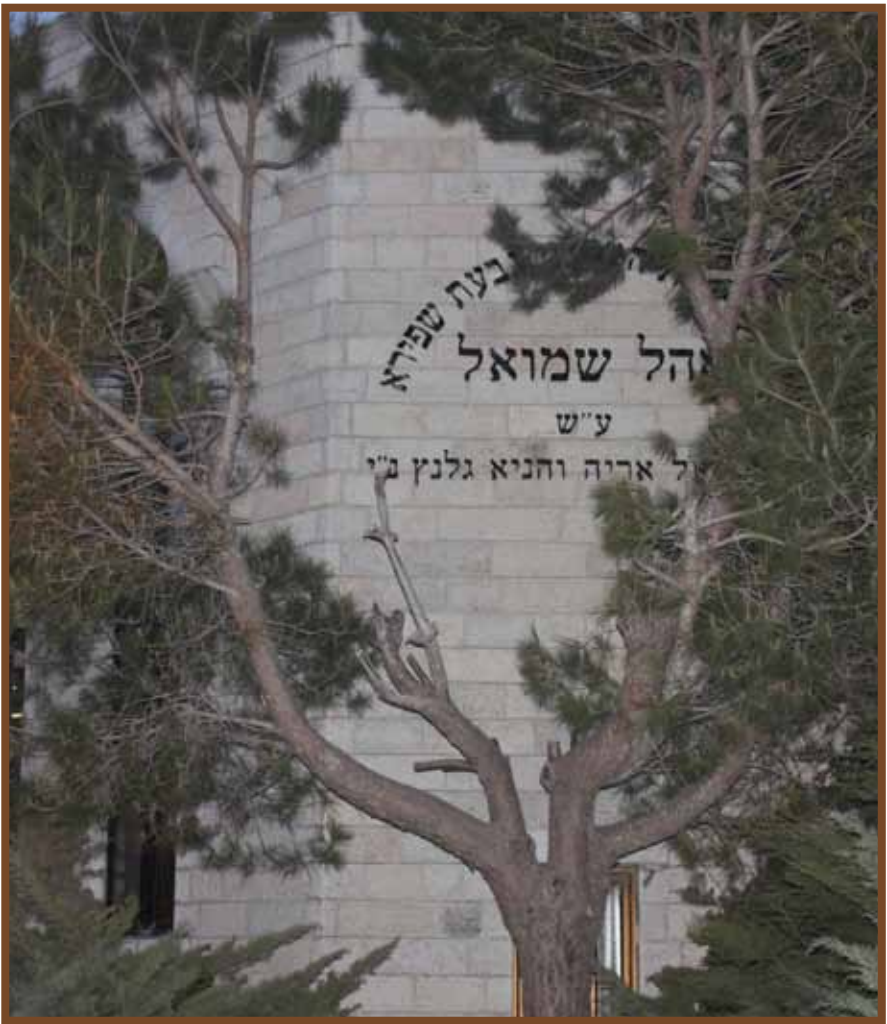
כהוספה לדברי הרב נציין, כי אכן, חסידי זוועהיל יכולים להעיד על הכבוד המיוחד שרחש אדמו"ר מוהר"א לכבודו.

הרב הלפרין: ב"ה שזכיתי לשמח את הרבי זצוק"ל רבות, אני זוכר שבכל עת שהייתי נכנס אליו היה מאיר אלי פניו במיוחד, ומשוחח עמי באהבה רבה, וכאשר סיימנו ופניתי לצאת, היה הרבי אומר לי: 'דו האסט מיר פרייליך געמאכט' (שמחתני)".

קשר צדיקים

כחסידי חב"ד, בוודאי תדעו מהו סוד הזיקה בין זוועהיל וחסידות חב"ד שכולטת במהלך חייהם של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, ואחיו זצוק"ל ויבדלחט"א!!

הרב אברהם אברהם מיכאל משתומם על עצם השאלה: "בוודאי, הלא כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל היתה לו קרבה מיוחדת והערכה רבה לרבי מחב"ד (על אף שמעולם לא

אל בית מדרשו של הרב הלפרין, בשכונת הגבעה הצרפתית, באנו לאחר תפילת ערבית, הבטנו בהשתאות בפלא הנחזה לנגד עינינו, כאשר בית המדרש מלא מפה אל פה, בחסידים ואנשי מעשה, אברכים רבים המפארים את בית הכנסת של שכונה זו, שעד לא מזמן היה צביונה רחוק מכל שמץ של ריח יהודי, מרחק אלפי פרסה

נפגשו), הוא רחש כבוד גדול לעניין ה"אהבת ישראל" שחסידי חב"ד קיימו במסירות נפש. הקירבה הרעיונית לתורת חב"ד התבטאה בין השאר, בשיעור יומי, שהיה אדמו"ר מוהר"ם מוסר בספר "תניא".

"גם בדידי הוה עובדא שיכולה להראות על גודל חשיבות תורת חסידות חב"ד בעיני הרבי מוהר"ם זצוק"ל, כאשר באחד הפעמים, כשבא לימי מנוחה אצלנו בשכונה, הורה לי לקיים בביהמ"ד שיעור קבוע בספר ה'תניא'. "קירבה השקפתית זו בתורת החסידות, היתה גם הסיבה לשליחת בני כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, ללמוד בבתי החינוך של חב"ד, בירושלים ובלוד.

"אני זוכר שבהתוועדויות של המשפיע רבי שלמה חיים קסלמן הנזכר, היה מכבד מאוד את הרה"צ רבי יעקב גולדמן זצוק"ל, שהיה אז בחור צעיר, הוא היה שולח לו לחיים, ופעמים שהיתה ההתבטאות יוצאת מפיו: "אני מתירא מבנן של קדושים זה...!".

במעלות היחס הזוועהילאי

הרב אברהם מיכאל מספר לנו עוד על עומקו של הקשר האישי המיוחד שלו, עם בית זוועהיל, מתברר כי המדובר בקירבה אמיצה ואף גם משפחתית, ששורשיה נטועים עוד בימי רבינו המהר"ש זיע"א, ועוד קודם לכן בייחוס של איש שיחנו שליט"א, ולשמע הדברים הבלתי ידועים, אנו מטים אוזנו ביתר סקרנות. כדרכו של חסיד אשר כל מעיינו בתורת החסידות וגדוליה, מתחיל הרב שליט"א בסיפור שהתרחש עם המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א: "המגיד רבי בער זיע"א נישא בזיווג שני, וכל התקופה שלאחר נישואין אלו, לא נכנסו התלמידים הגדולים אליו כדי שלא להפריעו, אמנם, היחיד שהמגיד הגדול קראו להיות אצלו, היה הרה"ק רבי זאב טשערנובסטער זיע"א שהמגיד אמר לו: "אתה צריך לראות אותי כי עוד תצטרך לדעת עניין ההתנהגות בזיווג שני!".

"למעשה" פותח הרב אברהם מיכאל בנבכי המשפחה המיוחדת, והקשר לסיפור מרעיד זה מרוח קדשו של המגיד זיע"א, "משפחתנו מיוחסת להרה"ק רבי אברהם מיכאל מזלוטשוב זיע"א, משני בנים, [יש האומרים אף משלושה אך רק משניים יש לנו סדר יוחסין]. אחד מהשניים הוא הרה"ק רבי משה מזוועהיל זיע"א שלאחר פטירתו עלתה בתו - סבתי ע"ה לאחר שנתאלמנה מבעלה הראשון לארה"ק, ועמה בן ובת.

"בארץ ישראל נתאלמן אז הרה"ק רבי זאב טשערנובסטער זיע"א מאשתו הראשונה, [רבי זאב המכונה ועלועל"ע, היה מצעירי השרפים תלמידי המגיד הגדול ממעזריטש זיע"א, ורבו של הרה"ק אדמו"ר הראשון לבית קוסוב זיע"א, רבי זאב עלה לארה"ק לאחר העלייה הגדולה של הרה"ק רבי מנדל מויטבסק זיע"א

קפיצת הדרך לכותל המערבי

סיפור מפעים, הנראה כלקוח מעולמות אחרים, מספר לנו הרב אברהם מיכאל מקדושתו הנוראה של הרה"ק מהר"ש מזוועהיל זיע"א, מעשה ששמע מכלי ראשון הוא אחיו הרב צבי הלפרין זצ"ל.

הרב אברהם מיכאל מוסיף כי סיפר את העובדה הנוראה דלהלן לפני רבינו מוהר"א זצוק"ל, והרבי זצוק"ל אישר כי כבר אכן שמע ממעשה זה, רק שלא ידע כי היה עם הרב צבי הלפרין, אחיו של איש שיחנו. מעשה שהיה כך היה:

הרה"ח ר' צבי הלפרין זצ"ל, למד בילדותו ב"אונגצרישע תלמוד תורה" (שומרי החומות), ובשנות לימודיו שם קשר קשר אמיץ עם רבינו מהר"ש זיע"א, שמעת לעת היה בוחן את ילדי ירושלים הגדושים בעשרה קבים של חכמה יתירה, כשהתבגר וסיים את מסלול התלמוד תורה, והתכוון לעלות לישיבה, המליץ מרן רבי שלומק'ה זיע"א בחום על ישיבת מרן המהרי"ץ דושינסקיא, והנער צבי אכן עבר ללמוד שם כמצוות המהר"ש.

לא בקל באה לו לצבי שהייתו בישיבת המהרי"ץ, כי הלא ישיבה זו שזה עתה נפתחה, היתה ברובה מורכבת מן הבחורים הפליטים, שנמלטו מאימת הצורך, מאירופה הבוערת, מיד עם תחילת המלחמה הארורה, אותם בחורים עוד שוחחו ביניהם בשפה ההונגרית, ואף שיעורי מרן המהרי"ץ נאמרו באידיש שונה ממה שדיבר צבי, וקשה ומר היה לו להסתגל לאווירת הישיבה.

לא ארך הזמן, וצבי, בהרגישו כי לא עלתה בידו להתערב בישיבה זו, עזב את ישיבת המהרי"ץ. והיות שכנער צעיר הצטיירו בעיניו חששות כי רבינו המהר"ש, שהיה זה שייעץ לו ללמוד שם, יקפיד עליו על שעזב את הישיבה, לכן.

מני אז התחמק מלפגוש את המהר"ש, ומתי שראהו נשמט במהרה וברח מעמו לבל יראהו, כך נמשך הדבר תקופה מסויימת.

יום אחד, בעת שהלך צבי ברחוב מאה שערים, על יד ביהמ"ד "אנשי מעמד", ראה את רבינו המהר"ש העולה ובא משכונת בית ישראל בואכה מאה שערים, הנער פנה מיד על עקביו וחפש להעלם מן המקום, אוטובוס שפניו מועדות לכותל המערבי עבר אז במאה שערים, ואחי מיהר ועלה עליו.

ושלוש מאות האריות שעמו].

"אחד מחסידיו הקרובים של רבי זאב, הציג לשדך את רבו עם בתו של הרה"ק רבי משה מזוועהיל שזה עתה עלתה מהעיר "זוועהיל" שבאוקראינה. ואכן ההצעה נתקבלה ולאחר זמן העמידו חופה ונישאו, עתה נתקיימו דברי המגיד הגדול. לאחר הדברים האלה נתגלה הרה"ק רבי משה זיע"א אל חתנו הרה"ק רבי זאב בהקיץ (היה זה כמה שנים לאחר פטירתו של רבי משה), ובתרעומת אמר לו: "מה לך בכרמי?", כביכול טענתו על כך שנישא לבתו, רבי זאב ענה: "אם לא ניחא ליה למר אגרשנה", אך רבי משה אמר: "לא לכך באתי, רצוני שנשדך שבנך רבי יעקב פנחס ייקח את רעכיל נכדתי!".

"וכך יצא השידוך המדובר, נכדתו של הרה"ק רבי משה מזוועהיל ואביו הרה"ק מזלוטשוב זיע"א, עם בנו של הרה"ק רבי ועלועל"ע טשערנובסטער זיע"א, ומשידוך זה נולד הרה"ק רבי אליעזר שעפסיל זיע"א. בנו של רבי אליעזר שעפסיל הלא הוא רבי זאב דוב בער זצוק"ל, הוא אבי סבי זצוק"ל, וזהו למעשה הקשר המשפחתי שלנו לבית זוועהיל".

"אהבת איתן אדוננו"

לאחר ששמענו אודות השייכות האיתנה המחברת את איש שיחנו שליט"א לבית זוועהיל, וההיכרות עם רבינו כ"ק אדמו"ר

זצוק"ל, מרחיב הרב אברהם מיכאל לספר על זכרונותיו האישיים עם אדמו"רי בית זוועהיל, ובפרט עם הרבי זצוק"ל. ובדברנו על הנצחת אורחות חייו הקדושים של הרבי זצוק"ל - אשר זוהי כל מטרת מערכת "אהבת איתן" - מקדים לנו הרב שליט"א במתק שפתיו הקדמה נפלאה מדברי חז"ל, על גודל העניין:

"הגמ' בירושלמי אומרת: 'אמר רשב"ג אין עושין נפשות לצדיקים דבריהם הם הם זכרונם', ומסבירים המפרשים (תוס' עירובין נג.) כי פירוש "נפשות" הוא ציון, ורשב"ג אומר, כי אין צריך לציונים לצדיקים מאחר שיש את דבריהם, ומה נחשב לדבריהם? שואל הרב אברהם מיכאל, ומשיב על אתר, נראה כי אמנם דברי תורתו של הצדיק חשובים עד לאין ערוך, אך הלא כבר לימדו אותנו חז"ל, לא המדרש הוא העיקר אלא המעשה, ולכן אני רואה חשיבות מיוחדת במלאכת הקודש הנעשית ע"י ה"אהבת איתן" בהנצחת סיפורי מעשים מצדקותו של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, שהם הם זכרונו האמיתי.

"חשוב מאוד לדבר ממידותיו הנאצלות של הרבי, מליבו הרחום והטוב, ממעשי החסד שעשה בעזרה ליהודים ברוח ובגשם, כמה וכמה סיפורים סיפר לי על שליחויות שהיה עושה בציווי אביו הרבי מוהר"ם זצוק"ל, שהיה בהם משום הצלת נפשות ממש, ועוד רבות כהנה.

"רבות מספרים מ"דברי הצחות" שהיה רבינו רגיל בהם, אך יש להדגיש כי מלבד עצם העניין שהיה בכך כאשר הרגין לב שבורים ונדכאים באימרות שפר אלו, מלבד זאת,

”

חשוב מאוד לדבר ממידותיו הנאצלות של הרבי, מליבו הרחום והטוב, ממעשי החסד שעשה בעזרה ליהודים ברוח ובגשם, כמה וכמה סיפורים סיפר לי על שליחויות שהיה עושה בציווי אביו הרבי מוהר"ם זצוק"ל, שהיה בהם משום הצלת נפשות ממש, ועוד רבות כהנה.

מיוחדת לשכונה ולרבה.

גם כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זיע"א היה בא לשכונת 'הגבעה הצרפתית' בימי הקיץ, למספר שבועות של מנוחת הנפש, בימים אלו נטווה ונתחזק עוד הקשר האמיץ שבין רב השכונה הגאון רבי אברהם מיכאל שליט"א לאדמו"ר מוהר"ם, כפי שהוזכר בהרחבה בכתבה.

דוגמא להערכתו של אדמו"ר מוהר"ם את הרב אברהם מיכאל, ניתן לראות בעובדה שמוהר"ם היה נוהג להשאר לאחר תפילת המנחה, ולהתיישב בשיעורו של הרב אברהם מיכאל כאחד האנשים, בד בבד עם ענוותנותו של הרבי ניתן להוכיח בחשיבות שנתן לשיעוריו של הרב שליט"א.

ואמנם, אין שלימות בעולם הזה, והרי אמרו חז"ל "אם אין דעת הבדלה מנין", אבל מקום מלא דעת כפי שמהווה שכונת 'הגבעה הצרפתית' כהיום, מטבעו שיעורר הבדלה ומחלוקת של שונאי הדת, ואכן, גם מאבקים על שמירת צביונה היהודי של השכונה ישנם, כך, מספר לנו הרב, קידשו התושבים היראים מלחמה נגד חנות למכר נבלות, שאף פתחה שעריה ביום השבת רח"ל, התקיימו למולה הפגנות כאב וזעקה. מובן שעצם קיומה של אש המלחמה על קיום הדת, גם היא נותנת טעם לצביונה החרדי של השכונה.

הרב הגאון רבי אברהם מיכאל הלפרין שליט"א - רבה של שכונת "הגבעה הצרפתית", ורב העיר עתלית לשעבר, חבר בית דין צדק "רבני חב"ד" בארה"ק.

הרב אברהם מיכאל נולד בירושלים, ולמד בתלמוד תורה הידוע של מוסדות "חיי עולם", בשנות לימודו בירושלים הספיק לראות ולהכיר את כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל ולהתבשם מזיו אורו, לאחר כמה שנים והוא עדיין ילד צעיר, עבר ללמוד במוסדות חב"ד שבעיר לוד, גם שם פגש את הרה"צ בני כ"ק אדמו"ר מוהר"ם, זצוק"ל ויבדלחט"א, לאחר נישואי רבינו מוהר"א זצוק"ל, וביקוריו התכופים בעיר לוד, התקשר עמו הרב אברהם מיכאל באהבת איתן, קשר מיוחד שנמשך עד להנטל העטרה בפטירתו של רבינו.

כשגדל הרב אברהם מיכאל והיה לבחור, הוזמן בשנת תשכ"ב לכהן אחר כבוד כרב בעיר עתלית, לאחר התייעצות עם רבו, ולאחר שלמד במשך שנתיים עם הגאון הגדול רבי משה ליב שפירא ראש ישיבת תורת אמת (שהיה גם ממסדי ישיבת חברון ושימש בה כראש הישיבה בשנים שלפני מאורעות תרפ"ט), וקיבל מעמו סמיכה, נענה הרב אברהם מיכאל להזמנה, והפך בשנת תשכ"ג לרבה של עתלית, הרב הטרי נכנס בעוביים של ענייני הדת בעיר והקים מעפר את קרנה של תורה כאשר הקים שם כולל אברכים, ותקע בעתלית את יסודות הדת.

לאחר כשנה ומחצה נישא הרב אברהם מיכאל, תוך שהוא ממשיך לשמש כרבה של עתלית, עד שגדלו ילדיו, ומוסדות החינוך של עתלית לא היו מפותחים עדיין כל צרכם, והרב ביכר לשלוח את הילדים למוסדות תורה כדת, משכך, שוב לא יכל להמשיך ברבנות העיר, ונאלץ לעזוב את עתלית.

כך הגיע הרב שליט"א בשנת תשל"א לשכונת הגבעה הצרפתית. מי שהכיר את "הגבעה" באותם ימים, לא יוכל להשוותה לצביונה בימינו אנו, באותם ימים היתה שכונת "הגבעה" נקיה' טוטאלית מכל ריח של דת ושמירת התורה, תושבי השכונה ברובם ככולם חילונים, ולא סתם חילונים,

רבי אברהם מיכאל בברכת מול טוב בחתונת בנו של רבינו זי"ע הרה"צ רבי יעקב שליט"א

הוא יושב על כסאו של הרה"ק רבי אברהם מיכאל'ה!

שמעו הטהור של רבינו מוהר"א זצוק"ל יצא למרחוק, המון העם על כל גווניו ורבידיו היו מתלמידיו אם כיסידים' בפני רבם, ואם כיאורים ותומים' להתייעץ עמו, ואף לרבים רבים אשר הרבי שימש עבורם כיכותל דמעות' לשפוך את נפשם, לתנות את צרותיהם בפני ליבו הפתוח לרווחה - הכואב באמת את כאבם וצערם.

אך את ההבחנה העמוקה בגדלותו של רבינו זיע"א, לא יכלו להשיג מטבע הדברים כל אותם המוזכרים לעיל, כי אם האישים אשר הם עצמם מורמים מעם היו ובעלי רגשות קודש, ועל הערכה זו שהיתה לגדולי ישראל אדירי התורה, כלפי כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, מספר לנו הרב אברהם מיכאל שליט"א בסיום שיחתנו, במעשה שהוא היה עד לו.

"היה פעם בשמחת חתונה, שבה ישב ראש הישיבה הגאון רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל, ובעת שנכנס כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, קם ראש הישיבה מלוא קומתו, ופינה את כסאו עבור הרבי, היה שם מאן דהו שהתפלא על הכבוד החריג שהאציל רבי ישראל על כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, ושאל את רבי ישראל זצוק"ל שהיה גדול בשנים מן הרבי זצוק"ל במליצה הלא כתיב "מקומך אל תנו של חז" ענה לו ראש הישיבה: "וכי איך אפשר שלא להגזים בכיבוד הרבי שיושב על כסאו של הרה"ק מזלוטשוב זיע"א!".

[וכבר העיד הגאון רבי פנחס קוריץ שליט"א תלמיד מובהק של הגאון רבי ישראל גרוסמן זצוק"ל בשעת השבעה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ששמע מרבו כי הרוצה לקבל מושג איך היה נראה מידת הענוה של מרן מוהר"ש זיע"א עליו להתבונן בהליכותיו של נכדו רבינו מוהר"א זצוק"ל]

היתה בצחות לשונו מצד אחד חכמה ופיקחות בלתי מצויים, ומצד שני, באימרתיו התבטאה גם צדקותו, הוא ידע לקלוע אל השערה ע"י 'ווערטל', בדברים שקשים להאמר בצורה רגילה, אני זוכר כי עוד בשיבת 'תורת אמת', כשהרבי היה עדיין צעיר, הכירו בני הישיבה כי אברך זה גבוה טפח מעל הקרקע, "הער איז א העכערער יונגערמאן", קדושת יחוסו ניכרה בו היטב."

הרב הלפרין שליט"א מאריך בפנינו על פקחותו של רבינו שהשתלבה עם צדקותו הגדולה, וטהרת נפשו. כתוצאה משני תכונות אלו קבע רבינו זצוק"ל לבאים לפקוד את ביתו, לשאול את פיו ולהתייעץ עמו במהלכיהם, בתשובותיו הפסקות של הרבי, ניתן לחוש את ההרגשה הטהורה בליבו, כשהרגיש כי דבר מסויים אין רוחה של תורה, ורוחם של חכמים נוח הימנו, והסתייג ממנו, כשחזה את התוצאות המבישות העלולות לצאת לדורות:

"כדוגמא לפיקחותו וצדקותו של הרבי זצוק"ל, אנקוט במעשה דלהלן: אני זוכר שפעם באתי אל הרבי זצוק"ל, והוא סיפר לי כי זה עתה בא לפניו רב פלוני (שהוא כהיום מקובל מאוד, ונחשב לבר סמכא), וביקש מהרבי, שכיון שברצונו להתמודד במסגרת "הרבנות", על תפקיד י'ב ירושלים' הריהו מבקש את תמיכתו והשפעתו של הרבי. ושטח לפני אז הרבי את השקפתו, בזה"ל: "ווען הער פאלגט מיר דארף הער נישט קריכען צו זיי" (אם היה מציית לי לא היה צריך לזחול אליהם), כאשר הוא מתכוין למשרה שביקש הלה לקבל דווקא אצל ה"רבנות".

"איני יודע מדוע סיפר לי הרבי את המעשה הזה, ואת השקפתו על כך, אולי על ידי כך ידע שאלך ואמסור לאותו רב את דעת הרבי על התמודדותו, מה שהרבי לא רצה לומר לו בפניו, בכל אופן, זוהי דוגמא לראייתו הרחוקה של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, מציין הרב הלפרין, "הרבי הבין שלא יצא טוב לאותו רב, כאשר ישמש בתפקיד בחוגי הרבנות הציונית, ואכן לבסוף לא קיבל הלה את המשרה והגיע למקום של כבוד בקרב היהדות החרדית כהיום".

חשוב מאוד לדבר ממידותיו הנאצלות של הרבי, מליבו הרחום והטוב, ממעשי החסד שעשה בעזרה ליהודים ברוח ובגשם, כמה וכמה סיפורים סיפר לי על שליחויות שהיה עושה בציווי אביו הרבי מוהר"ם זצוק"ל, שהיה בהם משום הצלת נפשות ממש, ועוד רבות כהנה.

פרקי זכרונות וגעגועים לכ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, כפי שמגולל ל'אהבת איתן' איש אמונו, עמוד התווך של ניהול מוסדות זוועהיל, הרב החסיד רבי שלמה דייטש שליט"א:

ונשמע קולו

בבואו אל הקודש

על הגאונות הבלתי מצויה במידת האמת < על השליחות המיוחדת בחלוקת 'מעוה חנוכה' < הכיבודים בביהמ"ד, והדאגה האישית של הרבי < לבישת הקיטל בליל שביעי של פסח < עת איפוק ועת בכי מרטיט - עת ענוות חן ועת תקיפות נחרצת < המופת האיש ולקחו < על כל אלו ועוד, בשיחה המרתקת מאת הרה"ח רבי שלמה דייטש שליט"א, נאמן ביתם של אדמו"רי בית זוועהיל >

“חסיד המתאבק בעפר רגלי רבו”
ר’ שלמה שליט”א עם הרבי בחלוקת פרסים בשיבתנו

אם רצוננו ללמוד חסיד המתאבק בעפר רגלי רבו מהו, יש לנו ללמוד מהרה"ח רבי שלמה דייטש שליט"א, אשר השקיע את כל חייו פשוטו כמשמעו, עבור הרבי זצוק"ל ומוסדות זוועהיל שהיו קרובים אל ליבו ביותר.

בחנוכה שנת תש"ע חסידים רבים השתוממו לראות בשעת חלוקת המעות הנשגבת, אשר כל חסיד מחכה להגעתה, כדי לקבל מן הרבי את מטבע הישועות, והנה בשנה זו שכידוע לא עמדו כוחותיו של רבינו למעמד כזה, החליט למנות שליח שיחלק את המטבעות תמורתו, ועמם גם את הברכה הגדולה שתמשך על ידו. ואת מי בחר הרבי למלאות שליחות רבת משמעות זו? הלא הוא החסיד רבי שלמה דייטש שליט"א, שעמד וחילק לקהל את המטבעות, וניכרת עליו רצינותו הרבה במילוי שליחותו כרצון המשלח.

בכל ביתו נאמן

על הקשר האישי עם הרבי זצוק"ל מספר ר' שלמה דייטש: "לא פעם ולא פעמיים היתי מקבל טלפון מהרבי אשר ביקשני לבוא אליו, לצורך דיון בנושאים של המוסדות הקדושים, פעמים שהיה מתקשר ליחיי עולם' שם לימדתי

כשהבין שהנני באמצע מילוי תפקידי, הורה לי להמשיך בעבודת הקודש והיה משוחח עמי על הענין דרך הטלפון לשעה קצרה. הרבי ברוב ענותו נתן לנו בחברי הנהלת המוסדות הרגשה שהוא 'מתייעץ' איתנו, אך אני תמיד הצהרתי בפניו כי אנחנו נלך אחריו בכל אשר יורה לנו.

גם בענייני הגבאות, כמובן, לא זו רבי שלמה ימין ושמאל בלי להתייעץ ולשמוע את החלטתו של הרבי. איש שיחנו נותן דגש על הנהגה מעניינת שהרבי קבע בביהמ"ד המרכזי בירושלים, בהיות שמכבר הימים היו נוהגים בזוועהיל שבקריאת התורה מדי שבת, הוסיפו עוד עליות מלבד שבעת הקרואים והמפטיר, ובפרט בשבתות שמחה וכדומה, שבהם היו אורחים רבים בביהמ"ד, ונדרש לכבדם בעליה לתורה.

עד שהחליט הרבי מסיבותיו שלו, כי צריך להפסיק את ההנהגה הזאת, וכאן ניתן לראות את עדינות נפשו העצומה של הרבי, שבגודל רגישותו ביקש למנוע כל פתחון פה של טינה, לכן, החליט הרבי להנחיל את הנהגה החדשה דווקא בשבת בה התקיימה בביתו שמחה, להראות לכולם כי אצלו באופן מיוחד הוא מקפיד על הכללים, ואדרבה הוא יהיה ראשון ליישם.

רבי שלמה שליט"א מתאר אף את ימי

נגיעה אישית שתפריע למהלכה של האמת, גם במצבים קשים מנשוא, עמד רבינו על אמיתתו בגבורה שלא ניתן להבינה.

"פעם התקיימה אסיפת הנהלה בראשות הרבי זצוק"ל, בעניין כל שהוא בניהול המוסדות ולטובת העניין סיכמנו מסקנות למעשה, אך הרבי מיאן בתוקף לאשר את המסקנות, כשהסביר כי הדבר אינו עולה בקנה אחד עם האמת!"

גבורה מרהיבה נראתה אצל הרבי, בכוחו האדיר שלא לשנות מעצם מהותו הטהורה, לא היה בתגובתו אפילו חילוק קל בין כשעמד אל מול המוני אנשים שצפו בו, ובין כשעמד לבדו, או בציבור מצומצם, הוא לא זז כמלא הגימה מדרכו בקודש שנבעה מחוסן מידת האמת שבמהותו, כך שאף התרגשות קלה לא ניבטה אצלו.

רבי שלמה דייטש מציע בפנינו דוגמא אחת מזכרוננו הבהיר: "כידוע, הרבי השקיע הרבה כוחות ומאמצים כדי שלא ישיחו בשעת התפילה, הרבי היה אף מעיר לאלו שדיברו כנפסק בשו"ע.

פעם אחת ניגש לרבי אחד מזקני וחשובי החסידים, והעיר לרבי במבוכה כי שמא אין זה מתאים כל כך לרבי להוריד עצמו לדרגתם של אותם המדברים, ולהעיר להם, ואולי יש בזה משום פחיתות כבוד... אך הרבי ענהו בתקיפות: 'לא אכפת לי להפסיק זאת. אך

...”ומשכך” רבי שלמה בהתפעלות שום דבר בחייו, מגדול ועד קטן לא היתה בו נגיעה אישית שתפריע למהלכה של האמת, גם במצבים קשים מנשוא, עמד רבינו על אמיתתו בגבורה שלא ניתן להבינה.

האם אתה תהיה מוכן לעשות זאת במקומי...?
כל עוד ותופעה זו קיימת איני יכול לעבור על כך בשקטו'.

כך, בצעידה צמודה לאמת הפשוטה ללא שום פטורים, התנהג רבינו כל ימי חייו בכל קורותיו. "זהו המאפיין הבולט שאני יכול לציין בחיי הרבי זצוק"ל" מעיד נאמן ביתו רבי שלמה שליט"א.

ולא יכול רבי שלמה בלא לצטט מפיו של הרה"צ החסיד רבי אלי' רוט זצוק"ל, המהווה דמות מופת לתלמיד נאמן, ונדמה כי הינו אחד ממושאי הערצתו של רבי שלמה, ומורו ב'הלכות חסיד', "רבי אלי' אמר פעם: 'כל הבעיות מתחילות 'מיטן-פאסטן'... (עם ה"מתאים") מהרגע שמתחילים לעשות חשבונות מה כן מתאים ומה לא, מאבדים את נקודת האמת, ומכאן מתחילים הבעיות שסופן מי ישרון".

מזל טוב עם דמעות

את מעמד ההלוויה של כ"ק הרבי מוהר"ם, ואתה עמה מעמד ההכתרה הנורא, שבו נתמנה רבינו לשבת על הכסא הרם של הנהגת זוועהיל, מתאר רבי שלמה לפנינו ברטט, כאילו התרחשו הדברים אך אתמול: "גם בפטירת הרבי מוהר"ם וגם בפטירת הרבי מוהר"א, נפלו עלי הדברים כרעם ביום בהיר, היה זה כאילו התייתמתי ממש! "הפעם האחרונה שהסתופפתי בצילו של כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל היתה ביום שישי שקודם פטירתו, הרבי ששכב על המיטה ציוה עלי לשבת על ידו, הרגשתי אז חום ואהבה שאין לתאר. וביום ראשון שלאחר מכן נפטר

“...את מי בחר הרבי למלאות שליחות רבת משמעות זו ר’ שלמה שליט”א בחלוקת דמי החנוכה

◀ "בכל ביתו נאמן" ר' שלמה שליט"א במלוא ההתלהבות בעת הראיון

הרבי במפתיע, הוא נסע למנוחות ואותנו עזב לאנחות, עד שהתעורדדנו בימי הנהגתו של כ"ק מוהר"א זצוק"ל כשראינו את העוצמה האדירה שנשבה מליבו הגדול.

"בשעת האבל הכבד בהלויית כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, נשא דברי הספד, גיסו, כ"ק אדמו"ר משומרי אמונים זצוק"ל, ותוך כדי הספדו הנרגש הכתיר את רבינו מוהר"א זצוק"ל כממשיך שלשלת הקודש, אך עיקר ההכתרה היתה מעמקי הלב ע"י החסיד הארי שבחבורה נאמן ביתם של רבה"ק זיע"א, הרה"צ רבי אלי' רוט זצוק"ל שנשא את דברי ההכתרה בזעקה ובבכי, זה היה מעמד שלא ניתן לתארו. ההד וזעקת ה'מזל טוב' מפי רבי אליהו זצוק"ל, מהדהדים באוזני עד היום הזה", מעיד רבי שלמה בהתרגשות.

"צריך להבין, הלא הכתרה זו מפי רבי אלי', אינה דבר פשוט כלל וכלל, כי חסיד נעלה זה, כשמי השמים היה גבהו, למן היותו משמש בקודש כאיש סודו של רבינו המהר"ש זיע"א, ולאחר מכן אצל כל צדיקי בית זוועהיל, והוא, בזקנותו, התבטל אל מול רבינו מוהר"א כעבדא קמיה מריה", מציין רבי שלמה בהתפעלות גדולה.

איש שיחנו מוסיף ומתאר עובדא מגודל התבטלותו של רבי אלי' זצוק"ל, שפעם שהה בבית החולים לצורך רפואת העיניים, והכרח השעה היה לקבל עצה והכוונה בדרך הטיפול, כמובן שרבי אלי' לא ראה למולו כי אם את רבינו מוהר"א זצוק"ל, הוא לא חשב פעמיים וכבר קם ממיתו עטה מלבוש עליון, ופנה לצאת מביה"ח. אנשי ביתו שראו את גודל הטרירחה, נדהמו לשמוע כי הוא מוכן בגילו

בבואו אל הקודש

אנו מבקשים לשמוע מפי מי שהיה קרוב מאוד אל הקודש, על נושאים שונים של הנהגות רבינו זצוק"ל, שרבי שלמה הינו מן היחידים שיכולים לקרוע בפנינו את העלטה שמעליהם.

ראשית אנו מבקשים לשמוע על הוראה ייחודית מפורסמת שקיבל רבי שלמה שליט"א מן הרבי: מספרים כי הרבי הורה לכם במיוחד ללבוש קיטל ביום שביעי של פסח.

רבי שלמה דייטש: אכן כן! אחרי מעריב בליל יו"ט ואמר לי: 'שלמה, אני רוצה שתבוא עם קיטל לטיש', היתה זו ההוראה הראשונה בחיי - בענייני הנהגה אישיים - שקיבלתי מהרבי זצוק"ל. אתן לך דוגמא: אני נהגתי כל השנים עד לסני עשור לאכול 'מצות מכוונה' בפסח, כפי שקיבלתי מאבותי, והרבי אף פעם לא העיר לי על כך, כך גם מעולם לא העיר לי אם להגיע לאירועים שונים או לטיש, אבל כאן לשם שינוי הוא כן הורה, סתם ולא פירש למה

◀...השקיע כל חייו פשוטו כמשמעו, עבור הרבי ר' שלמה שליט"א ברכבו עם הרבי

"הרוגע הנפשי

העצום של הרבי שבר

שיאים, הוא הדהים

אותנו כל פעם מחדש,

בכרט כשהתקיימו

דיונים עם הרבי

זצוק"ל בנושאים

שבערו בעצמותינו,

אנו לא יכולנו לשמור

על איפוק, ועל פניו

של הרבי אך פעם לא

עלה שום סימן למתח

ומדוע! כמובן שאנוכי קיבלתי את הדברים כלשונם ללא שאלות.

האם הרבי זצוק"ל אמר לכם להעביר את ההוראה הלאה?

רבי שלמה דייטש: לא. אמנם לא הייתי באמת היחיד בביהמ"ד שהתחיל לבוא עם קיטל, אבל ההוראה הישירה שקיבלתי נתנה לי הרגשה מיוחדת.

כפי שסיפרתם מגודל האיפוק של הרבי זצוק"ל, האם היו פעמים שבהם כן ראו את רגשותיו פורצות החוצה?

ר' שלמה דייטש: היו פעמים שהיה רוקד עם כל ה'ברענ' על הפארענצ'עס שם התפרצו גבולות השמחה, וכל אחד מהקהל הרגיש כביכול שהרבי שייך לו, הנהגה זו גם היא נבעה מגודל פשטותו, כשהיה עולה על הפארענצ'עס ורוקד כאחד החסידים, ובמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו.

גם בשנותיו האחרונות כשכבר לא עמדו לו כוחותיו הפיזיים להחניק את רגשותיו, בעיקר כשהיה שומע את כאב ליבם של יהודים שבאו לבכות בפניו על מר גורלם,

הרה"ח רבי שלמה דייטש שליט"א בד בבד לתפקידו כמפקח רוחני במוסדות יחיי עולם הוותיקים, מוכר לכל כגבאי בית המדרש הגדול בירושלים, וחבר הנהלה ותיק של מוסדות זוועהיל. פעיל ומעורה בניהול המוסדות והצלחתם הברוכה, ובכך ממשיך מסורת אבות של אביו החסיד הנודע הרב שמעון זאב דייטש זצ"ל נאמן ביתם של מרן מוהר"ש ומרן מוהרג"מ ומרן היקרא דמלכא זיע"א. שמו "שלמה" הוא מהראשונים שניתנו על שמו

של רבינו המהר"ש זיע"א. רבי שלמה מונה בשליחות קודש להנהלת המוסדות, עיי כ"ק אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, שסמך ידיו עליו לפעול ולעשות למען מוסדות זוועהיל, תפקיד הנמשך עד היום, תחת הנהגתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, שרבי שלמה הינו מאנשי אמונו הקרובים. בשנים האחרונות בימי חייו של בעל ה'אור אברהם' רבינו מוהר"א זצוק"ל, שימשו רבי שלמה בנאמנות, כשכשרונותיו הברוכים ונסיונו הרב

מוסיפים להערכה הרבה שרחש כ"ק אדמו"ר זצוק"ל אליו, עד שכידוע לקחו כאיש אמונו ונאמן ביתו. בין תכונותיו הבולטות של הרה"ח רבי שלמה דייטש שליט"א, הוא נסיונו החינוכי רב השנים, מה שגורם לאנשים רבים מבקשי עצה טובה והדרכה מחכימה, לדרוש את פיו, רבי שלמה בטוב ליבו מאיר פנים לכל אחד, וכפי שמעידים רבים על נועם הליכותיו, וכשבין השאר דואג תמיד להשכין שלום במקומות הרחוקים מכך.

אז פרצו גבולות הרגש, מגופו הטהור היה פורץ בכי נורא, ועיניו שטפו נחלי דמעות על הצרות הפוקדות את בניו של מקום.

הרבי היה מחלק כידוע סוכריות בשעת הנסיעות, מה היה הטעם לדבר זה?

רבי שלמה דייטש: זה היה עניין הלכתי, כדי שתפילת הדרך תהיה סמוכה לברכה, ישנם אחרים ששותים כוס מים, והרבי נהג לברך על מיני מתיקה, בגלל ברכה הסמוכה לחברתה.

האם בפורים ראו הנהגה מיוחדת של הרבי זצוק"ל?

ר' שלמה דייטש: אכן, היה זה עת רצון מיוחד היה זה אחד מהזמנים שהיתה ניכרת על הרבי צלילות דעת מיוחדת, הוא היה 'אופגיראמט' במיוחד. ואז היה משמיע דברי תורה בחריפות ובבקיאות יתר 'גג' על גג, ובדברי קבלה וחסידות נשגבים, דבר הנהגה שבמשך כל ימות השנה היה מוסתר, כדבר הזה היה גם כן ביו"ט שביעי של פסח.

היודעים אתם לספר בעניין חיי הדחק והצניעות שהיו מנת חלקו?

כשכ"ק אדמו"ר מהר"ם עוד התגורר ברחוב אדמון בדוחק נורא כידוע, והציעו לו לעבור לדירה מרווחת וחדשה, אמרה הרבנית ע"ה, אמו של הרבי זצוק"ל: "מה אני צריכה דירה חדשה, הלא שם כשהכל חדש ויפה, אם אצטרך לנקות הדגים אדאג כל הזמן שלא יותז הדם ושלא יתלכלך, מה טוב לי כאן בדירה הישנה, פה יכולה אני להכין הדגים לדפוק ולנקות ברוגע ובלי

חששות..."

החינוך הזה לצניעות גשמית הוטבע בנפשו של הרבי, וכך חי כל ימיו, גם כשהיו לו האפשרויות להתרחב הוא לא הסכים לכך, כך, כשהצענו לרבי לצאת לכמה ימים למנוחה ולהבראה, לא הסכים לכך. יצויין כי בכל ימי חייו לא יצא את ארה"ק וטעמו ונימוק עמו, ואף שכאשר באו לשאול בענין יציאה מהארץ התיר באופנים שונים. הוא לא רצה להיכבל

כשהערנו בפניו כי אינו לפי כבודו לצורך את השירות הציבורי כשאר אנשים, ואפשר לסדר לו שירות מיוחד, ובפרט בימי חליו כאשר היה מאושפז ורצינו לסדר לו חדר מיוחד וכו' כראוי היה בשעת הנסיעות, מה היה הטעם לדבר זה?

בכבלי הרחבות וההוצאות שהיו מיותרות בעיניו, כשהערנו בפניו כי אינו לפי כבודו לצורך את השירות הציבורי כשאר אנשים, ואפשר לסדר לו שירות מיוחד, ובפרט בימי חליו כאשר היה מאושפז ורצינו לסדר לו חדר מיוחד וכו' כראוי היה דוחה אותנו ואומר 'בתוך עמי אנוכי יושבת'.

יותר תקיף ממה שחושבים!

כחבר הנהלה וותיק, כיצד זוכרים הנכם את התייחסותו של הרבי זצוק"ל לעבודת הקודש של הנהלת המוסדות?

ר' שלמה דייטש: כפי שכבר סיפרתי לעיל הרבי היה מעורב מאוד בעסקנות ההנהלה, הוא היה בא לראות את פעליו, ולפעמים היה יושב באסיפות במשרד עם כולנו.

וכאן ראינו דבר חריג, כשלעומת הפשטות ונמיכות הרוח של הרבי בכל הליכותיו היו פעמים שהרבי עמד על דעתו בתוקף גדול, ולא זו מעמדו בשום אופן, ולא הסכים להתפשר, ואכן אחר כך במבט לאחור ראינו כי רוח קדשו של רבינו בהתעקשות זו היא היא שהצילה אותנו, המנהלים, מנפילה בטעויות חמורות רח"ל. אני זוכר שבאחת הפעמים בדיון בעניני המוסדות אמר לי בסלחנות: 'שלמה, אני הרבה יותר תקיף ממה שאתה חושב'...! החישובים המנחים אותי הוא במבט, אך הרבי עמד על דבר שהרבה יותר רחוק...

וכפי שכבר אמרתי זה מה שהצילנו! לסיום מספר רבי שלמה ל'אהבת איתן' סיפור מופת אישי שזכה לראות במו עיניו, כשבזכות הציות לרבי, ובכח הרבי התגלגל נס מן השמים בביתו.

"מעשה שהיה כך היה", מספר רבי שלמה" הדבר התרחש בביתי לפני כעשרים שנים, כשאחד מבנייתי היה בבית החולים, והסתפקנו אם לקחת רופא פרטי, או לא, שאלתי כמובן את הרבי, והרבי ענה בהחלטיות: 'לא, לא, אין צריך רופא פרטי, מספיק שיקחו את הרופאים הרגילים' הרבי הוסיף ש'האבא גם לא אחז מזה', הרופא הפרטי שעמד וחיכה בקוצר רוח לתשובה מחמת שמיהר לביתו, ואמר שלפי דעתו אין שום צורך לעשות כלום עד מחר, וזו ההוראה שהיה משאיר לצוות הרפואי, אך לאחר שהרבי השיב לי בהחלטיות כזו שאין צורך, דחיתי את הרופא.

אחרי כחצי שעה ביקש אחד מבני

הרה"ח ר' שלמה שליט"א בקבלת מעות "חנוכה געלט" מרבינו זי"ע

המשפחה הקרובים, בבקשה תתקשר שוב לרבי ותשאל, אולי בכל אופן תיקח רופא פרטי, אך הרבי התעקש ולא נתן בשום אופן לקחת את הרופא הפרטי, לאחר שהודענו לרופאי המחלקה ברורות שאיננו לוקחים את הרופא שהוצע לנו לקחתו באופן פרטי, כמובן שהחולה שובץ במחלקה הרגילה שאינה תחת ההשגחה הפרטית של הרופא המיוחד.

והנה אחר כשעתיים בא אחד הרופאים לבדיקה שגרתית ואמר בבהילות כי לפי המצב צריך התערבות רפואית מידית, טלפנתי מיד לרבי והוא אמר שנשאל עוד רופא, ואכן אף הרופא הנוסף אישר, וקיימנו את הטיפול, ואז יוצאת האחות ואומרת לי כי זהו נס גלוי שלבסוף לא לקחתי את הרופא הפרטי, כי לו הייתי נשאר עם הרופא הפרטי, הרי שהרופא התורן לא היה בודק כי היה סומך על הרופא הפרטי שהכל בסדר, וח"ו לא היו

מבחינים בדחיפות הצורך לטיפול המיידי. עניתי ואמרתי לאותה אחות: "זה לא מזלי זה הרבי הקדוש שלי שצופה רחוק".

בית צדיקים יעמוד

בסיומה של השיחה מנצל רבי שלמה את הבמה המכובדת של 'אהבת איתן' כדי לשגר בשמו ובשם ההנהלה כולה, מעומק הלב, ברכת "בית צדיקים יעמוד", אל מול רום הדרת כבוד קדושתו של אדמו"ר שליט"א, הממשיך את דרכו והנהגתו של כ"ק אביו הגדול זצוק"ל, ולמעלה בקודש רבה"ק זיע"א. למען יוכל להנהיגנו ברוב נחת דקדושה על מי מנוחות ינהלנו, ולהצמיד אותנו לקראת פני משיח צדקנו, בב"א.

לעולם יהא אדם

שיחה רבת גילויים מפניני אורחותיו של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל בענייני החינוך - מפי המחנך הדגול הרה"ג רבי חיים אורי רבינוביץ שליט"א משגיח רוחני דשיבתנו הק' "בית מרדכי" זוועהיל:

פרקי חינוך מלאי לקח כפי שזכה וקיבל הרה"ג רבי חיים אורי רבינוביץ שליט"א, מתוך שעות רבות של הדרכה ולימוד, מפי כ"ק אדמו"ר זצוק"ל < גילויים רבים על הוראותיו המיוחדות של רבינו זצוק"ל על דרכי ההנהגה הכללית והפרטית בישיה"ק < מה היתה אמת המידה של הרבי על "מצוינות" של בחור? על מה התעקש הרבי בתוקף בכל שיחותיו והדרכותיו בעניין הישיבה? איך ראה הרבי את הטיפול במי ש"סטה מהמסלול" < תביעתו התמידית והעיקרית של הרבי: "להיות 'אדם'!" < וגם, על המעשה הנורא של מסירת הנפש של רבינו זצוק"ל כפשוטו ממש כדי להציל יהודי ממוות << מאמר מאלף

“המשגיח”
הרה"ג ר' חיים אורי שליט"א מנצח על מלאכת הקודש בישיבתנו המעטירה

להתחיל את היום כמו “מענטש”. הוא תמיד חשב אולי יש עוד מה לעשות בנידון, מבלי להגיע לצעדים דרסטיים, ובשום מצב לא אפסה התקווה בעיניו.”

אחריות אישית

רבי חיים אורי: “הרבי היה נוהג מפעם לפעם לבחון את בחורי הישיבה על לימודם. היתה זו אחריות אישית שקיבל על עצמו, להשגיח על מהלך התקדמותם. את מבחנים אלו קיים הרבי זצוק”ל תדירות, פעם לצורך העידוד והחיזוק, שהרי דברי תורה צריכים חיזוק בכל יום, ומהו לנו חיזוק גדול יותר ממילה טובה של הרבי על הצטיינות?!”
”והיו גם פעמים שהרבי התכוון בבחינה להוכיח בחור על שלא התאמץ מספיק, ושהוא יכול להצטיין עוד, והוא עשה זאת בחדרו, באופן אישי. כשהרבי הוכיח את הבחור הוא לא דיבר הרבה כי אם בצורה קצרה ומתומצתת, אך המעט שכן דיבר היה חודר ופועל פעולתו, “וואס ער האט גיזאגט - איז גיווען גיזאגט...” מדגיש המשגיח שליט”א.

[אגב שיחתנו מעניין המבחנים שערך כ”ק אדמו”ר זצוק”ל, כשעל פי רוב לא היה עסוק באותה מסכת שעליה חנן את הבחורים, ועם כל זה גילה הרבי בקיאות מדהימה. מצוין בפנינו רבי חיים אורי, מעניין לעניין, עובדא דהוה בדידיה, בתקופה הראשונה במשרתו כמשגיח הישיבה, שימש בשעות אחה”צ כמשיב

דברים יסודיים אלו בתכלית הדקדוק והתוקף, אך באותו זמן לא הטיל אדמו”ר זצוק”ל שום פקפוק ביכולותיו של בחור, “לא היה מושג שהרבי ‘הרים ידיים’ והתייash מבחור, גרוע ככל שיהיה” מעיד רבי חיים אורי, “אצלו לא היתה מחשבה שאין מה לעשות עם בחור וצריך לשלחו מהישיבה, הוא האמין באמונה שלמה שעם כל בחור בכל מצב ניתן לראות הישגים אם רק יעשו את הנדרש, וישקיעו את הלב”.

הרבי השקיע את עצמו בכל סיפור שהתעורר עם בחור, הוא הרגיש אחריות אישית על בחורי הישיבה, ופטרונותיו למצבים בעייתיים היו מגוונות, “פעמים שהיה משוחח ארוכות עם הבחור בדרכי נועם ובשכנוע, עד שהחזירו למוטב, פעמים שהיה דואג להצמיד לבחור אברך בר אוריין המבין לנפשו, שילמד איתו בחברותא, שהרי חברה טובה גדול כוחה לשנות מזגו הרע של אדם, ופעמים שהגיע אל ההורים, בנסיון נוסף למצוא דרך עמם יחד להעמיד את הבחור על המסלול הנכון, אך מבחינתו לא היה כמעט שום מקום לדיון על ‘אוועק שיקן א בחור’” (לשלוח בחור).

”בצורה זו התנהל הרבי תמיד בעת שהנהלת הישיבה היתה באה אליו עם סיפור של בחור”, מתאר המשגיח שליט”א, “הרבי היה מברר את הפרטים הנחוצים לו כגון: האם כבר דיברו איתו? האם הצמידו לו חברותא? אולי זר דיבר על ליבו? וכדו’, הוא היה אומר ‘לפחות שיבוא להתפלל רק שחרית כדי

ולהבחיל” והראש ישיבה שליט”א, היה זה מאורע חגיגי במיוחד, וכשהתכבד הרבי לשאת מדברות קדשו, נדהמנו על שהרבי בחר לשנות מענינא דיומא, ולשוחח דווקא על היסודות הפשוטים, הרבי אמר: ‘בוודאי דבר גדול הוא שבחורים למדו וסיימו מסכתות, אבל עדיין ‘איך בין נישט צופרידן’ (אינני מסופק)! אם אני רואה בבוקר שיש בחורים המאחרים את זמן קריאת שמע! אם אין מקבלים עול מלכות שמים בזמן אז מה כל זה שווה???”

“הרבי הוסיף אז ואמר שהוא מבקש את סליחתי קבל עם ועדה, על העלותו עניין זה באמצע מעמד סיום, אבל הוא אינו יכול לעבור על כך לסדר היום!” מספר המשגיח שליט”א.

כזו היתה עקשנותו של הרבי על הדברים הנחשבים בעיני ההמון כ’פשוטים’! רבי חיים אורי מבאר לנו בהבחנתו החינוכית הדקה כי הרבי ראה בזה חוץ מ’אידישקייט’ - את ה’מענטשלאקקייט’, שלולא זה, הבחור עדיין איננו “אדם”, ומשכך לא היסס לחשוב שמא מסיבת סיום שכזו אינה הבמה הכי אידיאלית לומר את הדברים האלה, אדרבה, דווקא כשכבר עמדו במקום כזה לאחר הלימוד וההשקעה בכמה מסכתות בהצטיינות גדולה, דאג הרבי להזכיר את המקור והשורש שממם מתחיל הכל, ה”קבלת עול מלכות שמים” בזמנה, שפותחת את סדר יומו של היהודי!

הנהגה זו של רבינו בענייני החינוך, היתה ייחודית מאוד, כאשר מצד אחד עמד על

הבלעדי לכל אותם דרגות גבוהות, “הרבי תבע שקודם לכל על הבחור להיות ‘הערלאך’!” מדגיש המשגיח שליט”א.

“הרבי התבטא פעם לפני ואמר: ‘ישנם בחורים שכבר בתחילת דרכם שואפים ועורגים להעפיל אל מחזות רמים ונשגבים, אבל הם שוכחים את משפט היסוד בכל הקשור לדרכי העליה בעבודת ה’ לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי’, קודם לכל יהא ‘אדם’, ואח”כ יוכל לבוא לידי יראת שמים בסתר ובגלוי”.

דברים אלו ה”פשוטים” לכאורה, שנראה לכל אחד כי הם ‘מובנים מאליהם’, תפסו מקום אצל הרבי בנפשו ממש, עליהם עמד בכל עת, אותם דרש מהבחורים, ובהם ראה את הפתח לכל דבר שבקדושה, שבלעדו לא ניתן להגיע לכולם. ולאור יסוד זה, הקפיד הרבי זצוק”ל בלהט, על נושא שמירת זמן ‘קריאת שמע’ - שהיא הקבלת עול מלכות שמים של כל יהודי. “נושא זה בער בעצמותיו כאש להבה” מעיד רבי חיים אורי.

“הרבי לא יכול היה להבין שבחור בדורנו מאחר זמן קריאת שמע. פעם ישב הרבי זצוק”ל ודיבר על עניין קריאת שמע בזמנה שנפרץ בימינו, ונענה בסערות ליבו: ‘איך יכול בחור להפסיד זמן קריאת שמע, זה הרי האלף בית של יהודי! ואז אגב רוחו הגועשת העיד על עצמו מבלי משים: “מעולם לא הפסדתי קריאת שמע בזמנה!”!’

אידישקייט און מענטשלאקקייט

“התעקשותו של רבינו על ענייני ייסוד היהדות’ לא ידעה פשרות”, וכדוגמא למעמד הקריטי שתפסו אצל הרבי עניינים אלו, בעיצוב עתידו של הבחור, מספר המשגיח: “פעם נערך סיום גדול בישיבה על כמה מסכתות, בנוכחותו של הרבי זצוק”ל

חזק מכדי הסחת דעת על ידי זעם הטבע, טורדני ככל שיהיה, את הרישום העמוק שנחרט בליבנו השתדלנו ככל יכלתנו להביא לידי ביטוי ראוי בחריטה על גבי גליון זה, שהנכם אוחים בידכם זה עתה.

אך קודם לכל פותחים בכבוד אכסניה זו שמתוך מעיינה נבעו פנינים אלו המסולאים בפז, הלא הוא המחנך הדגול הרה”ג רבי חיים אורי רבינוביץ שליט”א, אשר לבד מהבנתו החדה בענייני החינוך כפי שנוכח כל מי שזוכה לשמוע את אמרי שפרו. במהלך שיחתנו נוכחנו אף בשיעור קומתו התורנית ובבקיאותו הגדולה, ואכן איש שיחנו שימש ומשמש לצד משרתו הרמה כמשגיח רוחני דשיבתנו, במשרות תורניות שונות כיאה למעלת תורתו.

משנה חשיבות בעינינו, עומדת לאיש שיחנו שליט”א, אשר זכה לשמש במשך כמה שנים אצל כ”ק אדמו”ר מוהר”א בעל האור אברהם זצוק”ל, ללמוד מפיו, בענייני החינוך ודרכי ההנהגה עם צעירי הצאן, כשהבנתו הרבה בחינוך, מוסיפה טעם וריח ללמוד דבר מתוך דבר בהנהגותיו החינוכיות של הרבי זצוק”ל, ולהבנת דרכו הסלולה של הרבי בחינוך וגידול הבחורים לתורה וליראת שמים.

להיות הערליך!

הנה זה כשמונה שנים הנכם משמשים בתפקיד הרם כמשגיח רוחני בישיבתנו, בוודאי זכיתם רבות לשמוע ולקבל מהרבי זצוק”ל הדרכות ורעיונות בעניין הישיבה, אנו פונים אל רבי חיים אורי שליט”א:

אם ישנם אשר יחשבו כי דרישותיו של הרבי היו כגבהי שמים בדרגות גדולות, הרי שלא! הרבי זצוק”ל עמד בדרישותיו מן התלמידים על יסוד אחד מוצק, אשר ככל שהינו פשוט ומובן, כך הוא הפתח והאמצעי

ישנם בחורים שכבר בתחילת דרכם שואפים ועורגים להעפיל אל מחזות רמים ונשגבים, אבל הם שוכחים את משפט היסוד בכל הקשור לדרכי העליה בעבודת ה’ לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי’, קודם לכל יהא ‘אדם’, ואח”כ יוכל לבוא לידי יראת שמים בסתר ובגלוי”

הרבי הסביר תמיד ואמר: 'הלא כל אחד מוכן ורוצה להיות טוב, כל אחד שואף לעלות ולהתעלות, אלא מאי, יש לו קשיים המונעים אותו, זו היא אפוא העבודה המוטלת עלינו, לחזקם ולעודדם בכל הדרכים האפשרויות!'

בישיבה אחרת, "פעם אחת, פגשני הרבי באקראי במדרגות על יד הביהמ"ד והתעניין כבדרך אגב על תפקידי בשעות אחה"צ, הוא שאל אותי איזו מסכת אני לומד אז? וכשעניתי כי זו מסכת יבמות, התעניין הרבי איזה דף, לאחר שפירטתי, נדהמתי: הרבי החל למנות את כל הסוגיא על כל פרטיה ודקדוקיה, כאילו למדו זה עתה כביכול היה הדף עומד לנגד עיניו, במשך דקה וחצי!!! בבקיאות מופלאה ובבהירות עצומה הוא פשט את מה שאנו עמלנו עליו במשך שבוע ויותר!!!]

"על אחריות זו שיש על הבחור, היה הרבי מבהיר תמיד את דעתו, כאשר הוא מדגיש כי כל זמן שלא קבלו בחור מסוים לישיבה, אז לא קבלו! ושוב אין הישיבה אחראית עליו, שהרי אין מחובת הישיבה לקבל את כל

הבחורים, אך, מרגע שהכניסו בחור אל בין כותלי הישיבה, בין אם הוא מאנ"ש ובין אם הוא בחור מבחוץ שבא ללמוד בישיבה, או אז עוברת אליו זצוק"ל מלוא האחריות לגורל הבחור, והנהלת הישיבה צריכה לטפל בו כהוגן בכל הכלים והמאמצים הנדרשים!".

אולם, אחרי ככלות הכל שמר הרבי זצוק"ל את כל הכבוד להנהלת הישיבה, שאותה העריך עד למאוד, והוא דאג לגבות גיבוי מוחלט, ומשכשל כוחם מלעמוד ולפעול - באותם מצבים חריגים מאוד - אז, "כשבאה הנהלה אליו והצהירה כי 'כלו כל הקיצין', היה הרבי אומר שאם צוות הישיבה בדעה שאין ברירה אחרת וצריך לשלחו, הרי הוא מאשר שיעשו כרצונם, ואינו מחליט אחרת מדעתם" מוסיף רבי חיים אורי שביב אור בדרכו של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל.

תכילה לקל חיי

אבן יסוד בחיי קדשו של רבינו זצוק"ל היה, כידוע, עבודת התפילה: בעיניו של הרבי מצבו הרוחני של בחור או אברך, נמדד בראש ובראשונה, במידת רצינותו בעבודת התפילה, זהו הרישא והסיפא לעבודתו של כל יהודי, ועל אחת כמה בימום של החסיד ששיג ושיח לו במושגי אהבת ה' ודבקות בה', שהמפתן של כל אלו היא התפילה!

"כשדברנו עם הרבי על מצבו של בחור מסוים, היה הרבי נוהג לציין את מצבו בתפילה כאות למצב האמתי שבו שרוי הבחור" נזכר המשגיח. מקומה העיקרי של התפילה בחייו של הבחור, היתה בעיני הרבי הכרח, ראשית מפני גודל ושגב עבודה נעלה זו, עד שאי אפשר מבלעדיה, ושנית, וכאן אנו חוזרים לכלל הבסיסי בעיני הרבי, שכבר הוזכר

◀ המשגיח הרב ר' חיים אורי שליט"א בשיחה ל"אהבת איתן"

לעיל, כי בראשונה צריך להיות "א מענטש!" ו"מענטש" מתחיל את עבודת יומו מוקדם בבוקר, ולא מתאחר אליה!

"דעת הרבי היתה, כי בחור שאינו מתחיל את היום עם תפילה בישיבה - לא התחיל את יומו!" מבהיר רבי חיים אורי, "שהרי במה נחשב הבחור כ'תלמיד הישיבה' אם לא כשהוא מתחיל את היום כמו 'מענטש'! מסיבה זו היה הרבי זצוק"ל עוקב מפעם לפעם אחר ההשתתפות בתפילת השחרית, בשונה מכל שאר הסדרים".

גם אם היה המדובר בבחור שמצטיין בשאר ענייני הישיבה, אם בהתמדת הלימוד, או בחריפותו, לא זו הרבי מביקורת חריפה, כאשר הלה לא הופיע בתפילה כראוי. "קרה פעם שדיברתי עם הרבי על בחור מסוים בישיבה, וציננתי בפני הרבי שלאחרונה הבחור ב"ה מצטיין בלימודו. ציפיתי לראות בסיפוק הרב שיביע הרבי, אבל הופתעתי לשאלתו הישירה של הרבי: 'דער בחור דאוונט???' (הבחור מתפלל?) יען כי הרבי לא ראהו מופיע בזמן התפילה בישיבה".

שום מצוינות שהיא, לא היוותה תחליף, בעיני הרבי, לעובדת חסרונה הניכר של עבודת התפילה! "דאס האט אים די מערקסט'ע באנומען (עניין התפילה תפס מקום נכבד ביותר בעיניו)" מעיד רבי חיים אורי שליט"א.

"גם כשדיבר הרבי על השבתות, היה דורש וחוזר ודורש את עניין הקימה לפני זמן קריאת שמע, לבד משאר העניינים על מה שאפשר וניתן לחטוף בשבתות, כגון ניצול הזמן, או הלימוד בספרי חסידות, וכדו', מעל לכל עמדה הדרישה הבסיסית לקיים 'סדר יום' שמתחיל, כמובן, בהתעוררות לתפילה וקבלת עול מלכות שמים", מציין המשגיח.

תנחומיך ישעשעו נפשי

שפה מיוחדת היתה לכ"ק אדמו"ר זצוק"ל עם בחורי הישיבה, שאת מצבם הרוחני והגשמי נשא על ליבו תמיד, מהצעירים רכי הנפש, ועד הבוגרים שנפשם חושלה בשנות לימודם, עם כולם מצא הרבי שפה משותפת, תוך שהוא סולל אל ליבם את הדרך להשפיע על נפשם, כל אחד בדרכו שלו, הוא עווד והשיב נפשם של הזקוקים לעידוד, וגם ידע להעיר בעדינות ובנחישות לטעונים חיזוק ושיפור.

"הרבי ביקש תמיד לשוחח בפרטיות עם בחורים ששמותיהם עלו במהלך שיחתנו עמו, כדי לעודדם ולהפיח בהם רוח של חיות, הרבי הסביר תמיד ואמר: 'הלא כל אחד מוכן ורוצה להיות טוב, כל אחד שואף לעלות ולהתעלות, אלא מאי, יש לו קשיים המונעים אותו, זו היא אפוא העבודה המוטלת עלינו, לחזקם ולעודדם בכל הדרכים האפשריות!'

"כששוחח הרבי עם בחור, הוא בחכמתו, לא היה צריך לשבת איתו זמן רב מדי, כדי להבין היכן הוא אוחז, הרבי ידע 'לתפוס' את הנקודה, מהר מאוד, והרבה פעמים כשראה כי נצרכות עוד כמה שיחות עם הבחור, כדי להעלותו על דרך המלך, היה קובע סדרים **פרטיים עם בחורים אבל בשום אופן לא התייאש משום בחור בשום מצב!!!**

טוב ליבו וגודל אהבתו של הרבי את כל בחור בפני עצמו, לא הניחוהו ליטוש בחור ולסגור הדלת בפניו, גם במקרים קשים מאוד. לשאלתנו איך התייחס הרבי זצוק"ל במקרים שאנשי הצוות הסתפקו לגבי בחור האם לקבלו או לא, אומר רבי חיים אורי: "הרבי הזמין אותי לשוחח לא פעם בנושאים אלו, ותמיד היה מדגיש שאין ברצונו חלילה להתערב בעניינים אלה, אך הוא רק רוצה לספר את מה שהוא יודע, או במה שהוא היה מעורב, כגון שהורה פלוני התקשר אליו, ועדיין אינו קובע בפנינו איך לנהוג.

"ראינו אז כמה הוא דואג לבחור ורוצה בטובתו, אבל בגודל ענוותנותו, ובהחשיבו מאוד את צוות הישיבה הוא אף פעם לא נהג באופן של 'קבלו דעתי', אלא היה פורס לפנינו את הסוגיא מזוית עינו, ומשאיר בידנו את ההחלטה.

"בעיניי, הרי זה חלק מדרך הנהגתו הגבוהה של רבינו זצוק"ל גם בעניינים אחרים, שכן, אין זה דבר מצוי במקומות אחרים שהרבי לא יגיד קבלו דעתי. והרבי זצוק"ל התנהג כן מחמת מידת האמת המפורסמת שהנחתה אותו תמיד", מוסיף רבי חיים אורי את הערכתו. "הוראותיו של הרבי בכל העניינים הקשורים לענייני הכלל בישיבה היתה ע"פ רוב, לציית לדעתו של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי מיכל זילבר שליט"א, שעליו סמך הרבי בכל ענייני הנהגת הישיבה, הרבי היה שולח אותי אליו בנושאים שונים באמרו:

"בעיניי סדרי הישיבה וכדומה, פנו לשאול את דעתו של רבי מיכל!".

חינוך לתורה ולחסידות בדורנו

השיח המרתק עם מרן המשגיח שליט"א הולך ומתארך. נראה כי אנו יכולים לשבת עוד ועוד ולא לשבוע משפע האוצרות האגורים בליבו, אך מחוון השעון זועק את שלו, אי לכך אנו מבקשים לשמוע ולהעלות על גבי הגליון, לכל הפחות, מקצת מדרכי החינוך בימינו אלה העמוסים בנסיונות קשים ומרים, שבוודאי הרה"ג רבי חיים אורי שליט"א, עם נסיונו הרב ושימושו אצל גדולי ישראל, ובפרט אצל כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, הוא הוא האיש הנכון לשאול את פיו שאלות מעשיות אלו.

מהו המתכון הנכון לבניית אישיותו של בחור חסידי בדורנו, כשאנו חשופים ביותר לעולם שבחוץ על כל נסיונותיו וסכנותיו? אנו מקשים בפני המשגיח.

רבי חיים אורי: "שיטת החינוך שקיבלנו מקדמת דנא לא נתחלפה!!! וכל מי שמתעסק בחינוך חייב לתת דגש על חנוך לנער... גם כי יזקין.. דהיינו להשקיע בבחור גם בעתידו, ולא רק בהווה, וזה דורש השקעה גדולה מאד, ושימת לב מיוחדת, אלא מאי? אם גם עד היום נדרשה זהירות והשגחה רבה על בחור שלא יפול, הרי שהיום צריך בוודאי להוסיף עוד השגחה ומשנה זהירות, כמו גם להרבות יותר בעידוד וחיזוק הבחורים, וחישולם לקראת הנסיונות, שכן הסכנה כיום קשה שבעתיים לעומת מה שהיו צריכים להיזהר עד היום. ("כל זאת לאפוקי מאלו האומרים שצריך להתאים את דרך החינוך לטיב הדור, ח"ו, שהרי כמו שאנו מאמינים 'שזאת התורה לא תהא מוחלפת' - כך ממש גם הדרך לשמירתה של התורה לא תהא מוחלפת לעולם!!!")

איך מאהיבים את אורחות הישיבה וסדריה על הבחור, כדי להשרות בליבו תחושת סיפוק ואושר בחלקו הגדול?

רבי חיים אורי: "הנה, דפוס ותבנית הישיבה כהיום בהחלט השתנה! אם פעם היתה הישיבה בנויה בצורת 'ביהמ"ד' כשבחור שנפשו חשקה בתורה התיישב ללמוד, הרי שהיום חייבים לקבוע לבחור, סדרים גדרים ותוכניות, ובד בבד צריכים היום להעניק הרגשת סיפוק עשרת מונים.

"וב"ה, ישיבתנו הקדושה משתבחת בעניין זה, הצוות עמל במיוחד להקנות בלב הבחור הנאה וסיפוק מעצם שהותו בישיבה, ומכל סדרי הישיבה, וראש הישיבה שליט"א ואיתו הרמ"ם שליט"א מחד, ובוגרי הישיבה החשובים מאידך, מהווים דוגמא אמיתית של אהבת תורה וסיפוק רוחני. בנוסף לכך נוסד בישיבה סדר הנקרא בשם: 'קנין מסכתא',

ובמסגרת סדר זה חוזרים הבחורים על כל המסכתא הנלמדת, ומשלימים אף את הדפים שאינם נלמדים בסדרי העיון והבקיאות, לשם כך הוקדש זמנו של סדר ג', ומגמה זו ב"ה נושאת פירות והבחורים יוצאים ותלמודם בידם ממש".

כך נלחמים היום ביצה"ר ותחבולותיו!

רבי חיים אורי: "הרבי זצוק"ל היה אומר תמיד ומסביר שעיקר הקניין שצריכים לקנות בישיבה, זה ההרגלים. הרגלים של מידות טובות הרגלים של תוספת הנהגות טובות. הרבי היה אומר שהישיבה לא נוסדה עבור עצם לימוד התורה שבה, שהרי ללמוד אנו צריכים במשך כל ימי חיינו, אבל את השנים הטובות שהבחור נמצא בישיבה, הוא צריך לנצל כדי להשריש בעצמו את יסודות החיים, וזאת על ידי הרגלים טובים ומידות טובות.

"הוא התבטא פעם בפני, דהנה אנו אומרים בכל בוקר: "יה"ר מלפניך... שתרגילנו בתורתך ודבקינו במצוותיך, ואל תביאנו לא לידי חטא" וכו', כל המשך הבקשות דשם, וביאר הרבי, שכאן רואים כי לפני הכל צריך שיהיו ההרגלים טובים, ולכן אנו מבקשים תחילה שתרגילנו בתורתך', ורק אח"כ, כשתחילת דרכנו יציבה בהרגלים טובים ונכונים, אפשר להמשיך ולבקש על הדברים הנוספים להנצל מחטא ועוון וכו', שכן, הכל תלוי בהתחלה, וברגע שמתרגל אדם בדרך הנכונה, הכל כבר יתנהל בטוב".

ערנות - תריס בכני הפורענות

אחד מן הנושאים המטרידים את המחנכים ביותר, הוא השאלה הגורלית, כיצד ניתן לזהות על בחור אם הכל מתנהל אתו למישרים, או שמא ח"ו תלוי ועומד על פני מדרון חלקלק, הלא לדאבוננו, ראשיתה של ההתדרדרות אינה בולטת מיד, ופעמים שרק כשפנימיותו של האדם מושחתת לגמרי, רק אז מתבטא הדבר בחיצוניותו, עובדה שמקשה מאוד בנסיונות לטפל ולהציל אותו כשעוד ניתן להציל.

הכיצד ניתן להתמודד עם בעיה זו? אנו מבקשים לשמוע מהמשגיח.

רבי חיים אורי: "קודם צריך אכן להדגיש שוב ולדעת שהמדרון היום הינו תלול בהרבה ממה שהיה עד היום. הוא חד מאוד וקצר הרבה יותר!!!

"אך התפקיד המוטל עלינו, המחנכים, הוא לקיים מעקב יום יומי על הבחורים, שעל

להקנות בלב הבחור הנאה וסיפוק בחורי חמד בשיביתנו בריתחתא ובחדוותא דאורייתא

ואמנם, כדי שסביבה תשפיע על האדם לטב ולמוטב, הוא צריך להיות "מחובר לסביבה", (כפי שקורה בדרך כלל).

כל השפעה תלויה בחיבור לסביבה, זאת אומרת, "סביבה" אינה בדווקא מי שנמצא פיזית ליד הבחור, יכול אדם לגור בשכנות לאדם רע ולא להיות מושפע ממנו - בגלל שאליבא דאמת אינך מחובר אליו, ומצד שני יכולים להיות מושפע מאוד ממישהו שנמצא הרחק, כיון שישנה קירבה רעיונית לאותו אחד!

אמרתי פעם באסיפת רמי"ם בישיבה, שעצם האווירה בישיבה כבר מחנכת ומשפיעה הרבה יותר מפעולות החינוך המעשיות שננקטות. ואי לכך חשוב יותר ליצור אווירה חיובית בישיבה, מאשר לעמוד לבחורים על הראש.

לאווירה בישיבה יש השפעה עצומה על הבחורים שחיים בה, ואם האווירה בישיבה איננה כדבעי ח"ו, יכולים לדבר ולחזור ולדבר ודקות אח"כ הכל מתפוגג וחסר השפעה ממשית, כי אין אווירה טובה! זהו כוחה של הסביבה!

ג. ההשקעה.

אינה דומה השקעה זו שמושקעת בחינוך לתורה ויראת שמים, להשקעות אחרות הגשמיות שבעולם וכדו'.

כי בעוד שבהשקעות אחרות אין אדם בטוח ברווחיו, אם יצליחו ישא פירות, ואם

דרכו בקודש ומ"מ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אשר משאת נפשו לראות את תלמידי הישיבה עולים ומשגשים בתורה וביראת שמים טהורה.

על שלושה דברים

לאור היסודות המוצקים של כ"ק אדמו"ר זצוק"ל בדרכי החינוך, כפי שלמד המשגיח שליט"א מפי כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, בתרחישים שונים, לאחר שנים מלאות שבהם ישב עם הרבי זצוק"ל תדירות בענייני הישיבה והחינוך, נאות המשגיח שליט"א לפרט לנו מנסיונו הרב והמעשי את עיקרי משנתו אשר למד והשכיל, שלושת הדברים שהם עיקר ההצלחה בחינוכו של בחור לדרך התורה והיראה לכל ימי חייו:

א. התפילות והסייעתא דשמיא.

זהו הכלל הראשי והעיקרי, שהרי שום דבר אינו זז ממקומו, ואינו יכול להתבצע ללא התפילה החמה של ההורים והמחנכים, ואף הבחור עצמו שהוא - יותר מכולם - אחראי על גורלו, ובעקבות התפילות והתחינות בוודאי בא תבוא הסייעתא דשמיא ועמה תוצאות ברוכות של זרע ברך ה'.

ב. הסביבה.

זו כוללת את המשפחה, את צוות הישיבה, ובעיקר את החברים. בחור הרוצה לפרוח ולשגשג חייב להתקשר לסביבה טובה,

הקניית מבט חיובי לאדם מאומצת היום כשיטה להוציא אנשים מבעיותיהם. "השבח לקל, שאצלנו בישיבה יסוד חיובי זה נקלט היטב, מה שהביא, ב"ה, לעליה עצומה ברוח הישיבה.

"ניתן לראות את המבקשים הרבים שישנם אצלנו, בכל שעה שתבוא לישיבה, אם לפנות בוקר או בבין הסדרים, בערש"ק או בשבת אחה"צ תוכל לראות הבחורים יושבים ולומדים בהתמדה!!! ואני תולה את הדבר באווירה החיובית השוררת בישיבה, הבחור מאמין שטוב לו לקום מוקדם וללמוד, גם בגלל המבט החיובי שהושרש בו! ואני יכול להעיד שבמגעי התכופים עם כלל הבחורים אני רואה ב"ה סיפוק רב ואושר נפשי אצל בחורי הישיבה!"

מחובתי לציין כי תודה לק-ל יתברך שמו, אשר לא השבית לנו גואל, ממלא מקומו וממשיך דרכו בקודש, כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, אשר כל עיתותיו יומם וליל מוקדשים להרמת קרנה של הישיבה הן ברוחניות והן בגשמיות, והבנתו החינוכית הרחבה ונסיונו העצום הינם נר לרגלינו.

הקב"ה יהיה בעזרונו, בכח זכות כ"ק אדמו"ר זצוק"ל שהטביע את תמצית דמו בעתיד הישיבה הקדושה, להמשיך ולראות באותם גרעינים אשר זרע הרבי, עליהם עמל ובהם השקיע את לשד כוחותיו, הצומחים ומתעלים לפירות רעננים ומפוארים, לתפארת בית זוועהיל ולנחת רוח ממשך

"ואכן, ישנם מצבים בעייתיים שבהם אני מנסה 'לגשש' אצל ההורים, שמא איני שליחם כלל וכלל, שכן אינם מתאמים את חינוך בנם לדרך וגדרי החינוך בישיבה, אך ב"ה, רוב ככול ההורים משתפים פעולה הדק היטב עם רוחה של הישיבה, ושותפים לאותה שאיפה, לגדל את הבחור לתפארת, והרבה תועלת אנו מקבלים משותפות זו, כי באופן טבעי יש להורים השפעה על הבחורים, ואף שאחד מתסמיני 'גיל ההתבגרות' הוא קושי בקבלת דעותיהם של ההורים באופן כזה או אחר, אעפ"כ בדרך כלל עדיין ישנה השפעה מועילה לדעת האבו"

היכן מתבטאת "עבודת המידות", לבחור בישיבה, שאין דאגות של בעל בעמיו הרובצות על צאוורו, כמו גם עול הפרנסה, וכדומה?

רבי חיים אורי: "מרכיב מאוד חשוב בסדר יומו של בחור הוא חבריו שחיים עמו, ועבודת המידות נדרשת כל העת, בהתחשבות האחד בשני, אם זה בפנימייה ואם זה בחדר האוכל וכדומה, ניתן לסכם ולומר שהחברה היא מרכיב חשוב מאד בחינוך הבחור למידות טובות, ולכן חשוב ביותר שהבחור ימצא בחברה טובה ונקיה.

פרי הילולים דישיבתנו הק'

"ישיבתנו, ב"ה, משתדלת להעמיק את המודעות כדי לראות תמיד אך את הצד החיובי שבכל דבר, כשרואים את החיובי יש לבחור 'גישמאק' הוא מרגיש שהוא מתקדם ועי"ז יש לו את המוטיבציה להשקיע בעצמו, ופחות נרתע מכשלונות, וכך יתרומם וימשיך להעפיל במסילה העולה בית ק-ל, אגב-

בשעת התפילה, שמצד אחד יכול הדבר להעיד על חיות מדברים אחרים שיש לו לבחור, וזה אומר דרשני, שכן אם הוא אינו מתחבר לתפילה, והרוחניות 'כבר לא מדבר אליו' הרי שהדבר צריך בירור. "אמנם, יתכנו פעמים שסיבת הירדמותו בתפילה נובעת מבעיה אחרת של הבחור, המצריכה גישה מיוחדת לבחור, לתת לו להבין את משמעות הדברים בעומק, ולקרבו בחיבה, במקרים אלו, אין זה מוכיח בדווקא על תהליך עמוק של קלקול פנימי.

"בכלל, עבודת המשגיחות היא עבודה רצופה של מעקב ושיחות פרטיות עם בחורים, ולפעמים על מנת לעמוד על טיבו של בחור ולהבין מצבו על בוריו אין די בשיחה אלא צריך לקבוע איתו סדר לימוד קצר שפותח פתח לליבו".

האיך מטפלת הישיבה בבעיות הנובעות מחוץ לכותלי הישיבה, כגון בחור חלש הנמצא מחוץ לישיבה המתחבר עם בחור מהישיבה?

רבי חיים אורי: "אכן, רוב הבעיות הקשות מתחילות בצורה כזו, והדבר חמור בהרבה מבחור חלש בתוך הישיבה המרפה את ידי חבריו המצוין, שכן במקרה זה אפשר לטפל ע"י השגחה יתרה ושאר אמצעים שעל ידם ניתן לשלוט במצב, אך במקום שהחלש והמחליש הוא בחור זר מקשה הדבר שבעתיים על הטיפול, וצריך להתאמץ קשות כדי להפרידם."

מה נדרש מן ההורים, באחריותם על הנעשה עם הבחור בישיבה?

רבי חיים אורי: "למעשה, חובת החינוך ניתנה להורים ועדיין מוטלת על ההורים. צוות הישיבה הם רק שליחי ההורים לביצוע חובה זו.

המשגיח שליט"א במבחן לתמידי הישיבה

ידו ניתן לראות ולזהות כבר מראש תסמינים שונים שמאפיינים תחילת התדרדרות ח"ו, והדבר דורש דריכות רבה, שהרי הירידה אצל כל בחור מתבטאת באופן אחר. פעמים שהדבר מתעורר מפי המגיד שיעור, שמצביע על נקודה מסוימת שאינה נראית טוב, אצל בחור מסוים, ופעמים, כשרואים בחור שנדרם

"ניתן לראות את המבקשים הרבים שישנם אצלנו, בכל שעה שתבוא לישיבה, אם לפנות בוקר או בשבת אחה"צ תוכל לראות הבחורים יושבים ולומדים בהתמדה!!! ואני תולה את הדבר באווירה החיובית השוררת בישיבה, הבחור מאמין שטוב לו לקום מוקדם וללמוד, גם בגלל המבט החיובי שהושרש בו!"

המשגיח רבי חיים אורי שליט"א
בריתחא דאורייתא בישיבה

לאו יפשוט רגל, הרי ההשקעה בחינוך היא ההשקעה הגדולה ביותר אשר בוודאי נושאת פירות, אם כי לא עכשיו מיידית, אבל לטווח ארוך יותר, אז נובטים הפירות ונראים בחוש תוצאות ההשקעה.

וכגודל ועוצמת ההשקעה בחינוך כך

מתיקותם של הפירות הצומחים ממנה.

‘עיסקה’ זו אינה כרוכה בשום סיכון.

וכפי שכבר אמר אחד מהצדיקים, על הפסוק: “ושמתם את דברי אלה על לבבכם”, ותמה על מילת “על”, מדוע לא נאמר:

“בלבבכם”?

וביאר: שיש לפעמים שהלב נסתם בידי הבעל דבר, ושעריו נעולים לקבל דברים שבקדושה, או אז, אומר הכתוב, אל תמנע עצמך מלדבר, אלא הנח את הדברים האלה על הלב, ובבוא היום כשהלב יפתח ממילא יפלו הדברים פנימה...

החלטתי בלבי לקחת את מחלתו עלי!!!

הרבי. הרבי עונה, ופניו מרציניים - עד כי נראה במוחש שהמדובר בבשורה קשה ששמע - ולאחר ששמע במה דברים אמורים, משך כל השיחה מרגיע הרבי ומבטיח למתקשר מצידו השני של האפרכסת, כי אל לו לדאוג והכל יסתדר על הצד היותר טוב!

כשהרבי החזיר את השפופרת על כנה - לא לפני שחזר והבטיח בביטחון מוצק למתקשר המודאג, שאין מה לדאוג, ואף

מסוכנת ביותר רח"ל.

“והנה”, נענה אלי הרבי בפשטותו “הרבה הכרת הטוב יש לי ולכל החסידות כלפיו, וחשבתי לעצמי, הרי אנוכי זכיתי ב”ה להשיא את כל ילדיי, וליהודי זה ישנם עוד ילדים בביתו, ומה יש לי להפסיד??? פרש הרבי את ידיו, ובהבעה של מה בכך מפטיר הרבי זצוק”ל במסירות הנפש, “לכן החלטתי בלבי לקחת את מחלתו עלי!!!

מסירות נפש כפשוטו ממש!!!

עמדתי נדהם נוכח המחזה אשר ראו עיני זה עתה, כיצד כ”ק אדמו”ר זצוק”ל מוסר נפשו כדי להציל חייו של יהודי אחר, כאשר הוא נושא ונותן עם חייו, שהוא כבר סיים להשיא את צאצאיו, ואותו יהודי עדיין לא. ותוך שאני מהרהר במה שראיתי, פנה אלי הרבי ואמר: “דארפסט דאס נישט איבער זאגן פאר קיינעם...” (אינך צריך לספר זאת לאף אחד).

יצאתי מעם הרבי זצוק”ל והתהלכתי באותו היום כהלום רעם, ומחמת שלא יכולתי לשאת את עוצמת סיפור זה לבדי, וכדי שלא יאמרו שבדיתי הדברים המבהילים מליבי, ירדתי למחרת אל המנהל הרה”ח ר’ אהרן יוסף דייטש שליט”א, וסיפרתי לו דברים כהוייתם.

את המשך הסיפור לדאבוני איני צריך לספר: זמן קצר לאחר הסיפור, חלה כ”ק אדמו”ר זצוק”ל את חליו האחרון ועלה בסערה השמימה.

ואותו יהודי חולה שהתקשר...? ההוא ב”ה חי ונושם היום כאחד האדם!

אני זוכר, מציין רבי חיים אורי שליט”א, כי בשעת הלווייתו רוויית היגון של הרבי זצוק”ל, נתקלתי בר’ אהרן יוסף דייטש שליט”א, שאלו בבכי מר ואמר: ‘מיר ווייסן דאך דער אמת...!!!’ (הלא אנו יודעים את האמת על מה שהתרחש).

אגב סיפור זה, ניתן להבחין בגודל ההערכה והאמון שרחש כ”ק אדמו”ר זצוק”ל לרבי חיים אורי, ולמשרתו הרמה ופעליו הברוכים בישיבה הקדושה, עד כדי ששיתפו במחשבותיו הנוראות, זאת למרות שתקנתו הידועה של הרבי זצוק”ל בענייניו הפרטיים: ואמנם, רבי חיים אורי אשר גם עתה לאחר שנים מאותו מעשה, עדיין הוא נפעם כולו בספרו מעשה נורא זה, כמחנך

הטוב שהוא חש כלפיו.

וכמובן את עניין ה”מסירות נפש” שהרבי זצוק”ל לא היסס לקבלו בשוויון נפש, באשר לא היו אצלו שום חיים מלבד דבקות בקב”ה ובתורתו הקדושה, והבין בדעתו הקדושה שכך רוצה הקב”ה מעמו, הרי שמסר את נפשו מיידית ללא מחשבה שניה!!!

”מה שבטוח, שאילו לא הייתי נוכח במאורע נורא ההוד הזה, לא הייתי מאמין כלל כי התרחש”, מסיים המשגיח רבי חיים אורי בהתפעמות

מתברכים אצל רבינו שליט”א
המשגיח שליט”א עם בניו

מערכת "אהבת איתן" יצאה לפרויקט "החשיפה", ביקשנו להסיר את לוט הפשטות העבה מעל אישיותו ודמותו של רבינו כ"ק אדמו"ר מהר"א זצוק"ל, בצדדים הפחות גלויים וידועים לעין הציבור:

הרה"ח רבי מנחם כהן שליט"א, מן החסידים הוותיקים שבחבורה, ששיג ושיח קרוב היה לו עם רבינו עוד תקופה ארוכה טרם ישב על כסא ממלכתו הרוממה בהנהגת זוועהיל המעטירה. משמיע באזנו את הגילויים המרתקים « קראו והוסיפו לקח.

נחשפה

מאחורי מסווה הפשטות

הרב ר' מנחם שליט"א
בשמחת בית השואבה המרכזי ומלוה מלכה זוועהיל ירושלים

"הרה"ח רבי מנחם כהן שליט"א, הוא האיש ששהה במחיצת רבינו (בחיי אביו הקדוש) אולי יותר מכל אחד אחר" כך מעידים בפנינו רבים מהחסידים המבוגרים שבחבורה. ר' מנחם היה עשרות שנים שכן קרוב לבית הרבי זצוק"ל, רק קיר דק הפריד בין דירתו לדירת הרבי, הוא אולי האיש היחיד שיוכל לספר על "לילות שלמים" שהעביר בשיחה מחכימה עם כ"ק אדמו"ר זצוק"ל, כשרבינו נוהג בו מנהג חבר אל חבר. באותן שיחות נפתחו לפני ר' מנחם מעט מאוצרותיו הכמוסים של הרבי, אור חדש נשפך על צדדים רבים באישיותו הנשגבת של הרבי זצוק"ל, שהעולם לא הכירם ולא שמע עליהם. על הדברים הללו אנו מבקשים ללמוד בשיחתנו עם ר' מנחם, ואמנם זכרוננו של איש שיחנו חד וברור ב"ה, ובעת השיחה הרי הוא דולה ממעמקי מוחו עובדה מכאן ושיחה משם, המצטרפים לכדי תמונה שלימה לדמות דיוקנו של הרבי זצוק"ל, שמוארת מעתה בזווית חדשות, ואור כליל מידותיה מפציע ומזהיר כוהר הרקיע.

גדול בתורה

בראש ובראשונה מפנה ר' מנחם אלומת אור אל עבר גדולתו הנסתרת של רבינו זצוק"ל בידעת התורה ובעיונה, זהו פרט שהרבי השתדל תמיד להסתירו ככל שיכל, ור' מנחם מביא לנו גילויים חדשים בנושא:

**הרבי שמע
את דברי ואמר
לי: 'אה, סוגיא
פלונית? בוודאי,
הלא יוצא שם
כך וכך', הוא
פירט לי את כל
החידוש עוד בטרם
הספקתי לאמרו,
מבלי לעשות עסק
גדול, השתוממתי
מגאונותו של
הרבי, ושאלתיו:
'מנין לו החידוש
הזה?'**

בציבור לא הבינו את דבריי מפאת המראי מקומות הנדירים, לפחות אני אחזור בפניך על הדברים'.

גם ידוע שבערוב ימיו כשגופו נחלש מאוד, היה יוצא בכל יום לשאוף אויר צח לבריאותו, ואז בשעה שהיה צועד היה לוקח עמו אברך אחד, מתלמידי ראש הישיבה הגאון ר' מיכל זילבר שליט"א, והלה היה חוזר לפני הרבי על שיעורו של רבי מיכל, להנאתו של הרבי זצוק"ל".

אמנם הרבי זצוק"ל השתדל להסתיר את גדולתו זו, אך כל מי שהיה קרוב יותר לחייו, וביותר בני משפחתו שחיו עמו הבחינו במהרה בגדולה זו. "אני זוכר, שתמיד לאחר שהייתי מדבר עם נכד הרבי בדברי תורה, היה הרבי נהנה לחקור אותי בסוגיות שעליהם שוחחנו, להקשות ולתרץ בהם כאילו למדם זה עתה. כן גם כשהיה בא ת"ח כלשהו לשאת דרשה בביהמ"ד, אח"כ כשדיברתי עם הרבי היה מבקש לשמוע את דברי הדרשה, ולהתעמק בפרטי ההלכה" מוסיף רבי מנחם.

קרבנו הגדולה של ר' מנחם לכ"ק אדמו"ר זצוק"ל, שהיתה מלבד קרבת חסיד ורבי, גם קרבת שכנים, מאפשרת הצצה להנהגת רבינו גם בזמנים בלתי רגילים. "היה זה דבר שבשגרה שהטלפון בביתו של הרבי היה מצלצל בשעות לא שעות. אנו כשכנים יכולנו לשמוע את הטלפון בשעות הקטנות

של הלילה שבהם שרר השקט בכל העיר השקועה בשנתה, אבל בבית הרבי לא היה יום ולא היה לילה בהתמסרותו לעזרת עם ישראל" מספר ר' מנחם.

"אני זוכר בעת שרעמו האזעקות המפחידות בחוצות העיר - בימי מלחמת המפרץ - ביקשתי לטלפן לאחד משכני, ובטעות התקשרתי לבית הרבי, כשהתבררה הטעות והרבי שמע את קולי, הרגיע הוא אותי במילתא דבדיחותא. נוכחתי לראות כי הסיטואציה המבעיתה הלזו כאילו פסחה מעל הרבי זצוק"ל שלא איבד את שלוותו וגם ידע להתבדח ולשמוח אז". ר' מנחם מפנה אותנו אל ביתו פנימה של הרבי, שם גידל הרבי כידוע לבד מילדיו שליט"א, עוד כמה ילדים שאימצם לליבו בידיים פתוחות, וחינכם בביתו כבניו ממש! "אני זוכר בטרם נישואיו של אחד מאותם ילדים בשעה טובה, דאג רבינו לכל פרט ופרט בעניינים הגשמיים שלא כדרכו, הוא חישב כל מלבוש ומלבוש שנצרך לחתן ולאברך הטרי, וקנה עבורו את המלבושים הכי מכובדים, כמו גם את שאר צרכי החתונה באופן הכי נאה שאפשר.

את אבחנתו הדקה של הרבי זצוק"ל, מגלה לנו ר' מנחם, באנקדוטה מאותם ימים קשים, "כשחילקו את 'מסכות הגו' מפחד האיום שיירו על ארץ ישראל טילים

שבת יארציית בעל היקרא דמלכא תשע"א, כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א מזוועהיל ארה"ב יוניון סיטי - בבית בעל האכסניה הרה"ח רבי מנחם כהן שליט"א

לא קונבנציונאליים הנושאים חומרים כימיים מעירק, סירב הרבי לקחת אותם לעצמו וכן לבני ביתו, בבטחונו המוצק כי כל רע לא יאוונה, אמנם עבור הילדים ששהו וגדלו בביתו כן לקח. הוא אמר מדוע לתת להם הרגשה של שונים בתלמוד תורה כאשר כל החברים מגעים מצוידיים במסכות!"

כן מספר לנו ר' מנחם על צומו הקבוע של הרבי בימי שישי של פרשיות ה'שובבי"ם', בערבי שבתות אלו היה הרבי גם נגיש לפני העמוד בתפילת המנחה. אך הרבי ידע להסתיר זאת, כך ששום חסיד לא הרגיש כי הוא צם באותם ימים.

עט סוכר מהיר

עוד טפח שמתגלה מחיי רבינו הוא חביבותו הגדולה ללימוד דברי ימיהם של גדולי החסידות, ובכלל לאמרות ופתגמים של צדיקי הדורות, "דרכו המיוחדת כשדן בעניינים אלו היתה לרדת עד לפרט האחרון, כך היה מוודא את אמיתות הסיפור" מתאר ר' מנחם, "הוא היה אומר לי תמיד על מעשיה כזו או אחרת: 'מנחם, צריך לברר את התאריכים של הנושא והנשוא במעשה זה אם הם מתאימים', הוא לא חסך את האמת

החשיפה מאחורי מסווה הפשטות

הרב מנחם כהן שליט"א בעת השיחה במסגרת הכנת כתבה זו

מאיש, ואם היה מעשה חסידים שקיבל הרי זה סימן שמקורותיו ופרטיו היו מוצקים ללא ערעור".

הרבי שידידו רבו לו במלאכת הכתיבה, והיה בקיא במהלכי הסופרים הכוללים בין השאר את עבודת ה"שיפוע" במעשיות שרשמו, היה מסנן כל עובדא וסיפור שבאו לפניו, בשבעה כברות, עד שהיה בטוח ללא צל של ספק כי הדברים המסופרים מובאים כהויות. ר' מנחם מספר: "היה מעשה שראיתי, כשבא אליו אברך שבקש להוציא לאור ספר על 'סיפורי זוועה', וביקש את הגהתו של הרבי. 'הרבי 'חתך' לי את רוב הספר" סיפר לי האברך ההוא. אני זוכר שכאשר נכנסתי אז לרבי שאלתי אותו מה פסול מצא בסיפורים המובאים בספר זה? ענה לי הרבי: 'בא ואתן לך דוגמא קטנה, בחלק מהספר הוא מביא כמקור את אדם פלוני, שאמנם נראה נשוא פנים ואמין, אך... כאן פירט לי הרבי טעם לפגם במעשיו של איש זה, והוסיף: 'הנה לאותו אדם ישנו אח שהוא נראה אמנם פחות מכובד ומרשים מאחיו הגל', אך אותו אנו מכירים ויודעים כי ירא שמים הוא!'

"כזו היתה שבת ביקורתו של הרבי, חדה ובלתי מתפשרת. וכשמקור הדברים לא היה ראוי בעיניו, היה כל הסיפור נפסל כלא היה!" עוד נזכר ר' מנחם בנימה נוסטלגית משהו: "אני זוכר את הרבי בתור אברך כשהוא יושב והוגה בסיפוריהן וחזיהן של צדיקים שעות ארוכות יחד עם ר' לייבל לעוין ז"ל - עורך 'המודיע' - ר' לייבל שהיה בקיא גדול

להתפלל בשנים הבאות, אבל כדי להקדים תרופה למכה - אם תבוא, דאג להבהיר את הנקודה הזאת שהיא שורש לרבים מן המחלוקות בבתי כנסת אחרים.

"אבל זה יכולני לומר לכם, כי ה"ישר כח" שקיבלתי מהרבי לאחר התפילה היה כה לבבי וחם - גם בשנותיו האחרונות כשהיה בשיא חולשתו - כשהרבי מוסיף כמה הוא נהנה לשמוע את תפילתי", נזכר ר' מנחם בערגה, "עד שרק כדי לקבל תודה זו מהרבי זצוק"ל, היה כדאי עבורי לגשת כש"צ לתפילות הארוכות והמתישות של הימים הנוראים!" "פרטים קטנים אלו היו מחוץ לתחום השגותיו המרוממים של הרבי זצוק"ל, וכשהשיא את בנו שליט"א לא ירד עד כדי כך, אבל כשהיה מדובר בילדיו אשר אימץ יצא מגדרו בדאגתו גם לפרטים השוליים ביותר". אמנם שיחתנו עם ר' מנחם רצופה היא גילויים וחידושים על אורח חייו של רבינו זצוק"ל, אבל גם סיפורים "שגרתיים", על מופתים גלויים נשמעים מפיו:

"אחד מקרובי הרגיש לא טוב ולא ידענו את הסיבה, בעצת הרופא הלכנו לביה"ח לעשות בדיקה פנימית. כשבדק הרופא את תוצאות הבדיקה החל הלה לומר כי הוא חושש שמדובר במחלה חמורה רח"ל, ואי לכך יש לערוך בדיקות יותר מקיפות ומעמיקות! אבל לבי לא היה שלם עם החלטה זו שבאה מחוסר ודאותו של הרופא, וסירבתי לאשר את אותם בדיקות חוזרות. אך הרופא הזה התעקש והפעיל עלי מכשש לחצים כפשוטו, כדי שנערוך את הבדיקות. "בצר לי נכנסתי אל הקודש, סיפרתי לרבי את כל הסיפור ושאלתי את פיו מה עלי לעשות. הרבי זצוק"ל שראה את לבי הכבד עלי, ואת גודל צערי, פתח בטוב ליבו בדברי צחות שנונים כדי לעודדני, כדרכו תמיד, רק אחר כך פנה לעצם העניין, והכריע: 'לא, אין צורך בבדיקות נוספות!' "כשיצאתי מן הרבי הרגשתי כי סלע כבד נגול מעל לבי. עתה ידעתי בדיוק לקראת מה אנוכי הולך, בלי נקיפות מצפון שעורר אותו רופא. פניתי אל הרופא ואמרתי לו: 'הרבי אומר שלא צריך עוד בדיקות, אז לא עושים!', הרופא ניסה עדיין לערער ואמר: 'כן, זה תמיד מה שהרבנים אומרים', אבל אני התעקשתי, ולבסוף מנעתי את הבדיקות החוזרות. ואמנם לבסוף נתברר שבאמת בדיקות אלו לא נדרשו כלל, וכל חששותיו של הרופא התבדו ב",ה כדברי הרבי".

טוב לב תמיד

כמי שנתמנה ע"י הרבי לשמש חזן בימים הנוראים, אולי תספרו לנו על כך? "דבר מעניין בנושא זה, הוא שהרבי השכיל בחכמתו למנוע אי נעימויות השכיחות ב'כיבוד' זה בשאר מקומות, כאשר הוא ביקש אותי לגשת לעמוד לתפילת ראש השנה, הבהיר כי אינו רוצה ב"חזקות" על התפקיד. כך, אע"פ שבסופו של דבר הייתי זה שניגש

עוד כאברך בחיי אביו אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, כמי שהיה מכריע בנושאי גבאות וכדומה, וכמי שהיה מייעץ לאביו זצוק"ל בכל הנושאים העומדים על הפרק, הרי מטבע הדברים מתעוררים אז מחלוקות ואיבות, אבל הרבי זצוק"ל שאף גם בא מדי ערב לביהמ"ד ללמוד עם אביו הקדוש, ושהה רבות עם הציבור, לא הסתבך אף פעם במחלוקות הוא עמד תמיד מן הצד ונשאר אהוב על הכל. "מי שמתמצא במצב הימים ההם כשאנשים היו חסרי אמצעים, ושאלת הכיבודים בביהמ"ד תפסה מקום נכבד וכמעט קיומי, במצב כזה להשאיר אהוב ומקובל, בלי שום קונפליקט של 'בין אדם לחברו' היה גדולת נפש יתירה!" מציין ר' מנחם.

"כן היו הרבה מעשים שאני זוכר כשאנשים באו לרבי בטענות ומענות, ופעמים שממש הציקו לו, אבל הרבי התעקש להשאר בשתיקתו, בכל הפעמים הוא לא הרשה להגיב, או לעשות עניין מכך, הוא שמע את חרפתו ולא השיב, עד שברבות הימים הושתקו הדברים מאליהם.

"ואכן, הרבי זצוק"ל הצליח ביותר, כאשר בתקופת כהונתו בהנהגה התמסדה מאוד קהילת זוועה, וכאשר אני רואה את האברכים כהיום אני מתפעל ואומר לעצמי כי יש להם במה להתגאות מול כל קהילה אחרת ואברכים אחרים! זוהי פרי השקעתו של הרבי להחזיר מסירות נפש בלב החסידים, להשתתף בקביעות בתפילות עם הרבי בשולחנו הטהור, ובשאר הסדרים, ולפעול למען הצלחת

הרה"ח רבי מנחם כהן מתלווה לכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בחוה"מ סוכות תשע"ב

חסידים מובהקים אלו נוהים אחר הנהגת הרבי באש ובמים, בצורה מעוררת השתאות.

"זוהי לדעתי הצלחתה של זוועהיל כהיום, בהנהגת כ"ק אדמו"ר שליט"א. שנשמרים בכל חוקף ולא נכנסים למחלוקת אלא אדרבה מתרחקים ממנה!" מחוה ר' מנחם את דעתו. ולנו לא נשאר אלא להודות לה' על חסדיו הגדולים עמנו ששלח לנו אבירי הרועים להדריכנו בימים טרופים אלו, ולקוות ולייחל כי כאשר עד הנה עזרונו רחמיו יתברך, כן לא יטשנו לנצח.

ההחשיפה מאחורי מסווה הפשטות

מהתקרבותו של החסיד רבי אליהו גרמייזא זצ"ל אל כ"ק רבינו מהר"ש זיע"א ע"י החסיד המופלא רבי אלי' רוט זצ"ל, ועד לעובדות המופלאות בשגב מחיצת כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל:

להאמין ללא סייג

רשי משפחתו של איש שיתנו, נעוצים, למרבית ההפתעה, בבית המדרש של תלמידו הגר"א זיע"א. זקינו אבי אביו היה רבי אברהם אהרן גרמייזא זצ"ל מראשי ישיבת תפארת בחורים הידועה, שבמאה שערים, אותה ישיבה שלאחר שנים הנהיגה הגר"ש אלישיב זצ"ל.

לבית 'ליטאי' זה נולד אביו של רבי נתן זאב, החסיד רבי אליהו גרמייזא זצ"ל, בין החומות של העיר העתיקה בירושלים, רבי אברהם אהרן כרוב בני ירושלים דאז, שלח את בנו הילד אליהו ל"אונגרישע תלמוד תורה" (שומרי החומות), ומשגדל הילד והגיע לימי הבחירות עבר הלה יחד עם שאר בני כיתתו, לישיבה הקטנה של שומרי החומות, וכאן בא השינוי הגדול בחייו.

ישיבת "שומרי החומות" זכתה שישמש בה כמגיד שיעור, בעל אישיות ספוגה מלאה ועמוסה בתורה עבודה וחסידות לרוב, הוא החסיד המופלא רבי אלי' רוט זצ"ל, שבנוסף לאישיותו החמימה הכובשת היה יותר מהכל תלמידו כבנו של רבינו המהר"ש זיע"א מזוועהיל, ומשפגש רבי אלי' (רוט) את רבי אלי' (גרמייזא), נחרץ גורלו של זה האחרון להפוך לחסיד נלהב בכל נימי נפשו.

התכשטות הגשמיות בקריאת שמע

יום אחד, לאחר שכבר התבסס היטב הקשר הנפשי העמוק בין החסיד רבי אלי' רוט לתלמידו רבי אלי' גרמייזא, נענה רבי' אלי' רוט ואמר: 'בא ותראה איך נראית תפילתו של צדיק וגדול', רבי אלי' גרמייזא הסכים בנפש חפיצה, מזה זמן ביקש לתהות על קנקנם של האדמו"רים שכל כך מלהיבים את חסידיהם שמשוים מהם כל היום.

כדי לראות את הצדיק לקח רבי אלי' רוט את תלמידו היישר ל...שטיבלאך שבשכונת בית ישראל, שם היה המהר"ש מתפלל עוד בטרם היה לו מניין בפני עצמו. השניים בא אל השטיבלאך לפני תפילת המנחה, ורבי אלי' הדריך את תלמידו לעמוד ולהסתכל על הצדיק בהתפללו את תפילות מנחה וערבית.

רבי אלי' גרמייזא עומד ומביט בצדיק כשהוא פותח בתפילת המנחה, והנה הכל כרגיל... הוא לא מבחין בשום 'עבודה' מיוחדת, שום התלהבות חריגה, הוא משתומם מה רצה רבי אלי' רוט להראות לו, אך אומר הוא לעצמו מן הסתם בתפילת ערבית, כשיגיע הצדיק לפרשת 'שמע ישראל' וקבלת עול מלכות שמים, בוודאי אז אראה דברים מיוחדים ונשגבים כאן באיש אשר יושב למולי. וכך בעודו עומד וממתין בין תפילת מנחה לערבית, יושבים רבי שלומקה ורבי אלי' רוט תלמידו המובהק, ומדברים בגנות

הר"ר רבי נתן זאב גרמייזא שליט"א בלחיים לפני תפנית השיחה

המידות רעות של כעס וגאווה...! לאחר שגמרו את ה'שמוע'י בנושאים אלו, החלו להתפלל ערבית, ויהי בקריאת שמע והנה לתדהמתו של רבי אלי גרמייזא הבוחן בדריכות את הצדיק הוא מבחין כי רבי שלומקה... נרדם!!!

רבי אלי שהחינוך הליטאי היה מושרש בעצמותיו שוב לא יכול היה לסבול את ההנהגה הזאת, מיד לאחר מעריב ניגש אל החסיד רבי אלי רוט ו'שפך עליו קיתון של רותחין', בשביל לראות יהודי שנרדם בקריאת שמע קראת לי? אך רבי אלי לא נבהל כלל, ובטוב טעם הסביר לו ואמר: 'אינך מבין מה ראית! הלא דווקא את זה ביקשתי שתראה, את הצדיק בשעה הכי נעלה של התפשטות הגשמיות!'

"כשנכנסתי באחד הפעמים יחד עם אבי אל הרבי ה'ישועות משה' מוויז'ניץ זצוק"ל, סיפר לו אבי את כל המעשה הלוה, וכשסיים התפעל הרבי מויז'ניץ מאוד ונענה: 'הלא

זאת היא דרגת הנביאים', מוסיף רבי נתן זאב שליט"א.

מה שראיתי אז אני רואה עתה!

"אני נהגתי לבוא עם אבי רבי אלי זצ"ל ל'טישים' של הרבי מוהר"א זצוק"ל, מעיד איש שיחנו, "ואבי זצ"ל היה לו 'חוש ריח' מפותח מאוד בקשר לצדיקים ולא יכלו להערים עליו בנושא זה, הוא לא היה אומר דברים 'סתם'. ופעמים תוך כדי ה'טיש' החווה בידו על הרבי זצוק"ל ואמר לי בהתרגשות: 'הסתכל עכשיו! זהו התפשטות הגשמיות!'. באותם מצבים היה אבי בסערת רוחו מתלהב ואומר: "מה שראיתי אצל רבי שלומקה אני רואה אצלו! כ"כ היתה הערצתו של אבי אל הרבי שאצלנו בבית חיינו ונשמנו את הרבי מהבוקר עד הערב!

גם זכה לספוג מעמו סטירה על לחיו, וכידוע שסטירה מהבית ישראל היה מעשה גדול, וכמו כן הסתופף אצל אדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זיע"א ואצל האמרי חיים מויז'ניץ זיע"א. כשהגיע הרבי מוהר"א זצוק"ל למושב 'יסודות' לשבת התאחדות עם החסידים, היה זה לאחר הפצרות חוזרות ונשנות של רבי אלי גרמייזא שהתגורר שם באותו זמן, כוונתו של רבי אלי היתה טהורה כדי שתהיה לרבי היכולת לנפוש ולנוח במקום שקט ללא ההמולה התמידית שבה היה חי. שבערב שבת קודש עמד רבי אלי, שהיה דבוק בכל מהותו אל הרבי, וצחצח את נעליו של הרבי מחוץ לחדר, הרבי הרגיש כי רבי אלי מתעסק במשהו, ושאלו "מה הנך עושה שם?", רבי אלי ענה במליצה כי הוא מקיים את הפסוק שבשיר השירים "מה יפו פעמיו בנעלים"...

לחצתי את ידי הגה"ק מסאטמאר

בתוך "חממה" זו של דבקות רושפת אש קודש בצדיקים, חונך איש שיחנו רבי נתן זאב גרמייזא שליט"א, וכפי שאומר העולם 'התפוח לא נפל רחוק מהעץ', אבי זצ"ל השקיע את כל נשמתו עבור החינוך הכי מדוקדק לבנים! מספר רבי נתן זאב מזכרונות ילדותו. "כשהייתי תינוק והייתי צריך להכנס לכיתות הקטנות של התלמוד תורה, בא אבי לרבי אלי רוט זצ"ל שאליו היה קשור מאוד, ואמר לו שברצונו שבנו ילמד בתלמוד תורה באידיש.

"רבי אלי זצ"ל אמר לאבי: אם אתה רוצה כך, שלחתי לתי"ת 'סאטמאר', סיפור זה היה בשנת תשכ"ה, כשמרן הגה"ק אדמו"ר רבי יואל מסאטמאר זיע"א בא לארץ הקודש, וכילד בת"ת שמהר"י ביקר בו דחף אותי אבי קרוב אל הרבי זיע"א וזכיתי בהתרגשות אדירה ללחוץ את ידו הטהורה, כל זה באותה שנה יחידה שלמדתי ב'סאטמאר', לאחר מכן עברתי ללמוד בת"ת של קלויזנבורג בנתניה". גם חינוכו של רבי אלי גרמייזא אביו של רבי נתן זאב הוענק בצורה זכה וטהורה, במסירות נפש לשמור על סביבתו הנקיה מכל סיג ופגם, איש שיחנו מתאר: "לאחר המלחמה בתש"ח כשגורשו כל תושבי העיר העתיקה, חילקו אז לאנשי ירושלים דירות חינם בשכונת קטמון שננטשה ע"י הערבים.

"כשקיבלה סבתי את ההצעה הזאת היא דחתה אותה בתוקף, היא אמרה שהיא מעדיפה להתגורר בבית קטן ומט בשכונת בתי מילגר, אבל עם סביבה קדושה, מאשר בבית מפואר בשכונת קטמון שהיתה אז מנוכרת...".

הקב"ה עושה הכל

"בכל פעם שהיה אבי היה מתקשר לרבי

זצוק"ל, ושאלתו בפיו כדאמרי אינשי "וואס מאכט דער רבי?!", תמיד היתה תשובת הרבי: "אני אינני עושה כלום! הקב"ה הוא עושה הכל!"

את סיפור זה מספר לנו רבי נתן זאב שליט"א כשהוא מוסיף להבהיר כי זוהי נקודה מאד חשובה שאבי למד בזוועהיל, ובשביל השלמת הדברים מציין בפנינו רבי נתן זאב 'וארט' מופלא מאת ה"עבודת יששכר", המקשה על הכתוב ביעקב אבינו "ויוותר יעקב לבדו... על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה", וכי ממתי נשאר יהודי 'לבדו'? ותו היכן מצינו שהתורה מציינת את טעמי המצוות עבור מעשה פשוט כביכול?

"ועונה בעל 'עבודת יששכר', כי התורה מלמדת אותנו כאן שאין דבר כזה שיהודי נשאר 'לבדו! ואם הוא חושב שהוא נשאר לבדו, מיד 'ויאבק איש עמו! יעקב אבינו לפום דרגא דיליה הרגיש שאברהם אבינו עשה מעשים גדולים כשנלחם נגד כל העולם, וכן יצחק מסר את נפשו בעקידה, אבל יעקב כביכול לפי דרגתו הרגיש עצמו כ'עקב', שהוא בבחינת 'לבדו', ולכך בא שרו של עשיו להאבק עמו... וזהו הטעם שכתבה התורה ללמדנו למעשה ממצווה זו.

"את זה קיבל אבי מ'זוועהיל' והשרישו בעצמותיו, 'יהודי הוא אף פעם לא לבד', וכלשונו הזהב של הרבי ש'הוא אינו עושה כלום הכל עושה הקב"ה'.

"דבר נוסף שלמד אבי זצ"ל בבית מדרשה של זוועהיל, היה כי כל דבר ולו הקטן ביותר, שעושים עבור השי"ת הוא חשוב לאין ערוך, וחיו לזלזל בזה, וכפי שמסופר על רבינו המהר"ש זיע"א, שהגיע אליו בחור אחד שרח"ל סר מהדרך, והרבה אדמוריים ורבנים ניסו לפעול עליו ולהחזירו למוטב אך העלו חרס בידם, עד שהביאו אותו אל הרה"ק רבי

התפעל הרבי מאוד ונהנה, 'הלא זאת היא דרגת הנביאים... בעל הישועות משה מוויז'ניץ זצוק"ל ווהר"ח רבי אלי גרמייזא זצ"ל אביו של הרה"ח ר' נתן זאב שליט"א.

שלומקה זיע"א. "כשנכנס אל המהר"ש נענה אליו הצדיק ואמר: 'אני מבין שבוערים כך היצרים, וקשה לך מאוד, אך זאת אבקשך שתדחה את מה שבקשת לעולל בזמן מסויים כפי שאתה יכול', והנה ראה זה פלא, הבחור דחה את יצרו ולבסוף התגבר לגמרי וחזר למוטב! "כי כך היתה דרכה של זוועהיל, כפי שסללה הרה"ק מהר"ש זיע"א, כשמעניקים חשיבות לדבר הקטן, בסופו של דבר זה משפיע על הדברים הגדולים!"

עבודת הכהן גדול

את יסוד זה כאמור למד רבי אליהו

אבי זצ"ל היה לו 'חוש ריח' מפותח מאוד בקשר לצדיקים ולא יכלו להערים עליו בנושא זה, הוא לא היה אומר דברים 'סתם'. ופעמים תוך כדי ה'טיש' החווה בידו על הרבי זצוק"ל ואמר לי בהתרגשות: 'הסתכל עכשיו! זהו התפשטות הגשמיות!'

“...כיום לאחר פטירתו של הרבי קראתי את שמו של המפעל “אות לאברהם” על שם הרבי זצוק”ל. הרבי זי”ע בביקור במפעל התפילין של ר’ נתן זאב שליט”א

גרמייזא זצ”ל ביזוועהיל, והטמיעו בנפשו, ומשכך גם מלאכה שנראית קלה כמו צחצוח נעליו של הרבי, היתה חשובה בעיניו לאין ערוך, וכן בכל ענייני חייו העריך את הדברים הקטנים והפחותים והשקיע בהם.

הרה”ח רבי נתן זאב גרמייזא: “סיפר לי הגר”י זילברשטיין שליט”א רבה של רמת אלחנן, כשנודע לו כי הנני בנו של ר’ אלי גרמייזא, הוא קפץ על מקומו והזדעק, ‘אני חייב לספר לך סיפור’, וכך סיפר לי: יום אחד באתי ל’שטיבלאך’ מאה שערים’ והנה למול עיני ראיתי אדם שגוחן על הרצפה ומטפל בצנרת כשרק רגליו נראות, כשהתכופפתי לראות מה קורה שם ראיתי את אביך...!

”כשהשתוממתי על כך ושאלתיו ‘ר’ אלי מה הנכם עושים כאן?’ ענה לי אביך תשובה שאיני יכול לשכחה, ‘אני עושה את מה שעשה הכהן גדול ביום הכפורים בקודש הקודשים!’”, הוא הסביר לו כי מאחר ויש סתימה בצנרת ואי אפשר להתפלל מחמת שלא יכולים להכין את עצמם לתפילה, ולכן כפי שהכהן גדול התפלל ודאג לכלל ישראל כמו כן אני דואג שבני ישראל יוכלו להתפלל...”

כמה מתאימים עובדות הנ”ל שמתאר

הרה”ח רבי נתן זאב ל’אהבת איתן’, עם העובדה הבאה שהיתה בימיו האחרונים של החסיד רבי אליהו גרמייזא, שגם באותם שעות קשות לא תש כוח אמונתו, ודבקותו באמונתו בכ”ק אדמו”ר מוהר”א לא נפגמה מחולשתו הקטלנית.

את דברי הרבי בכל נפשו, הוא רשם לעצמו על פתק כל מיני משפטים כמו “הריני מקבל עלי הייסורים באהבה” ועליהם היה מתבונן כל העת, עד לפטירתו!

עדיין לא הגיע זמנך!

”הרבי ביקר את אבי זצ”ל יומיים לפני פטירתו, אבי היה אז במצב של ‘קריסת מערכות’, ומיד כשהרבי נכנס לבית הרפואה פקח אבי את עיניו - דבר שלא היה כל הזמן, הם הביטו אחד בשני וכך תקשרו ביניהם, זהו ביטוי לקשר העמוק שהיה להם, שהצליח להעיר אף את אבי במצבו הקשה דאז, כשכבר היה בין שמים לארץ, וזמן מה שלא היה לו כל קשר עם סובביו...”

”אבי נפטר ביישוב הדעת מופלגת, ולאחר שהרבי זצוק”ל הורה לו כנ”ל, הוא התקשר יום אחד לרבי ושאלו, מה צריכים לכתוב במציבה, תשובתו של הרבי היתה בעלת משמעות מיוחדת: ‘אצלנו לא מדברים על כך’, כאומר, אמנם שוחחתי עמך על ימך הספורים, אך עדיין כל דקה שאתה חי תחיה בשמחה ותנצלה כהוגן!

דברי הרבי זצוק”ל בעניין אי הדיבור על הפטירה כשעוד נמצאים בחיים, נדמה כי נשמעים הם כהד למעשה שהתרחש ממש אז, כשהחסיד רבי אליהו הפסיק את נשימותיו לזמן מה, וכפי שמתאר רבי נתן זאב: “אספר לכם סיפור מסמך שיער: כמה ימים טרם מותו נותק בטעות מכשיר החמצן מאבי, הדבר גרם לבהלה גדולה בבית החולים, כשאבי הפסיק את נשימתו, והנה לאחר זמן מה הוסדרה לפתע נשימתו והוא חזר לנשימותיו ולארץ החיים.

אבי זצ”ל היה לו ‘חוש ריח’ מפותח מאוד בקשר לצדיקים ולא יכלו להערים עליו בנושא זה, הוא לא היה אומר דברים ‘סתם’. ופעמים תוך כדי ה’טיש’ החווה בידו על הרבי זצוק”ל ואמר לי בהתרגשות: ‘הסתכל עכשיו! זהו התכשטות הגשמיות!’”

”לאחר ההמולה יצא עמי אבי למרפסת וסיפר לי בהתרגשות כי באותו זמן שלא הצליח לנשום, עלתה נשמתו למרום, והנה פגש את הרה”ק רבי שלומקה זיע”א היושב עם תלמידיו, וכשראהו רבי שלומקה, נענה אליו: ‘זה עוד לא הזמן!’ ובאותו רגע אבי התעורר! וכסיפרתי זאת למוהר”א בימי השבעה הוא בכה ובכה מאין הפוגות והתרגש מאוד” נזכר רבי נתן זאב.

אם נתבונן בעמקותם של דברים אולי נמצא קשר חד בין שני ‘אמירות’ של אדמו”ר זוועהיל אל חסידים רבי אליהו זצ”ל.

אם בחייו לא רצה הרבי זצוק”ל להשיב לרבי אלי בעניין הדברים על המציבה, אך לאחר פטירתו הורה הרבי לחקוק על המצבה כי הנפטר היה קשור בלו”נ לאדמו”ר זוועהיל והעמיד תלמידים הרבה!

חינוכו של מוהרג”ם

”כשהרה”ק רבי שלומקה נפטר ציוה ר’ אלי רוט את אבי, שהיה תלמידו בישיבה זכור: “זאלסט באדינען רבי גדליה משה” (תשרת את רבי גדליה משה), [כשספרתי את הסיפור לרבי זצוק”ל הוא כ”כ התפעל ממנו עד שדמעות זלגו מעיניו” מציין רבי נתן זאב]. “במהלך ה”באדינען” היה מוהרג”ם צריך, ע”פ ציווי הרופאים, לאכול כל בוקר גבינה. אבי היה הממונה להביא מרבי דוד משה שפיגל ממאה שערים, שבבעלותו היתה מחלבה, את הגבינה עבור הרבי.

”יום אחד אירע שלרבי דוד משה שפיגל לא היתה גבינה, ואבי שידע מהחלטת הרופאים החליט שהיות וזה פיקוח נפש הוא מתיר לעצמו לשקר את מוהרג”ם, ולהביא את הגבינה מתנובה שהיתה בהכשר של הרבנות, כשאת הגבינה עטף אבי בצלופן כמו הגבינה של שפיגל, בכדי שמוהרג”ם לא יבחן.

”אך כמוכן שעל מוהרג”ם לא ניתן לשקר, וכשהביא אבי את הגבינה אל מול עיניו הטהורות של מוהרג”ם אמר מיד, כי היום אינו צריך... אך אבי כשסיפר לי את הסיפור הלז, הסביר לי שרואים כאן את גדלותו של מוהרג”ם בשני עניינים א. עצם העובדה שהוא ראה ברוח קדשו מהו מקורה של הגבינה ב. הנקודה היותר גדולה היתה שהוא ראה וידע את כל אשר הנעשה, ועם כל זה הוא לא התרעם על אבי, ואפילו לא העיר לו”, מדגיש איש שיחנו ומציין את עבודת המידות הרבה הטמונה בעניין זה.

”עוד מעשה שהיה, ממנו הוסיף אבי ללמוד את יסודי החיים כשימש את כ”ק מוהרג”ם זיע”א, היה זה כשרבי אלי רוט זצ”ל היה שולחו, יחד עם חבריו בישיבה לאסוף כספי צדקה עבור עניי ירושלים. רבי אלי נהג לשלחם זוגות זוגות, והנה בצאתו מהשטיבלאך בעיצומה של מלאכת ההתרמה, ואת מי רואות עיניו? אמו העומדת ומביטה בו בקפידה גדולה.

מיד החלה אמו לגעור בו, איך אתה מתבזה כך באיסוף תרומות? מי יקחך לחתן כשאתה נראה כך? אבי שניסה להצטדק סיפר כי רבי אלי שלח את כל התלמידים לאסוף... סבתי לא חשבה פעמיים וכבר פנתה לעבר מעונו של ר’ אלי רוט, כשאבי הבחור מתלווה אליה, היא הרצתה בפניו את טענותיה, ורבי אלי ניסה להסביר לה בסבר פנים, אך לשוא, היא נשארה איתנה בדעתה שהדבר עלול להזיק בשידוכים ושלפיכך אינה מסכימה לדבר.

כשראה רבי אלי כך, קרא אליה: הבה וניגש אל ביתו של מוהרג”ם ואת הדבר שיפסוק כן נעשה! האמא הסכימה והחבורה כולה ירדה לכיוון ביתו של מוהרג”ם, כששמע מוהרג”ם את הטענות, פנה אל האם והרגיעה בהבטחה כי הדבר לא יזיק לשידוכיו של בנה, אלא אדרבה, זה יביא לו שידוך טוב מאד”, אין צריך לומר שכך באמת היה, מסיים איש

◀ הרבי שליט"א ביום הבר מצווה של נכדו של ר' נתן זאב שליט"א

צא וראה כמה ערוכים היו מידותיו של הרבי זצוק"ל: היה פעם שהייתי מוכרח לעבור טיפול רפואי שנורא חששתי מתוצאותיו, באתי לרבי והוא הורה לי: 'לך לרופא פלוני, לאחר מכן חזרתי לרבי וסיפרתי לו כי איזה ידיד שלי המתעסק בענייני 'קבלה' הזהיר אותי שרע ומר ייצא מרופא זה, וכששמע הרבי כך הוא שלחני לרופא אחר.... במקום לזרוק אותי על זה שאיני מציית לו התחשב הרבי בחששותי ואף נענה להם כדי להרגיעני. היה פעם שרציתי לקנות דירה והשקעתי בה כסף רב, ולאחר מעשה התברר כי אותו קבלן שהשקעתי בו פשט את הרגל, נכנסתי אל הרבי זצוק"ל, וסיפרתי לו בעגמת נפש מרובה כי זה עתה הפסדתי בסיפור הכושל הזה כ-52.000\$, הרבי שמע את דברי ואמר לי: "חמישים ושניים זה בגימטריא אותיות "בן"!"

באותו יום באתי לביתי והכרזתי בשמחה: "עוד שנה בן! כמובן שאת בני אשר נולד לי כעבור שנה הנני תולה בזכות ברכתו של הרבי זצוק"ל!"

בתחילת דרכי הקמתי מפעל לתפילין, הייתה תקופה שהמפעל נקלע לקשיים והסתבך נגשתי לרבי זצוק"ל, והרבי יעץ לי שבשביל ההצלחה עלי לעשות שותפות עם רבי שלומקה זיע"א, וזאת ע"י תרומת שלושה אחוזים מן הרווחים למוסדות זוועהיל, כמו"כ הציע הרבי לשנות את שם מפעל התפילין,

גרם שנבקעה הביצה ויצא ממנה אפרוח שצמח בגודל מרשים ויפה מאד. לאחר הסיפור סיים אחי בהתייחסו לרבי, כי חמימותו ואורו של הרבי לכל אחד באשר הוא שם, גורמים להרבה יהודים לפרוח ולגדול... הרבי בגודל ענוותנותו ביקש לבטל את הדברים, והגיב שעכשיו זה חתונה ואין זה מתאים לשוחח על כך בעת כזו.... והנה יש לי בת שלי"ע היה לה סוג של מחלה והיא הוצרכה להפיל את וולדה רח"ל, והיא התיצצה עם עסקן רפואי וכך הוא גם אמר.

אני מבין ברכואה...

פעם תוך כדי שיחתי עם הרבי בענייני עסקים, התבטא בפני כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל בפליטת פיו: 'אינני מבין בעסקים, אני מבין ברכואה'...

היתה פעם אחת שהרופאים בקשו לנתח, והרבי היה נחרץ שלא לערוך את הניתוח, וברך את הילד, ואכן הילד - שחי ללא הניתוח - הוא ילד מצטיין. כי כשיש ברכה מהרבי אז זה עד הסוף!

לעומת זאת, היה מקרה אצלי במשפחה, והרבי זצוק"ל הורה בדווקא "כן" לערוך ניתוח. ומוזה הבחנתי כי לא היתה לרבי איזו הנחיה גורפת נגד עריכת ניתוחים, אלא לכל עניין לגופו הכריע הרבי בדעת קדשו.

פלאות הנהגת מוהר"א זצוק"ל

רבי נתן זאב גרמייזא מתאר בפנינו אסופת סיפורים נפלאים מכלי ראשון, על מה שראה ושמע מאת כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, האותות והמופתים, ההתבטאויות הנדירות, והאהבה הגדולה:

רבי אלי' רוט אמר פעם "ראו כמה אדמו"ר מוהר"א הוא ראוי להנהגה, מן הסיבה האחת והיחידה כי כואב לו כאב של יהודי אחר! וזה מה שאני מחפש!"

עד כדי כך כאב לו לרבי אישית כשיהודי אחר הצטער, שבשנת תשס"א כשעברה אמי ע"ה אירוע מוחי התקשר אבי להזכירה אצל הרבי. למחרת בא אל בית הרבי, והרבנית תליט"א השיחה בפניו לפי תומה שמאתמול בלילה הרבי לא אוכל ולא שותה! אבי כבר הבין למה!...

◀ רבי אלי' רוט אמר פעם "ראו כמה אדמו"ר מוהר"א הוא ראוי להנהגה, מן הסיבה האחת והיחידה כי כואב לו כאב של יהודי אחר! וזה מה שאני מחפש!"

שיחנו בחיור.

בכוחו של מוהר"ם

רבי נתן זאב גרמייזא שליט"א: כשיסוד את ישיבת 'זוועהיל' בשנות בחרותי, למדתי אז בויזניץ, והיו שבאו לבקש מאבי שיכניס אותי ללמוד בישיבה, אבי שליבו ער לעזרתה של זוועהיל קם ועשה מעשה והעבירני לישיבה החדשה, וזאת מבלי לשאול את פיו של אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, כי הוא חשש שמא לא יסכים להוציא אותי מישיבת ויזניץ שבה למדתי.

לאחר כחצי שנה שלמדתי בישיבה גברו רצונותי לחזור לישיבתי הקודמת, שבה כבר היה לי את חבריי מקודם, מה שהיה חסר בזוועהיל שהיתה ישיבה חדשה. אבי זצ"ל נכנס לשאול את פי מוהר"ם, מה לעשות אתי, ואז מוהר"ם הרים את קולו וגער באבי: "מדוע לא השארת אותו בישיבת ויזניץ מלכתחילה? הלא הוא עשה שם חיל בלימודיו! וכי ציוויתך להכניסו לישיבתינו? תכניסו מיד חזרה לוויזניץ!"...

וצריך להבין, שהרבי מוהר"ם עמל כדי להכניס עוד בחורים לישיבה כדי שתתבסס, אך כשראה שטובתי האישית היא להמשיך במקום לימודי הקודם, הוא לא עשה חשבונות לא על עצמו ולא על ישיבתו!

עוד 'מופת' היה לאבי מאת אדמו"ר מוהר"ם זצוק"ל, היה זה כשבא אבי זצ"ל ליטול ברכה מהרבי לזרע של קיימא, לאחר שלוש שנים מנישואיו, שעדיין לא היה לו וולד, הרבי מוהר"ם ענה לו: תיסע ותבקש ברכה מ'החזון איש' ותיוושע בעז"ה, וכך אכן היה.

סודם הנורא של החתולים

הרה"ח רבי נתן זאב גרמייזא שליט"א: אבי זצ"ל סיפר לי כי הוא זוכר היטב את המעשים הידועים עם החתולים שהתהלכו בביתו של רבי שלומקה, הוא אף סיפר לי כי הוא זוכר איך פעם אחת היה חתול אחד שהתפרע במיוחד, והרבי התבונן בו בעיניים חודרות, והוא נרגע על אתר.

ובסודם של אותם חתולים שבקשו את קרבתו של הרה"ק זיע"א, שמעתי מאבי ששמע מפי מלמדו החסיד המופלא רבי אלי' רוט זצ"ל, הוא סיפר לאבי מה שרבי שלומקה גילהו, כי מקור העניין הוא במחלוקת הידועה שהייתה בין חצרות צאנז ורוזין.

כמובן שהמחלוקת בין החסידים אינה דומה כלל וכלל למחלוקת האדמורי"ם. כשהחסידים מתערבים זה 'גיפערלאך' (נורא)...

וידוע הסיפור שה'צמח צדיק' מויזניץ היה חתנו של הרוזינער, והוא מעולם לא הסכים להתערב במחלוקת לאיזה צד שהוא, כששאלוהו פעם מדוע אינו מביע את דעתו בשרשי הויכוח, ענה במעשה שהיה, כשהתקיימה חתונה של חצר רוזין והזמינו את הצאנזער רב זיע"א, והיתה מבוכה היכן מושבים את הצאנזער רב, שכן חששו להושיבו ליד הבנים של הרוזינער.

הגבאים החליטו שבזמן שישב הצאנזער בשמחה, לא יהיו נוכחים בה בני הרוזינער. סיפר ה'צמח', כי היות והיה מאוד מסוקרן לשמוע את שיחם ושיגם של האדמורי"ם בעצמם שישבו זה על יד זה, הטמין את עצמו מתחת לשולחן, בזמן שהרוזינער אמר תורה, כשגמר את ה'תורה', שאל הרוזינער את הצאנזער רב, 'מה אתה אומר על התורה שלי?', ענהו הצאנזער 'יכי מדוע אתם שואלים אותי? אתם הרי מודעים למה שחושבים למעלה על מה שאתם אומרים!'.

"כיון שראיתי את פני הדברים ידעתי שאל לי להתערב ב'מחלוקת' זו", סיים ה'צמח צדיק' את הסברו החד.

על כל פנים, סיפר רבי אלי' לאבי, כי הרה"ק רבי שלומקה זיע"א, אמר לו כי כל החסידים שהתערבו באותה מחלוקת נתגלגלו נשמותיהם עתה בחתולים, והוא מתקנם!

קווים

לדמותו

הרה"ח רבי נתן זאב גרמייזא שליט"א

החסיד רבי אלי' טורח בכל ליל שישי ממקום מושבו ב"סודות", כדי להשתתף בשיעורו של רבינו וליהנות מזיו פניו. זאת לאחר שזכה וראה ואף שימש את ענקי הדור הקודם ושלפניו.

אין פלא שאיש שיחנו שליט"א בנדבות ליבו ועבור זכרו הטהור של רבינו זצוק"ל, הזיל מהונו את ההוצאות של הדפסת ספר "אור אברהם - בראשית". אין לנו אלא לסיים בדבריו של רבי נתן זאב בעצמו: "אם בחייו השקיע הרבי עד כדי מסירות נפש כפשוטו, בודאי שלאחר פטירתו יש בכוחו וביכולתו לפעול עבורנו, ע"י שנעורר את כוחו בלימוד ספרו".

ויאמינו בה' ובמשה עבדו

ה"קטלוג" כל אחד ושייכותו הבלעדית - שעדיין מקושר לכמה צדיקים ואדמורי"ם בקשר אמיץ ואיתן כחסיד ממש, ואם נתבונן בדבר נראה כי לא דבר ריק הוא בלשון המעטה מופלגת.

את קשרו האיתן והאמיץ עם רבינו מוהר"א זצוק"ל, ניתן לקלוט במלוא עוצמתו רק מהעובדות המובאות בשיחתנו זו, אמנם מלבד זאת, רוב רובה של מסכת אמונתו הצרופה ודבקותו הנלהבת ברבינו לא הספקנו להעלות על הגליון.

ואולי כדוגמה ממצה לחינוך העז לאמונה בביתם של משפחת 'גרמייזא' ע"י האב הרה"ח רבי אלי' זצ"ל, היא העובדה שגם בזקנותו, וכמעט עד סוף ימיו, היה

הרה"ח רבי נתן זאב גרמייזא שליט"א מחשובי חסידי ויז'ניץ, הוא נשמע נראה ומדבר כ"חסיד של פעם".

א' גיוויקטער איד' מתארים אותו מכריו, ואכן, כשאנו עוקבים אחר רשימת הנעזרים על ידו, אם במתת יד הגונה, או ב'וארט' קולע ומשמח, אי אפשר שלא להתפלא עמוקות מרחבות הלב.

ואם הזכרנו רחבות לב, עלינו לחזור ל'צדקות' אשר רבי נתן זאב שליט"א אחראי להם, אם בסתרי סתרים, ואם מן המפורסמות, כאשר ליבו פתוח לכל דבר שבקדושה לסייעו ולתמכו.

הרה"ח רבי נתן זאב גרמייזא, הוא מן השרידים בדורנו - שנמדד בשיטת

להשתתף בה!"

ואכן באותו אירוע השתתף הרבי והשמחה שם הרקיעה שחקים! אותו יהודי היה זוכה בתשומת ליבו של הרבי מידי יום שישי, בשעות ערש"ק העמוסים היה מטלפן אל הרבי, והרבי בסבלנות ברזל היה עונה ואומר "אה אני כבר מחכה לטלפון שלך"... כי אכן הרבי חיכה בכל ישותו לשמח

רבינו זי"ע

בלחיים בעת הביקור במפעל התפילין של ר' נתן זאב שליט"א

..."דבקות רושפת אש קודש בצדיקים. ר' נתן זאב שליט"א בחאלקה לבנו אצל הרבי (לימינו המשב"ק הרה"ח ר' יעקב אייזנבאך).

ל"קשר", שהוא ראשי התיבות: ר'בי ש'לומקה ק'דישא.

ואכן מאז התברך המפעל בהצלחה בחסדי ה'. וכיום לאחר פטירתו של הרבי קראתי את שמו של המפעל "אות לאברהם" על שם הרבי זצוק"ל.

מצפה ומחכה לשמח יהודי...

אחד בעל לב שבור ומדוכא, שהעסקנים ניסו להרנין את רוחו, וסיפרו לו כי הם הולכים לערוך 'שמחת בית השואבה', וכי עליו הוטלה איפוא המלאכה להזמין את הקהל ולהביאו לאירוע, בכל קיוו להפיח רוח חיים בימיו הקודרים.

אותו איש לקח את תפקידו 'צעד אחד קדימה', ולא פחות ולא יותר הוא נכנס אל הרבי להזמינו לשמחת בית השואבה ש'הוא מארגן'...

הרבי שידע במי ובמה המדובר, לא די שלא ביטל את הזמנתו במחי יד, אלא אף כשניסו בני המשפחה לשכנעו להשאר בבית עם המשפחה המורחבת שהתכנסה בחול המועד, ענה הרבי בנחרצות:

"אל תבלבלו אותי, השמחה הפרטית של אותו אחד היא גם השמחה שלי, ואני צריך

שלושת 'נסיכי ביתר' ה"ה הרה"ח ר' יצחק פריימן שליט"א,
הרה"ח ר' יצחק מרדכי דייטש שליט"א, והרה"ח ר' דוד
רובין שליט"א חושפים ל"אהבת איתן" את השתלשלות
העניינים בהקמת העיר ביתר עלית, וייסוד קהילת זוועהיל
המעטירה בעיר הצעירה:

בניינה של קהילה

בשליחות מוהר"א נבנתה ביתר

כבישי האספלט של העיר ירושלים נצבעו בלבן...

אלפי כתבי פלסתר שעליהם התנוסס שם מאוד מסוים פוזרו בכל פינה בעיר, התעמולה היתה מכוונת היטב, כל ילד ידע לדקלם את הכתוב בהם, המסר לחלח בארסיות:

"חיים נחום פריימן תפסיק לעזור לטדי קולק להבריח את החרדים מירושלים..."

כך, יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, הוטחו האשמות הודבקו כינויי גנאי, ירושלים היתה כמרקחה, נדמה היה כי כל מי שבחש אי פעם בצלחת העסקנית - כולל חברי עירייה, חברי כנסת, עיתונאים ועורכי העיתונים החרדיים, כולם כאחד מפנים את כל סדר יומם למטרה אחת ויחידה, 'לעצור את חיים נחום פריימן מִיַּפעילותו המסוכנת ליהדות החרדית'..."

הלחץ הציבורי היה קשה ביותר, הבזיונות היו גדולים, חברים וידידים התקשרו והתחננו למען כבודו: "רבי חיים נחום עיזבו אתכם מעסק זה שרק מרגיז עליכם ממלכות", "רבי חיים נחום מה תרויח מזה?", "ידידי היקר מה לך ולצרה הזאת? תחפש לך עסקנות יותר טובה!", ובביהמ"ד השכונתי הופנו המבטים מכל עבר, חלקם מתוך רחמים ובחלק מהם נצפה בבירור גם כעס...

וכשבחוצות העיר ייהום הסער, יושב

"עוד תראה שלא יהיה אחד שלא יהלל וישבח את פעילות זו שבגינה הנך כה מושמץ" מבט אורי על העיר היפה עיר התורה והחסידות בערי יהודה - ביתר עלית כהיום

אותו עסקן מושמץ בבית כ"ק אדמו"ר מוהר"א, ועיניו הנחושות נעוצות ברבי. כאן בחדרו של הרבי, שוכח רבי חיים נחום מכל הרדיפות, שלל ההשמצות מתגנף ונמוג, כעת אין לו אלא את דברי רבו והוראותיו הבהירות כשולחן הערוך. בשעות אלו מרעיף הרבי עידוד על העסקן, עידוד שמהווה כעין חיסון ומגן מול כל המכשולות הנערמים כנגדו בזעף. קולו של הרבי חודר את כל חושיו, ומזרים בקרבו כוחות שלא הכיר: "חיים נחום, אל תירא ואל תיחת, המשך בפעילות הקודש למען עתיד הציבור החרדי, עוד תראה שכל הקללות יתהפכו לברכות, עוד תראה שלא יהיה אחד שלא יהלל וישבח את פעילות זו שבגינה הנך כה מושמץ".

כך כמים קרים על נפש עייפה נוסך כ"ק אדמו"ר מוהר"א את מילות העידוד, כשהוא מסיים ומברך "חזק ואמץ כי עמך ה'".

מיישבי ביתר

"על מסירות נפשו של רבי חיים נחום הוקמה ביתר", מציינים היום בידענות רבים וטובים מתושביה היותר מבוגרים של העיר ביתר, לצד רבים עוד יותר, שפעילותו של רבי חיים נחום לא הגיעה לידיעתם כלל ועיקר. אלו גם אלו מבכרים לשכוח את החלק ה'אפלי' שבסיפור, את הקרבן העצום שהיה -

הרה"ח **ר' דוד רובין** שליט"א, גבאי בית הכנסת, שבלא יודעים מחזיק רבים מצרכי ביהמ"ד מכספו הוא. פעילותו הענפה והמבורכת, מחזיקה ומקיימת את רשת שיעורי תורה בדף היומי הידועה בביתר עלית, ושאר כינוסים בנשיאותו של הרה"ג רבי אברהם אייזנבאך שליט"א, כל זאת מאחורי הקלעים ובהסתר. הוא משמש כמנהל מחלקת כשרות הפירות של העדה החרדית בביתר.

איש מזוית ראייתו מתבקשים העסקנים הנמרצים, לצייר לפני 'אהבת איתן' את תמונת התהוותה של ביתר עלית באופן כללי, ובפרטות את הקמתם והפרכתם של מוסדות זוועהיל המפוארים בעיר ביתר עלית הע"י.

אמונה מול כל הסיכויים

"אינני יכול לשכוח את אותם ימים נוראים' של תחילת בניית ביתר", נזכר בהתרגשות הרה"ח יצחק פריימן שליט"א, "קשה להבין איך לאחר שעברנו את כל המשוכות, את הבריורקטיה של משרד השיכון, את אישורי הבניה של המינהלים למיניהם, צצו הקשיים הגדולים דווקא מתוך הציבור שלנו..."

--- רבי יצחק, לפני שנעבור למסע הרדיפות, אולי נשמע מקודם את סדר ההשתלשלות, מה גורם לאבין, רבי חיים נחום שליט"א, לקום יום אחד ולהקדיש את עצמו לבניינה של עיר שהיתה אז בגדר חלום רחוק ותו לא?

רבי יצחק פריימן: הסיפור מתחיל עוד הרבה קודם, היה זה כשסבי צו"ל נפטר והשאיר אחריו שבעה יתומים, ואבי שיהיה בריא, שהיה חתנו הטרי והראשון לקח על עצמו לדאוג לצרכיהם ולהשיאם. כאיש מעשה שזה עתה התנסה על גופו בקושי הגדול הכרוך בחיתון הילדים, נוכח אבי כי הקושי הגדול ביותר זה קניית הדירה, שהיא חלק הארי מכלל ההוצאות, ומרגע שהבין זאת והבחין במצבם המר של המוני ההורים העומדים חסרי אונים מול הוצאה עצומה זאת, החל להשקיע את כל כולו כדי למצוא פתרון לקושי זה.

אבי הקים אז את אגודת 'משכנות ירושלים', בלהט פעילותו שכנע גם את אביו של ידידנו רבי יצחק מרדכי, הלא הוא הרה"ח רבי שלמה דייטש שליט"א שהצטרף עמו לאגודה. בתחילה הסתכמה הפעילות בהספקת מידע על דירות המוצעות למכירה, כך שייחסכו דמי התיווך הנוגסים אחוזים נוספים מכל רוכש דירה.

בהמשך התרחבה הפעילות, כשהאגודה שכרה את שרותיו של עורך דין שתפקידו היה לעזור לאנשים שהסתככו בחובותיהם ולא היה בידם כסף לשלם, אבי שליט"א אסף כסף עבור פעילות זו.

רבי יצחק מרדכי דייטש: צריך להבין עד היכן היתה פעילותו של רבי חיים נחום כה תלושה מהמציאות בעיני רוב הציבור, עד כדי כך שגם חבריו שהצטרפו אליו בפעילות האגודה, גם הם התנדפו מהפעילות "ההזויה" חיש מהר.

אבי שליט"א ששימש כמלמד, נרתם לעסקנות הציבורית ע"י רבי חיים נחום שתחילה גייסו, כאמור, לפעילות אגודת 'משכנות ירושלים', ובהמשך פעל עם רבי חיים נחום כשהשקיע את כל כוחותיו במשך כמה שנים בפרויקט של העיר ביתר, אך בשלב מסוים, גם אבי כשאר העסקנים, ראה ששום דבר לא מתקדם באופן, אני זוכר שהוא התבטא אז בייאושו שפעילות זו היא כמו לטחון מים.

בסופו של דבר נשאר רבי חיים נחום היחיד שלא התייאש בשום אופן, הוא לא נטש את חלומו להציל את עתידם של אלפי ההורים העומדים לפני הרמת ידיים, ולבסוף, כולנו רואים את הפירות הברוכים בעיר המונה כהיום כ-50.000 תושבים שומרי תורה ומצוות.

מכאן אתה רואה כמה גם במשימה קשה וכמעט בלתי אפשרית כזו, אם יש אמונה, כפי שהיה לרבי חיים נחום ססמך באופן מוחלט על הכוונת כ"ק אדמו"ר מוהר"א צוק"ל, אז בסופו של דבר מצליחים בצורה גדולה כל כך.

דירה ב-5000 \$

הרה"ח רבי חיים נחום שליט"א לא עצר בפעילות, הרחבה כשלעצמה, של אגודת 'משכנות ירושלים', כשראה כי ישנו כר נרחב לפעולה בעניין הגשמת מיזמי בניה חדשים עבור הציבור החרדי, נכנס בכל התנופה לפעילות הבניה כך דחף לבניית שכונה חדשה שקמה והיתה, עד ששמו כבר הפך מוכר לפקידֵי משרד השיכון האחראים על שחרור קרקעות לבניה.

רבי יצחק פריימן מגולל את הגעתו של אבי שליט"א למסקנה, בדבר הנחיצות והדחיפות להשקיע את כל היכולת בבניית העיר 'ביתר עלית', "אבי שיחי' ראה לפני כעשרים שנה את הפוטנציאל האדיר הגלום בביתר עלית אם תוקם, כך שדירה ששוויה עומד על 45,000 \$ יוכלו לקבל 50000 \$ (!) ועל השאר קיבלו משכנתא בלי ריבית!

רבי דוד רובין: הייתה כאן מעלה שלא היתה במקומות אחרים, שבאותה תקופה היתה הממשלה בעלת אינטרס פוליטי והחליטה לחלק מענקים להתיישבות השטחים, דבר שהוזיל עוד יותר את עלות הדירות המתוכננות.

רבי יצחק פריימן: אבי לא יכול היה להשאר אדיש אל מול ההזדמנות הגדולה לאפשר להמוני ההורים המשיאים את ילדיהם מרווח לנשימה, והחל לעבוד על זה במלוא המרץ כפי שרק הוא ידע.

קשיים מבכנים...

--- וכאן החלו הבעיות מבפנים.

רבי יצחק פריימן נרעד כשהוא חוזר לאותם ימים שבהם הושמץ אביו שליט"א בחוצות הערים, "זו הייתה תקופה מאד קשה, מודעות רחוב נתלו נגד אבי אישית, ופאשקווילים התעופפו נגדו, כשמי נלחם בו? אותם אלו שלהם הוא סייע, אותה "עסקונה" שאבי עשה בשבילה את העבודה, במציאת פתרון הדיור".

--- הלא הם טענו כי הדבר יועיל לטדי קולק שונא החרדים, למנוע את התרחבות היהודים היראים והשפעתם בעיה"ק ירושלים!?

רבי יצחק פריימן: נכון, אולי היו תמימים שאכן חשבו שישנה אפשרות כלשהיא להמשיך במצב הזה, כשאברכים נאנקים תחת העול המכריע של הוצאות על דירות במחירים מנופחים.

אבי נכנס אז לרבי צוק"ל וגולל לפניו את כל טענותיהם, ואמר לו שהם רוצים בגלל זה לבטל כל תוכנית של יציאת אברכים מירושלים, הרבי הבהיר לו שהוא צריך להמשיך בעבודתו ביתר עז, כי לא ניתן להקריב המוני אברכים נאנקים, שחיייהם אינם חיים, רק כדי לחשב חשבונות פוליטיים איך להפיל את טדי קולק!

אך לאנשים האלו לא היה איכפת, והם קידשו מלחמה באבי, גם עיתון חרדי נתן גיבוי למלחמה נגדו, אמנם לא בצורה גלויה אך היה מספיק שיכתבו על הנושא כתבה "תמימה" בצורה שכל קורא הבין כי המעבר לביתר עלית הוא אסון... היו עסקנים שנלחמו, פשוט כי חששו שיצא מיזם כזה גדול בלי גב ועזרה פוליטית שהם יקבלו עליה את הקרדיט...

הרבי מאחורי הכרויקט

איך באמת הצליח רבי חיים נחום לגייס את הכוחות להתמודד מול כוחות רבי עוצמה כאלו?

ההתמודדות אכן היתה מאד קשה, אני זוכר מהמצב ששרר אז אצלנו בבית, שרק דבר אחד עמד מול כל התעמולה נגדו מול הצעקות ומול המהומות שאותם גורמים חוללו בתוך המשרד של אבי, הדבר הזה היה כ"ק הרבי צוק"ל, אבי שליט"א היה נכנס כל יום אל הרבי, להתעודר ולשמוע ממנו מילות טובות וחיזוק, כך קיבל בכל יום מחדש כוח להמשך פעילותו.

צריך להבין, שמלכתחילה אבי לא הכיר את כל התרגילים הפוליטיים הללו, הוא לא ידע חכמות, כשעלה הרעיון של הקמת העיר, הוא נכנס אל הרבי עם כל הפרטים, כשהוא מוסיף ואומר כי הרגשתו האישית היא, שעל

ידי פרויקט זה הוא יוכל להציל אלפי אנשים, אמנם יצטרכו לצאת קצת רחוק מירושלים (אז לא היה את כביש המנהרות ונסעו בסיבוב דרך כביש עין כרם), אך הוא לא רואה ברירה יותר טובה.

הרבי נלהב מיד מכל העניין, וסמך ידיו עליו לפעול - בשליחותו - ככל יכולתו להגשמת התוכנית.

כשאנו שומעים את כל סיפור הדברים המדהים, מסירות נפש ממש מאת עסקן בלתי תלוי, קשה להאמין עד כמה הציבור לא מודע לאבותיה האמיתיים של העיר.

רבי דוד רובין: אכן הציבור רחוק מלדעת את זהותם של מייסדי העיר, כמו למשל כי המזכיר הראשון של העיר ה"ה הרב משה ליבוביץ, שאח"כ ניהל את העיר כראש המועצה בשנים הראשונות, מי הביאו? הרב חיים נחום שליט"א.

אם נשאל באקראי את תושב העיר "מי בנה את ביתר עלית?" הוא מן הסתם יגנוט בשמות ראשי העיר הראשונים או דמויות אחרות, ממש 'אין בעל הנס מכיר בניסוי, ובמי שהיה השליח משמים לכל זה.

רבי יצחק פריימן: אכן אבי הביא את הרב משה ליבוביץ, והוא אף שילם את משכורתו יש לי עוד את החוזה שהיה בינו לאבי.

אבל אנשים גם לא יודעים את עיקר העיקרים של בניית ביתר, הלא זה הרבי זצוק"ל שעודד והמריץ והכוין, הוא זה שעמד למעשה מאחורי כל הפרויקט, ובזכותו עומדת העיר היום בכל עוז תפארתה, איתו התייעץ אבי מהתחלת הרעיון ועד השלבים המאד מעשיים.

רק בשלב מאוחר יותר החל אבי לערב ולהתייעץ עם עוד אדמורי"ם וגדולים, שרצה כי יעניקו את תמיכתם לפרויקט החשוב, זה התחיל באדמו"ר מערלוי שליט"א, שאבי רצה שישלח את חסידיו לעיר, כדי להראות שיש

רבי דוד רובין, אב"ד ביתר, מנחה את הרב יצחק פריימן, אב"ד ביתר, בחדר הסטודיו של ביתר

הציבור החרדי בפרויקט החדש, היו מארגנים אוטובוסים בחינם שיצאו מ'גאולה' לביתר, אנו הילדים שנשאבנו לתוך קלחת העשייה לא טמנו ידינו בצלחת, ותרמנו את חלקנו בחלוקת עלונים ופליירים לאורחים הסוקרים את המגרשים שהיו מיועדים לעיר העתיד.

"כך יצא שבאותם שנים לא טעמנו טעמו של 'בין הזמנים' כי בכל חוה"מ היינו עסוקים בתעמולה למען העיר החדשה..." מסיים רבי יצחק בחיוך.

רבי דוד רובין: לאחר כמה שנים מאותם סיפורים שרבי יצחק תיאר לפני כן, כבר זכינו אנו להיות מראשוני המתיישבים, רבי יצחק היה הראשון מבינינו, ואני שחיכתי לדירה שנתיים באתי אחריו, אני זוכר שכשהגיע רבי יצחק מרדכי לגור התחילו אז לבנות את רחוב סלונים.

רבי יצחק פריימן: אכן, אני נזכר שאני הייתי הדירה האחרונה שבשלב הראשון, ושנה לאחר חתונתי כבר הייתי תושב העיר.

בנינה של קהילה

ראשוני המשפחות הזוועהילאיות הגיעו לביתר. היו אלו אברכים מתי מעט, פחות ממנין שגרו הרחק זה מזה, באותו זמן עדיין לא נוצר שום קשר שיאגד את אותם חלוצים, האברכים הטריים שעקרו ממגורי הוריהם עזבו את המסגרת הקהילתית החמה, ועכשיו החלו לגשש את דרכם במדבר השמם.

קומץ האברכים חסידי זוועהיל שעדיין לא זכו למשכן של קבע, היו נודדים בשדות אחרים, בתחילה התפללו בביהמ"ד של קהל אמשינוב, ולאחר מכן בביהמ"ד 'קהל חסידים', וכך התגלגלו ממקום למקום.

מצב זה נמשך עד שהחליטו חבורת האברכים לעשות מעשה, באחד הימים ירדה החבורה כולה לביתו של כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל ושאלתם בפיהם, "איך מחזקים את האברכים כדי שהקהילה תשרוד את המעבר הקשה", עצתו של הרבי שניתנה להם הצילה את עתיד הקהילה, כפי שמעידים ותיקי החבורה כהיום.

הרבי הורה כי מאותו יום יתחילו לקיים אסיפת חיזוק פעם בשבוע, שכל חסיד זוועהיל המתגורר בביתר - לא משנה הגיל ולא משנה מהם עיסוקיו - כולם יבואו להשתתף באותה אסיפה שתתקיים, ע"פ הוראת הרבי, בבית של אחד מחברי הקהילה.

"היינו שומרים על זה חזק מאד במשך כמה שנים", נזכרים חברי הקהילה, "כל שבוע התאספנו בבית אחד מאיתנו, כל פעם אצל מישהו אחר, ישבנו מסביב לשולחן הערוך, היינו לומדים משהו ומרוממים את הנשמה בנגינה זכה, דבר זה הוא אשר החזיק אותנו מלוכדים, כך שכאשר ייסדנו את ביהמ"ד התפתחו המוסדות ביתר זריזות".

חנוכת הבית ושיעור ליל שישי בבית הרה"ח ר' יצק מרדכי דייטש שליט"א

שטיבל זוועהילאי בביתר

האיך באמת ניגשים קבוצה מצומצמת של אברכים למיסוד קהילה, ובניית בימ"ד, שהם מעבודות הקשות שבמקדש?

רבי יצחק מרדכי דייטש: כבר שנים רבות בטרם ייסוד השטיבל חלמו אנ"ש על בימ"ד משלהם, זוכרני שבתור חתן הגעתי לכאן עם אבי, והוא הצביע והראה לי: "כאן הולך להיות מוקם השטיבל של חסידי זוועהיל".

אנשי שיחנו מתארים את שלב ההחלטה על הקמת ביהמ"ד: "הצורך בהקמת שטיבל זוועהילאי התחזק רק בשלב מאוחר יותר כשחברי הקהילה הזעירה כבר היו מלוכדים וקשורים ביניהם, ואו אז נגשנו כמה אברכים

חנוכת הבית ושיעור ליל שישי בבית הרה"ח ר' יצק מרדכי דייטש שליט"א

אל הרבי ושאלנו את פיו בעניין הקמת בימ"ד עצמאי משלנו, הרבי מאד תמך ברעיון וזאת על אף שעדיין לא היה לנו 'צענטער' באותו זמן.

את עובדה זו חשוב להדגיש, למען נזכור את גודל הפלאות שעשה עמנו ה', אולי חמש משפחות היינו כשירדנו לביתר, ועתה שמנו ה' לציבור גדול ומבורך בלע"ה, כן ירבו".

חמשת האברכים ה'נחשונים' שכרו חנות ריקה, בעזרת המוסדות, ושיפצו אותה כדי שתתאים לבימ"ד, אל אברכים אלו הצטרפו בתחילה אברכים מחסידויות אחרות שמצאו בביהמ"ד של זוועהיל שטיבל מלהיב לקבוע בו את מקום התפילות.

(דרך אגב, מאותם מתפללים שקבעו את מושבם בזוועהיל, נוסדו אחר כך רוב בתי המדרשות המרכזיים בביתר, בין המתפללים ניתן למנות את מייסדי בתי המדרש של: וויז'ניץ, לעלוב, ברסלב, באבוב, כל אלו

חנוכת הבית ושיעור ליל שישי בבית הרה"ח ר' יצק מרדכי דייטש שליט"א

התחילו את דרכם בחממה הזוועהילאי. אנשים עשו חשבון, שאם זוועהיל פתחו בית כנסת עם ארבע משפחות והם שגשגו אז גם הם יכולים!...)

רבי יצחק פריימן: שם בבית מדרש ארעי זה נתמנה רבי דוד רובין שליט"א לגבאי, ומאז ועד היום הוא מנהל את העניינים בסייעתא דשמיא גדולה, ביד רמה ובאופן המוצלח ביותר, אני יכול להעיד כי ההשקעה של רבי דוד כאן בביהמ"ד שלנו היא בצורה מסורה כל כך, במסירות נפש כשהוא מוזיל מהונו ומאונו, ותורם מכוחותיו, באופן שאיני יודע אם יש לו אח ורע!

אחד מעיר

רבי יצחק פריימן: לאט לאט התחילו להתקבץ עוד משפחה ועוד משפחה, ועדיין היה אפשר להמליץ עלינו "אחד מעיר ושניים

בענייני

בשבת והדריח לה' יתברך שהדריכו וקיימנו והענינו לזמן חזו מהבבויים אנו לחזקין את כפי' להשתתף עמנו בתנינא

הכנסת ספר תורה

שנחבב ע"י מחללי בית המדרש וידידנו תלמידי חיים
והנצי"ב הר"ח ר' אברהם ישיעיה גרוסמן שליט"א

והנחת אבן הפינה

לכית מדרשנו הגדול והמפואר והמקדש
סתתקיים אי"ת ביום כ"ג כסלו תשנ"ח

בראשות כ"ק מו"ר אדמו"ר שליט"א

ובהשתתפות רבנים, ראשי ישיבות ואישי עיבור חסידים

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת

בזמנית:
* 5.00 כתיבת האותיות
בבית הרחוק ר' יצחק פריימן שיחי
רח' רבי עקיבא 3 בית.

* 6.45 תחלוקת הכנסת ספר התורה
לכית מדרשנו רח' ר' אלעזר המזרחי 5
בליד תלמוד תלמידים.

* הנחת אבן הפינה
יתקיים לאחר הכנסת ספר התורה
ברח' בעל הנצי"ב (שולחן המערכת).

אבן מאסר הבונים היתה לראש פינה

סעודת מצוה

תתקיים לאחר הנחת אבן הפינה
באולם שטיי ביהמ"ס הכי"ר
רח' בעל הנצי"ב פינת רוזין

תזמורת בליד מקהלה
תנעים את השמחה.

סעודת לפני הסעודה.

הסעודת תאמץ מביהמ"ד וזוועהיל בירושלים
כשעה 5.30 בדיוק

סיסון וסמיון בשמחת תורה כי היא לנו עז ואברה

ביהמ"ד החסידי וזוועהיל

בנשיאות כ"ק מו"ר אדמו"ר שליט"א
רח' ר' אלעזר המזרחי 5 בית

הכנסת ספר תורה

והנחת אבן הפינה

לכית מדרשנו הגדול והמפואר והמקדש
סתתקיים אי"ת ביום כ"ג כסלו תשנ"ח

בראשות כ"ק מו"ר אדמו"ר שליט"א

ובהשתתפות רבנים, ראשי ישיבות ואישי עיבור חסידים

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת

בזמנית:
* 5.00 כתיבת האותיות
בבית הרחוק ר' יצחק פריימן שיחי
רח' רבי עקיבא 3 בית.

* 6.45 תחלוקת הכנסת ספר התורה
לכית מדרשנו רח' ר' אלעזר המזרחי 5
בליד תלמוד תלמידים.

* הנחת אבן הפינה
יתקיים לאחר הכנסת ספר התורה
ברח' בעל הנצי"ב (שולחן המערכת).

אבן מאסר הבונים היתה לראש פינה

סעודת מצוה

תתקיים לאחר הנחת אבן הפינה
באולם שטיי ביהמ"ס הכי"ר
רח' בעל הנצי"ב פינת רוזין

תזמורת בליד מקהלה
תנעים את השמחה.

סעודת לפני הסעודה.

הסעודת תאמץ מביהמ"ד וזוועהיל בירושלים
כשעה 5.30 בדיוק

אוסרים על כניסה למבנה עד שהוא מוגמר סופית, ולכן העיריה לא אישרה לנו את המעבר.

וכך, באותו יום מדובר השארנו את הגדר, כביכול הבית מדרש עדיין סגור, אבל מסביב נפתח הפתח, ובעיצומו של יום החלו נראים אברכי משי מפרחי הקהילה המשתרכים לעבר ביהמ"ד כשארגזים בידיהם, לא שכרנו משאית וכל אחד סחב משהו, זה היה מחזה מרהיב ומדהים.

רבי מרדכי דייטש: שולחנות ארונות כיסאות, ואפילו ארון קודש, כל אלו הובלו ב'מבצע סודי' היישר אל ביהמ"ד החדש ברחוב סלונים, כל האברכים שנרתמו לעניין הלכו בשיירה מרחוב רבי אלעזר המודעי ובסודי סודות כי המהלך לא היה מאושר מטעם העיריה.

הרב דוד רובין: אני זוכר שרבי יצחק פריימן שליט"א השיג אז שולחן מגבעת שאול בירושלים. היתה שם מהומה גדולה, ולא לחינם לא התקבל האישור מהעיריה, הבימ"ד באמת היה די רחוק מסיום, הלא אפילו את המדרגות שמצויות כיום (מברזל) לא הספקנו לעשות אלא ביום חנוכת הבית, וגם המרצפות עדיין לא היו, אף ביום חנוכת הבית, ועם כל זה גמרנו אומר לקפוץ ולעשות. ואמנם בסופו של דבר היו אלו האברכים אשר במו ידיהם בנו את המטבח של בית המדרש...

הנחת של הרבי זצוק"ל

רבי יצחק מרדכי דייטש: כזכור הרבי הגיע אז במיוחד לשם השתתפות עם קהילתנו ומאד נהנה לראות את ההתפתחות.

רבי יצחק פריימן: הרבי שאב הנאה רבה מהצלחתה של הקהילה כאן, אני יכול לומר כי כשרבינו נפטר, מלבד הכאב האיום ונורא שחשנו כולנו, מאד היה קשה לי כשנוכחתי בהדרכתיו שנתן לנו, בקשר האיתן שחש לקהילתנו, הוא אמר לי פעם שכל ריצוף וכל דבר שאנו עושים בבית הכנסת עלינו להחשיבם כאילו זה נעשה אצלנו בבית, וכיוצא בזה הוא דיבר עמנו הרבה על הצורך לפאר את ביהמ"ד.

הרבי גם היה פוקד את הקהילה כאן מדי פעם ביארצייט וכדומה, הרבי זצוק"ל ביקר תכופות בבית ידידי רבי יצחק מרדכי שליט"א שהיה קרוב אליו במיוחד.

לצערי הגדול רבינו לא זכה לראות בגמר הבניה, הוא אמנם ראה את הבנין כשלד, אך לדאבונו לא הספיק לראות את הבנין יפה ומפואר כפי שהוא דיבר והדריך כל כך הרבה, הוא לא זכה להיות בחנוכת הבית המוגמר סופית שיתקיים בעזרת ה' בקרוב, וברוך ה' שזכינו כי כ"ק הרבי שליט"א פעיל מאד למען הבית מדרש והמוסדות פה, ואף זכינו לחביבות מיוחדת שרוחש למקום הזה עוד בחיי אביו זצוק"ל.

הדבר התרחש בערב פורים תשס"ג כשהבנין של השטיבל שלנו היה כבר בשלבי הגמר, ולאור הצפיפות האיומה החלטנו לעבור אליו בלי שהות, אך דא עקא שכבלי הבירוקרטיה

סחבתם במו ידיכם כסאות שולחנות ורהיטים בסיסיים.

רבי יצחק פריימן: אכן, זהו סיפור מיוחד,

ואחריתך ישגה מאוד

הקהילה הצעירה שגרעיניה הספורים נזרעו ע"י מספר משפחות, השרישה שרשים והנביטה פירות לתפארת, ועד מהרה גדלה כל כך עד שאותה חנות שכורה כבר היתה צרה מהכיל.

רבי יצחק פריימן: כפי שסיפרתי לפני כן לבית מדרשנו נהר ציבור רחב מאוד מכל גווני הקשת, ולאט לאט זה הפך לקהל עצום ממש, ולא יאומן איך כולם נכנסו לשם.

רבי יצחק מרדכי: אני זוכר שמרוב הדחק לא היה לי מקום ישיבה בבית מדרש, והייתי עומד סמוך לבימה!

רבי דוד רובין: בעיקר זכורה לי תפילת מנחה בכל יום שאז היה ביהמ"ד הומה ומלא מפה אל פה, ועוד היו אנשים שעמדו בחוץ מחוסר מקום.

--- **רבי יצחק, אתם סיפרתם ב'כנס השותפין' כי כשהוקם השטיבל העכשווי,**

עוד קהילה מתבססת בביתר

--- כיצד התפתחה הקהילה בגבעה
ב' והתבססה בצורה כה נאותה בסמוך
לאחותה שבגבעה א'?

ותיקי הקהילה מספרים לנו על הרמוניה מופלאה, שגידלה והצמיחה עוד ערוגה נאה העולה ופורחת בביתר, בגבעה ב': עד השנים האחרונות עדיין היו האברכים שהתגוררו בגבעה ב', מגיעים ומשתתפים בכל תפילה כאן בשטיבל בגבעה א', הם היו עושים את כל הדרך הארוכה שהיא בערך כחצי שעת הליכה עד לפה.

כהיום התבססו היטב שם בגבעה ב', וכן מתקיימים גם שני כוללים מצליחים בביתר, האחד בראשות הרב גנז שליט"א, והשני בראשות הרב שטיגליץ שליט"א, איש בקרבת מקומו.

גם עתה כשהתפרדו והיו לשני מחנות ישנה אחווה מיוחדת במינה, כשהאירועים המרכזיים במהלך השנה נערכים בהתאחדות שני הקהילות, כדוגמת השמחת בית השואבה ועוד. "האהבה השוררת בביתר מהווה מופת לאחרים כיצד יכולים להתקיים קהילות סמוכות זו לזו באחדות כזו!" הם מציינים בגאווה.

רבי יצחק פריימן: כשהחסידים בגבעה ב' התרבו והלכו וכל העת הגיעו עוד משפחות ועוד משפחות, לא היה מנוס מבניית עוד בית מדרש עבורם בקרבת ביתם, ובי"ה העיריה אישרה להם שטח לקראוון וביחד עם

מנכ"ל המוסדות הרה"ח ר' אהרן יוסף דייטש שפעל עבורם, השתפנו והשגנו להם קראוון. לאחר שגם הקראוון כבר היה צר מהכיל עליתי עם הגבאים שם, הרה"ח ר' שמואל דייטש שליט"א, הרה"ח ר' משה וינשטוק שליט"א, והרה"ח ר' זושא דייטש שליט"א, ללשכת ראש העיר שם ישבנו, וסיכמנו על הקצבת שטח מיוחד עבורם.

עוד צריך לזכור כי אנשי הקהילה בגבעה ב' זכו להכיל בתוכם דמות כהרב החסיד רבי משה הורביץ שליט"א אשר פועל ועושה רבות ונצורות לחיזוק וביסוס הקריה דשם, כאשר הוא יושב והוגה עם האברכים בכל ליל שבת ובסעודה שלישית, וממש ניתן לומר כי הוא הרוח החיה המנשבת בקהילה הצעירה בגבעה ב'.

09/27/2007

והצלחתה של זוועהיל ביתר. הדברים שנכתבו לעיל מתייחסים בעיקרם לייסוד העיר מיומה הראשון, ובהתאם לכך המשך הדברים, אין להבין כי ח"ו קטן חלקם של האחרים שגם להם חלק נכבד בביסוס המוסדות, ובוודאי זכותם גדולה עד למאוד.

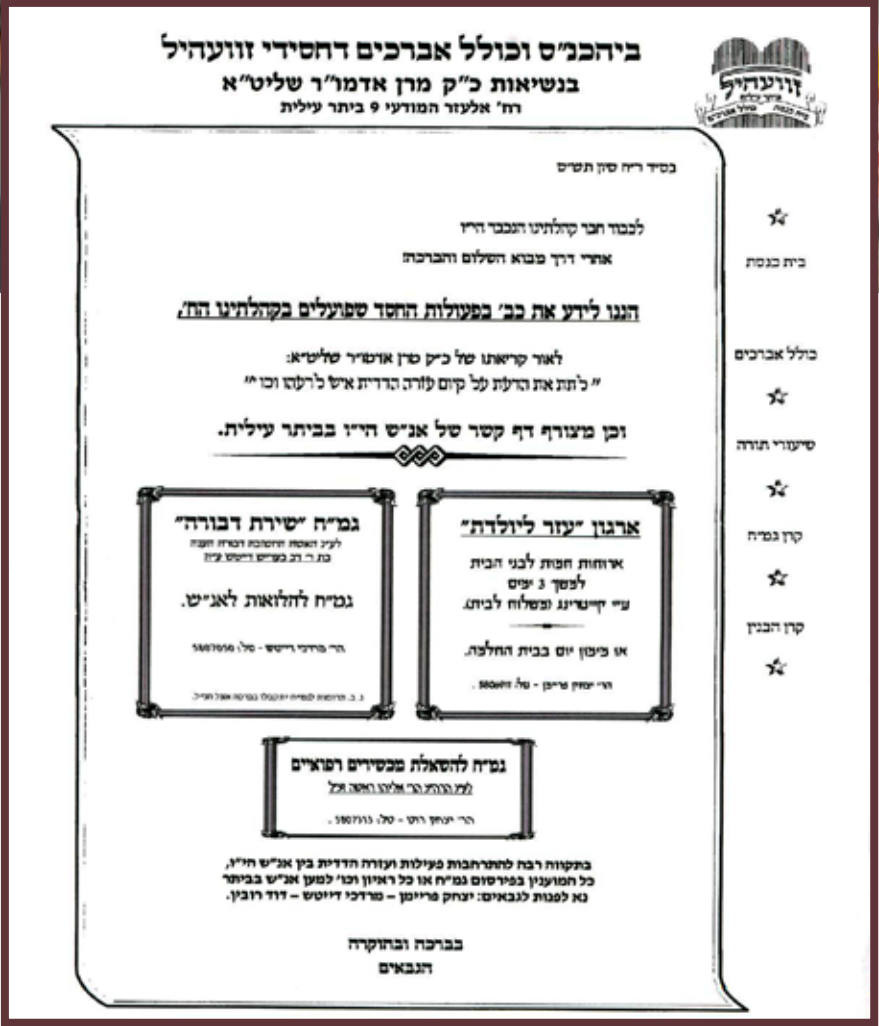
הערת המערכת: הקהילה הקדושה דזוועהיל בביתר עלית, אין ספק כי רבים וטובים ישנם אשר אליהם נזקפת הצלחתה, מהם שהוזכרו באריכות הדברים לעיל, ובוודאי גם כאלה שלא הוזכרו על אף שחלקם גדול וחיוני היה בעבר ובהווה להתפתחותה

חמות לבתי יולדות, ארגון זה פעל מביתו של ידידנו רבי יצחק פריימן שליט"א. רבי יצחק פריימן מסכם: בימים ההם גם פתחנו את ארגון "נשות זוועהיל" החשוב, אותה שנה היתה מבורכת ועמוסה עם הרבה התעוררות רוחנית וב"ה רשמיה נותרו עמנו עד היום.

הרה"צ רבי זאב גולדמן שליט"א הרוח החיה של קהילת זוועהיל - ביתר

ותיקי העיר משתתפי השיח, מרבים להלל את פעלו הנשגב של "הרוח החיה של קהילתנו", כפי שהם מכנים את הרה"צ רבי זאב גולדמן שליט"א.

הרבי גודר גדר

רבי יצחק מרדכי דייטש: בחנוכת הבית הגיע הרבי לבית כנסת, הרבי כובד בקביעת המזוזות ולאחר מכן כל הציבור הגיע אלי הביתה, הרבי נשא דברות קודש והאריך איך הוא רואה ברוחו את תבניתו של ביהמ"ד כפי שהוא צריך להראות, בתוך דבריו עמד בחזקה על חומרת עניין הדיבור בבית המדרש, ובאותו מעמד הביא את התקנות שכתב במו ידיו, ותלו אותם.

רבי יצחק פריימן: באותם ימים הקמנו כאן כמה ארגונים לעזרה וסיוע, רבי יצחק מרדכי אתה פתחת גמ"ח להלוואת סכומי כסף, אתה זוכר את זה?

רבי יצחק מרדכי דייטש: כן כן, גם זה היה בעקבות דבריו הנחרצים של הרבי, שהובאו בתקנות, שם ציוה הרבי לתת את הדעת לחסד ועזרה הדדית, ואז פתחנו את הגמ"ח הזה.

רבי דוד רובין: אחד מן הארגונים שהוקמו אז היה הארגון של הענקת ארוחות

ואמר: "אצלי במשרד מגיעים אנשים בלילה וכשרק סוגרים את הדלת, הם פורצים בבכי כמו ילדים קטנים, במרירותם על כי אינם יכולים לעמוד בהוצאות הכבודות, ואתם עושים חשבונות פוליטיים?".

ואכן רבים הם האומרים שהסייעתא דשמיא המרובה שהעיר ביתר זכתה בה, היא מכך ששום איש או גוף פוליטי לא היו מעורבים בייסוד העיר, ומכאן ההצלחה הגדולה בניגוד להרבה פרויקטים אחרים שכשלו, כמו 'חריש' שהפוליטיקה עורבה בנסיונות בנייתה, ולכן היא נכשלה.

בביתר היו כל המניעים לשם שמים לגמרי בלי שום רווח עצמי, (וההיפך, אבי סבל מרדיפה ציבורית ובזיונות בשפע) זה היה למען הציבור, ללא שום נסיון לקנות תהילה בכל הסיפור, כמו שבאמת אפשר להוכיח מהעובדה שכמעט אף אחד לא יודע עד היום את תפקידו של אבי בבניית העיר. הכל היה מתוך הצנע לכת.

היו אנשים מהמתנגדים לעיר שחשבו כי אבי גורף 'מיליונים' מהקמת העיר. בתקופה שאבי נפל למשכב, ה' ישלח לו רפואה שלימה, ראיתי כמה חובות הוא חייב עד היום מההלוואות שלקח על עצמו אישית כדי להבטיח את עתידה של ביתר, מרוב רצונו לעזור לאותם יהודים בעלי חובות שעמדו לנגד עיניו.

עד כדי כך שמשכן את הדירות של כולנו כדי להמציא כסף לצורך ביסוס העיר החדשה, הנה, רק עכשיו סיימנו לשלם משכנתא שלקח על הדירה ברחוב אבן האזל...!

אם אנו מתבוננים נמצא, כי בסך הכל לא היו לאבי כוחות או אמצעים מיוחדים, הוא היה מה שנקרא 'יהודי פשוט' כמו כולם, אבל מקור העוצמה שלו שהניעה תהליכים כבדים היתה, זה שהיה הולך לרבי זצוק"ל והרבי היה מחזק אותו ומעניק לו כוחות להתמודד מול כל הקשיים, והיום ברוך ה' אנחנו קוצרים את הפירות.

ובאמת המטרה העיקרית בסיפור הזה, שילמדו ממנה מוסר השכל, וכפי שהדגשתי בדבריי ב'כנס השותפין', שמכאן לומדים, כי יהודי שמהלך בתמימות ובלי חכמות אחר רבו, ללא עוררין, אזי איש כזה יכול להרים על נס מפעלות גדולות ועצומות, בצורה בלתי טבעית, ואם למדנו מוסר זה מסיפורנו, דיינו.

הרה"צ שליט"א נחשב לאבי הקהילה, ומי שסביבו מגובשים אברכי הקהילה ובייחוד אותם 'מבקשים' אשר שואבים מעמו את אוצרותיו העמוסים בתורה ועבודת ה', ע"פ דרכה הסלולה של 'זוועהיל', בטוב טעם ודרכי נועם.

מידי יום ביומו מוסר הרה"צ שיעור ב'דף היומי', כאשר רבים נוהגים לזכות ולהשתתף בשיעור מבוקש זה, הסבריו הקולחים הנאמרים בנחת ורוחב לב נכנסים בקל ללב שומעיהם, ומנהירים את סוגיות הש"ס בבהירות ייחודית.

הרגשת התעלות מיוחדת ישנה בלילי שבת המתקיימים יחד עם הרה"צ שליט"א, המנעים בשירות ותשבחות להשי"ת בשמחה והשתוקקות מיוחדים, בנוסף לדברי התורה השזורים במהלכם.

בימי בין הזמנים מתקיימת בזוועהיל "ישיבת בין הזמנים - בית אברהם" עם סדרי לימוד במהלך היום לבחורי העיר, בראשות הרה"צ רבי זאב גולדמן שליט"א, אשר משקיע הרבה כוחות להצלחתה ושגשוגה, וכאן יש לציין את הרה"ח רבי יצחק פריימן שליט"א אשר פעל והשיג תקציב מיוחד לכך מהמועצה הדתית בה הינו חבר קבוע.

הרב החסיד רבי חיים נחום פריימן שליט"א מייסד העיר ביתר עלית

רבי יצחק פריימן שליט"א בנו של מייסד העיר, מגלה במילים קצרות מהו סוד ההצלחה שהביא עמו אביו שליט"א כשבנה את העיר, וכן, עובדות מאחורי הקלעים, עד היכן הגיעה מסירות הנפש למען הכלל, ובפרט בעיר ביתר:

כשהתעוררה הסערה הגדולה נגד אבי שליט"א, באו אנשים מסוימים אל אבי והחלו לצעוק עליו, למה הוא מסייע בעקיפין למזימתו של טדי קולק, וכו'. אבי, שכאמור חסה בצל גיבוי של הרבי, לא התייחס לטענותיהם הוא רק ענה

כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א נאבק על צביון ביהמ"ד ומסור לצרכי הקהילה

הרבי זצוק"ל הורה בשעתו שהיות וכך סוכם בעת קבלת השטח, אין לסרב, וצריך לקיים את הדברים ולאפשר לעיריה לקחת את הקומה התחתונה, וכך אכן עשינו והודענו על כך לעיריה. אך לתדהמת עסקני הקהילה, התברר כי היתה כאן הערמה "לא מכובדת" בלשון המעטה, כשלמעשה העיריה כלל לא בקשה את השטח עבור אותם 'גני ילדים' <<

את בית המדרש, התנתה העיריה כי בקומה התחתונה של הקומפלקס יקימו גני ילדים. כמה שנים עברו ועדיין לא הגיעה שום הודעה מאנשי העיריה כי בכוונתם לפרוע את החוב, עד שיום אחד קיבלו גבאי בית המדרש הודעה, ובה נכתב שמאחר וישנו מחסור באיזור של ביהמ"ד ב'גני ילדים' על כן הוחלט להקים גן ילדים בקומה התחתונה כפי שסוכם.

אנשי שיחנו ותיקי קהילת זוועהיל בביתר, מספרים לנו על מלחמת קודש שניהל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, בעת הקמת הבנין למוסדות זוועהיל - ביתר עלית:

מעשה שהיה כך היה, כשקבלה קהילת זוועהיל - לאחר פעילות מאומצת במשרדי העיריה - את השטח לבנות עליו

חסרים, אלא לא פחות ולא יותר כדי לבנות מתחת לבית מדרש "מכון כושר" שהיווה ריוח צדדי לעסקני העיריה...

כשכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שמע על כך, נלחם בתוקף שלא להרשות דבר זה, מה גם שהיתה זו חריגה מההסכם שדיבר על גן ילדים. הרבי שליט"א שלח את עסקני הקהילה לפנות לבית הדין ועודדם במאבקם.

תוך כדי זמן התביעה - שנמשכה זמן רב, השקיעה העיריה כסף רב בפרויקט האבוד, והקהילה היתה בסופו של דבר צריכה לשלם על כך, וזה הויה מעין תשלום על השטח שלא הוענק לקהילה רשמית

רק לאחרונה ממש כשפנתה הקהילה שוב אל העיריה בצורה רשמית בבקשה לקבל את הבנין כולו, הוקצה הבנין מחדש עבור קהילת זוועהיל, כשהפעם אין תנאים מגבילים, כל זאת לאחר מאמצים רבים מצד כ"ק אדמו"ר שליט"א שהפעיל את השפעתו כדי לסדר את צרכי הקהילה על

צד היותר טוב. כמו כן בהתערבותו של הרבי שליט"א לגורמי העיריה, וויתרו לקהילה על חוב כספי אגדי של 120,000 שקל, כן הובטח מצד העיריה כי תממן ציפוי אבן לבנין הבלתי גמור של הבית מדרש. כ"ק אדמו"ר שליט"א שכבר מעורב בכל נפשו בנעשה בקהילתנו עוד בחיי אביו, רבינו זצוק"ל, עומד לימינו ועוזר כל הזמן בכל דבר אפשרי, ובעז"ה נזכה בקרוב לברך על המוגמר בהשתתפותו של הרבי שליט"א מקוים גבאי בית המדרש

הגאון הצדיק רבי לוי יצחק רבינוביץ שליט"א בעת השיחה

וכנראה אנוכי על אף מיעוט רכושי, עדיין לא נכללתי בהגדרה זו, אך החלטתי לגשת אל הרבי זיע"א ולבקש, ויהי מה. כשבאתי אליו והצעתי את בקשתי לפניו, והוא ענה ואמר לי: 'א וודאי פארוואס נישט' (בוודאי למה לא)? לאחר מכן סיפר לי הרבי כבודך אגב, כי כאשר הצגתי את שאלתי לפניו, התפרשו לפניו הדברים אחרת, ולא קישר את שאלתי אל הכולל, שאותו ייעד עבור אותם הלומדים מתוך דחק גדול, אך בהיות ואני הבנתי מפיו כי הוא מקבלני לכולל, שוב אינו רוצה ח"ו לגרום לי צער, וע"כ רוצה להשאיר אותי ללמוד שם, ואכן בכל שבוע העניק לי הרבי מן המלגה הקבועה, כשאר חברי הכולל.

בדרך לכותל המערבי

הגאון רבי לוי רבינוביץ שליט"א מתאר אף את זכייתו הגדולה ללוות את רבינו המהר"ש בדרכו לכותל המערבי כמה פעמים, דרך אותה נהג הרבי לעשות בכל יום, "היה כמה פעמים שראית את רבי שלומקה זיע"א הולך לכותל המערבי בגפו, ללא גבאים ומלווים, וחשבתי לעצמי, מדוע שלא אצטרף לצדיק בהליכתו, וכך אולי אף אוכל לשוחח עמו ולהתקשר אליו? וכך יצא שב"ה זכיתי ללכת עם הרבי פעמים רבות אל שריד בית מקדשנו, ובדרך התנהג אלי הרבי זיע"א באבהיות ורוך, והשתדל לתת לי הרגשה נעימה, כאשר הוא מעודד את רוחי ומחזקני.

כאשר אך הגענו לכותל לאחר הדרך המאמצת, כבר ישב הרבי

ב'רומיינישע שול' התקיים כולל מיוחד לשעות הלילה של לילי שישי, בו היו לומדים בחירי ירושלים ומקדשים את לילותיהם. בכל ליל שישי היה המשפיע הרה"צ הגה"ח רבי משה וובר זצוק"ל {בעמח"ס וירים משה} בא לכולל, ומחלק קצבת תמיכה לאברכים הלומדים, המפרנסים את ביתם מתוך הסתפקות במעט מן המעט.

לא ידענו זמן רב מיהו זה הנותן את הכסף לידי רבי משה וובר, אך כעבור זמן נתגלה לנו שהיה זה הרבי רבי שלומקה זיע"א שהיה שולחו מידי שבוע עם סכום כסף עבור החזקת התורה של אברכי ירושלים היראים, כל זאת בהסתרה גמורה, תוך מאמץ גדול לבל יתוודע שום אדם ממעשיו הגדולים.

כתוספת לגילוי זה מספר **הגאון רבי לוי רבינוביץ שליט"א {בעמח"ס מעדני השולחן}** כי הוא בעצמו היה אחד מאותם הלומדים: כשעליתי מצפת לירושלים עיה"ק לאחר נישואיי, היה תקופה שבאתי ללמוד בלילי שישי בכולל שהרבי רבי שלומקה זיע"א החזיק מכספו, באמצעות שלוחו רבי משה וובר זצוק"ל, אני זוכר עדיין את הסכום המדויק שחילקו ללומדי הכולל, היה זה 'פונט' וחצי בכל שבוע...

הגאון רבי מרדכי אהרן שיינברגר שליט"א מוסיף אף הוא נופך בעובדא שהתרחשה בדידיה בעניין כולל חשוב זה: באותם ימים טרופים, בקשתי אף אני להיכנס ללמוד בכולל 'ליל שישי' - היה זה לאחר שכבר נתפרסם בשער בת רבים, כי הרבי רבי שלומקה זיע"א מחזיק במו ידיו את עול הכולל והאברכים הלומדים בו - אך עמדה בפני "בעיה", והיא, כי הרבי זיע"א ביכר להחזיק בכולל אברכים עניים ממש,

ירושלים תתן קולה זקני וגאוני ירושלים מספרים מכ"ק רבינו המהר"ש זיע"א

התגלות אור עולם

הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן שיינברגר שליט"א מספר על ראשית השתלשלות התגלותו של רבינו המהר"ש זיע"א בעיה"ק ירושלים: הרבי זיע"א עלה מעיירת זוועה לירושלים בהסתר גדול, ואנשי ירושלים היראים עדיין לא ידעו כלום על גדלותו הנוראה, עד שפעם אחת בא תייר לארה"ק, ואותו תייר הכיר את הרבי עוד מזוועה, ומה נשתומם לראותו חי בצניעות בירושלים כאחד האדם, ואף גם מתוך סיגופים שונים שקשה להעלותם על הדעת, הוא היה יושן על מיטה המלאה זוכיות שבורות ולא הסכים לסלקם!

או אז נתפרסם הרבי בחוצות, ומאז הסכים אף לענות לשואליו דבר, והדריך אנשים בשאלותיהם הגורליות של מוות וחיים, כדוגמת

הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן שיינברגר בעת השיחה

עצמו מבית האסורים..."

אהבת קדומים מכ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל

הגאון רבי לוי רבינוביץ שליט"א מגלה על רגשי החיבה המיוחדים בינו לרבי זצוק"ל: היתה בינינו אהבה גדולה! הייתי שואב הנאה רבה וחיות דקדושה מעצם שהויתי בחברת הרבי זצוק"ל, וגם הרבי ביכר להיות עמי ובחברתי, וכך התחזקה ידידותנו כהדדי, וכמים פנים אל פנים כן לב האדם אל האדם, שהרגשנו את החיבה כל אחד בליבו. צליל קולו של **הגאון רבי לייביש הרצל שליט"א** מהול בכמיהה רבה כאשר בא לספר מגודל הקרבה שהרגיש לרבי המלבב בידידות

גדולה, שכבשה את לבי. בייחוד זכורים בעיניו שנות השובע בישיבה הקדושה, עת שקדו הרבי ושאר חבריא קדישא בישיבה הקדושה "תורת אמת".

וכשהגאון רבי לייביש שליט"א משוחח בגעגוע על אותם ימים, הוא מונה בפנינו את שמותיהם של האריות שבחברתם התעלה רבינו זצוק"ל בתורה ויראה, בישיבת "תורת אמת", ביניהם: **הגאון רבי גדליה קעניג זצוק"ל** ממנהיגי חסידי ברסלב ומייסד הקריה החרדית בצפת, **הגאון רבי לייבל דייטש זצוק"ל**, **הגאון רבי יידל אייזנשטיין זצוק"ל**, **הגאון רבי משה קעניג זצוק"ל**, **הגאון רבי חיים מנדל רוזנברג זצוק"ל**, **הגאון רבי אפרים וולף זצוק"ל**, **הגאון רבי ברוך פריז זצוק"ל**, **והגאון רבי משה אשכנזי זצוק"ל**.
זכור אהבת קדומים והחיה נרדמים.

זקן המשפיעים הגאון החסיד הרה"צ רבי לייבוש הרצל שליט"א בעת השיחה

מהר"ש והשתפך בתחינות דוד מלכא משיחא...

דבקות נשגבת מדעת

ואילו הרב ר' לייביש הרצל שליט"א מספר על התפשטות הגשמיות שהיתה בו ברבי שלומקה זיע"א: מונח בזכרוני מחזה שאיני יכול לשכוח, כשעמדתי על ידו בעת תפילתו הנשגבת בהונגצריש'ע שול כמה פעמים, ומהר"ש, כידוע, סבל ממיוחדים בעיניו וכתוצאה מהם הצטברה 'מאטעריע' (מוגלה) בעיניו, היה זה מחזה נורא לראות את הזובבים המעופפים אל מול עיניו, ומרעישים למולו ועוקצין אותו, אך המהר"ש זיע"א עמד בדבקותו המוחלטת, כשהוא מופשט לגמרי מרגשותיו הגשמיים, הוא לא נע ולא זע והמשיך בתפילתו הזכה ברוממות נשגבת מדעת אנוש.

רבי שלומקה מבקש ברכה...

הגאון רבי מרדכי אהרן שיינברגר שליט"א: אני זוכר את הרבי זיע"א מתפלל בביהמ"ד בבתי אונגריין, שנקרא "די אונגרישע שול". מהר"ש העדיף להתפלל דווקא בבית מדרש זה, מפני שקול התורה הצטלצל שם מבוקר ועד ערב.

קירבה אישית הרגשנו במשפחתנו לרבי זיע"א, ורעייתי נהגה לשרתו בביתו בכל אשר יצטרך, אותו בית שבו לא היו גדרים ולא מחיצות, כי אם בית של הציבור. אף גם כיבדתי את הרבי לשמש כסנדק בכרית מילה לאחד מבניי.

צניעותו של רבי שלומקה היתה עצומה עד למאוד, באחד הימים

חל איזה 'יארצייט' אצל רבי שלומקה, והוא קרא לאבי זצוק"ל, של"ע היה סגי נהור, הרבי כיבד את אבי בליקר והחל הזכיר לפניו את כל משפחתו תוך כדי בכיות נוראות, אבי שהתחלחל ממעשי הרבי, אמר לו 'הלא אתם הנכם הרבי?' והרבי בענוותנותו ענהו: "אין חבוש מתיר

הרב רבי לייבוש הרצל שליט"א עם רבינו זי"ע ב'חלוקת פרסים' בישיבה קטנה זוועהיל, תשס"ח

רבי גבוה מכל העולם!

שיחה נדירה מסוגה והאחרונה לימי חייו הגדולים של הגאון האדיר מלמדן של בני ירושלים הצדיק רבי נטע פריינד זצוק"ל, שהעניק ל"אהבת איתן" תקופה קצרה בטרם הסתלקותו לשמי רום ת.נ.צ.ב.ה. < שחזור עובדות מדויקות מאוצר זכרונותיו על חיי הרה"ק רבי שלומקה זיע"א < גילויים שטרם פורסמו מהוראותיו האישיות של הרה"ק זיע"א < וגם, על הקשר האמיץ עם כ"ק רבינו מוהר"א זצוק"ל >>

במאור פניו הנצחי קבלנו הגאון רבי נטע זצוק"ל אל ביתו, חולשת גופו ניכרה בו היטב, הלא על גבו נושא הוא עשרות רבות של שנים פעילות, בהרבצת תורה ויראה באלפי אלפי תלמידיו, המהווים כהיום את רוב מנינה ובנינה של ירושלים התורנית! הזקנה והשיבה נותנים בו אותותיהם, על חולשה זו ועל גופו הרפה ניתן להמליץ את דברי חז"ל כי "התורה מתשת כוחו של אדם".

אבל בל נטעה לחשוב כי חולשה חיצונית זו משפיעה חלילה על רוחו הגדולה של הגאון, אדרבה ואדרבה, כשם שכוחותיו הפיזיים חלושים המה, כך כוחותיו הפנימיים, רוחו האיתנה, דעתו הצלולה, וזכרונו הבהיר מהוים את ההפך הגמור מהרושם החיצוני, עד כדי כך, שבתוך שיחתנו כשאנו מזכירים אי אלו פרטים שוליים מהקורות בימיו של הרה"ק רבי שלומקה זיע"א, רבו, מתקננו רבי נטע, ומנווט את הדברים היטב על פי זכרונו הברור. ויהי לפלא.

רוחו של הגאון רבי נטע נעורה למשמע שמו של הרה"ק מהר"ש זיע"א, את המובהרים שבשנותיו חי וספג בקרבתו של הרה"ק זיע"א, רבי נטע היה מבאי ביתו הקבועים של מהר"ש, ואהבתו והערצתו אותו היא ללא גבול.

וכאשר אנו משוחחים על משנתו של רבי

שלומקה, שהתבססה רובה ככולה על עבודת ליטוש המידות, מסביר לנו הגאון רבי נטע, כי הרבי זיע"א דרש תמיד משומעי לקחו את ליבם, שיהיה "א ריינע הארץ", לב טהור; ללא כתמים של מידות מושחתות, כמובן שאת עבודה זאת ניתן להגשים אך ע"י תפילות ותחנונים להשי"ת, כמאמר הכתוב בתהילים (נא יב): "לב טהור ברא לי אלוקים".

רבי נטע מוסיף ומספר לנו כמה מן הנהגות הקדושות של הרה"ק רבי שלומקה זיע"א המפורסמים, להעמידם על דיוקם.

רבי שלומקה התבטא פעם שמי שלא התנהג כיאה בשבת קודש, עליו לפייס את השבת! וכוונת הדברים, מבאר הגאון רבי נטע, שעל אותו אחד להתחזק ביותר לקראת שבת הבאה בתורה ועבודה, וכך יפייס את שבת המלכה.

הגאון רבי נטע מונה מספר דרכים שבהם היה רבי שלומקה זיע"א עונה לשואליו דבר, האחת המפורסמת היא, לאחר שטבל במקוה שאז היה חותך העניינים ומורה לאנשים הנהגות גורליות בחייהם, פעמים שהיה מבקש מן השואל להתמתן עד שילך לשפוך צקון לחשו אצל שריד בית מקדשנו, ובשובו כבר ידע את אשר לפניו, בנוסף לדרכים הקודמים היה לו לצדיק מנהג, שאינו ידוע כל כך,

ההנהגה שאין אנו יכולים אף לנסות ולהשיגה, מספר לנו רבי נטע על הוראה עלומה של הרבי זיע"א, המלווה אותו עד היום ועדיין היא נשארה כחידה סתומה, וכך היו פני הדברים: "פעם אחת ניגשתי לפני העמוד באחד השבתות בבית מדרשו של הרבי זיע"א, ולאחר התפילה כשניגש חותני הגאון רבי שמעון הלל שלזינגר להתברך מפי הרבי כמנהגו מדי שבת, התייחס הרבי לתפילתי כשליח ציבור ואמר לו: 'אמור לחתנך נטע, שמהיום לא ישמש יותר כשליח ציבור בתפילות שבת, רק בימות החול!...'!!

"עד היום איני מבין מה היא הסיבה שאינני יכול לגשת לעמוד בשבת, אך כפי שכבר אמרתי, הרבי היה גבוה מכל העולם, וחזקה עלי הוראתו, כפי ששמעתי מחמי, שהיה ממש "פארקאכט" (חסיד שרוף) על הרבי!

עוד עובדה נסתרת היא הוראתו הנחרצת של רבי שלומקה לבל ישהה איש עמו בעת עריכת 'קידוש על היין' בלילי שבתות, לבד משני תלמידיו הקרובים הלא הם הרה"ח ר' אליהו ראטה זצ"ל ור' אפרים זלמן הלפרין זצ"ל.

קרה פעם שבשעה שהרה"ק התכונן לקדש, התעכב בבית הרבי איזה בחור

בתואנות שונות, כשהסיבה האמתית היא כמובן רצונו לראות את הרבי מקדש, אך הרבי הבין את העניין, ופנה אל הבחור ואמר: "חזור אל ביתך אביך כבר מחכה לך...". עוד מעשה מפורסם מגדלותו של הרה"ק מהר"ש זיע"א, אשר רבי נטע חוזר בפנינו, מאותם שני אחים יתומים שבאו לפרקם ועדיין לא נמצא זיווגם, האח המבוגר יותר לא הסכים בשום אופן להרשות לאחיו הצעיר לשמוע שידוכים לפניו, מחמת בושותו. השאלה התגלגלה לפתחו של הרבי זיע"א, שהורה ואמר: "שהצעיר ישתדך ומיד לאחריו ימצא המבוגר יותר את זיווגו", ואכן כך הוה.

"המופתים התגלגלו אצל הרבי רבי שלומקה מתחת לשולחן", נענה רבי נטע בהשתוממות, ומוסיף כי "אמנם אדמו"ר רבי גדליה משה זצוק"ל אמר פעם כי אביו ידע לעשות מופתים אך הוא עצמו לא, אבל אני זוכר שאף אצל הרבי מוהרג"ם ראו הרבה מופתים!".

רבי נטע מספר על אדמו"ר מהרג"ם שכאשר רצו להכתירו לממשיך אביו בהנהגת חצר הקודש זוועהיל, נענה ואמר: "אני מעדיף שידינוני למעלה בתור איש פשוט ולא בתור רבי", והסיבה היא, אומר רבי נטע, כי על רבי יש יותר טענות כלפי מעלה מפאת ענייני

הכלל שבאחריותו!

מעניין לעניין עובר הגאון רבי נטע לדבר בערגה מקשר הידידות האמיץ שקיים עם כ"ק אדמו"ר מוהר"א זצוק"ל, רבי נטע מאשר בפנינו כי היתה זו חיבה מיוחדת. ניכר על הגאון כי הערכתו לזכר רבינו גדולה היא עד למאוד, כשעד מהרה אף מסביר, כי היו אלו המידות המלוטשות הענוה העצומה האמת הצרופה והאהבת ישראל שיקדה בו הם שהעידו עליו על רבינו כי ממשיך הוא לבית זוועהיל, אותה הנהגה אישית גבוהה ומושלמת שכאילו זעקה לכדור העולם על שלל העיוותים וההשחתות שהוא מכיל ומייצר, "ניצחתיך"! רבי נטע נזכר באותם שיחות ידידות שקיים עם רבינו, אז התפעם מיושר ליבו של הרבי זצוק"ל, "היינו משוחחים תמיד על הרה"ק רבי שלומקה זיע"א, והנהגתו בקודש, ומעלים עובדות וסיפורים שונים", מתאר רבי נטע.

מיחידי סגולה היה הגאון האדיר רבי נטע פריינד זצוק"ל, שזכה להרות צמאוננו במבארם של גדולי ישראל נבג"ם, ובפרט מאור עולם הרה"ק מהר"ש זיע"א אליו היה קשור בכל נימי נפשו, ובצילו חי כל ימיו. יהיו דברים אלו המובאים משמו לזכרו ולעילוי נשמתו הטהורה.

במעגלי השנה